

7 ימים
ידיעות אחרונות
מס' 1148 • כ"א שבט תשמ"ו • 31.1.1986

תסריט פוליטי — אורלי אזולאי כץ מתסרטת את סיכול הרוטאציה. העם ילך לבחירות

צדק. הזיכוי המלא של עו"ד חגי סיטון

פועלים. החיים תחת כונס נכסים

שירה. העולם על־פי הלית יריב

עמוס גוטמן חוזר

— איפה האחים גינדי. עשרות אנשי עסקים ישראליים היגלו עצמם מפחד שלטונות המס והמשטרה. אריה אבנרי מספק פרטים חדשים על אחדים מהם

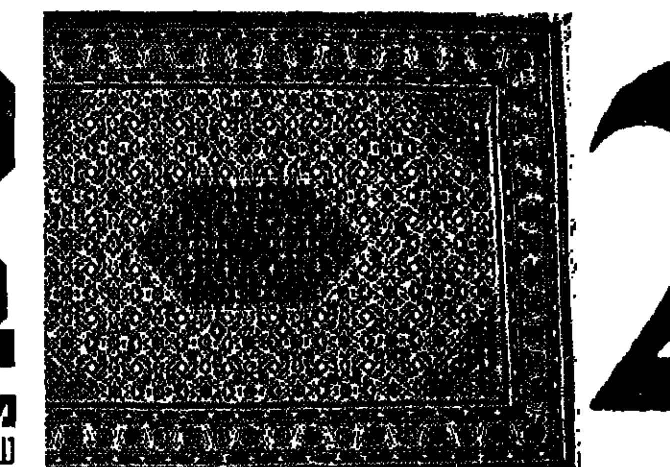
השער — מנהיג חסידי ברסלב. עמוס נבו על חסידות ברסלב המיוחדת ועל המנהיג השני במחלוקת • הכוונה להתיישב בעיירה יבניאל מעוררת מחלוקת ציבורית

צלום השער: שלום בר־טל

סגנון. נורית בת־יער על העיצוב הקיצוני של ברסו

3 מבצעים מדהימים החל ממוצ"ש

1 כרמל בדוגמאות פרסיות

מבצע מיוחד
שטיח כרמל אריגה 3x2 בדוגמאות פרסיות רק **216 ש"ח** כולל מ.ע.מ.
במזומן בלבד (הכמות מוגבלת).

2 כרמל בדוגמאות פרסיות

מבצע מיוחד
שטיח כרמל אקרילן צפוף ביותר בגודל 3x2 בדוגמא פרסית.
שלושה תשלומים של 160 ש"ח כל אחד.

3 כרמל קונטרה מקיר לקיר

העברה ביותר 18 מ"מ

ב-13 תשלומים

של 8.25 ש לחות

רק ברשת שטיחי ראובן, המומחים מקיר לקיר, תמצא מבחר כל כך גדול של שטיחים מקיר לקיר. בתשלומים מ-97 אגורות ועד ליוקרתיים ביותר. (תשלומים דולריים, המחירים כוללים מ.ע.מ וריבית שנתית של 17%)

סוג השטיח	מחיר מבצע למ"ר בש"ח	סוג השטיח	מחיר מבצע למ"ר בש"ח	סוג השטיח	מחיר מבצע למ"ר בש"ח
שטיח פסים צפוף ביותר בצבעי חום, אפור, תכלת, בז' בהיר, סגול, ורוד, אדום, בז' כהה, ברבר, אפרסק, חום כהה, ירוק בהיר	1.58 ש"ח x13	שטיח קטיפה בלגי בצבעי בז' בהיר, אפור, אדום, תכלת, ירוק	1.64 ש"ח x13	שטיח לבד פסים מיוחד למשרדים Heavy duty וחסין אש	2.67 ש"ח x[illegible]
שטיח לבד צפוף בדחיסה בצבעי חום כהה, בז', בז'ק, אדום, ירוק, כחול, אפור	0.97 ש"ח x13	שטיח פסים בצבעי לבן, בז' כהה, ברבר, כחול, אדום, ירוק, אפור	1.25 ש"ח x13	שטיח פסים ברבר בצבעי לבן, בז', תכלת ואפור	1.78 ש"ח x[illegible]
שטיח מעוינים בשני גבהים בצבעי בז' בהיר, ברבר, חום, אדום, ירוק, בז'ק, כחול	2 ש"ח x13	שטיח מודפס בגוון דוגמאות בצבעי בז' בהיר, בז' כהה, כחול, ירוק	1.64 ש"ח x13	שטיח בוקלה בצבעי לבן, ברבר, חום, ירוק, כחול ואדום	3.12 ש"ח x[illegible]

פתוח במוצ"ש 18.30-23.00

רשת שטיחי ראובן

בית שטיחי ראובן מחסן שוק ארצי קרית אריה, פתח תקוה רח' שנקר 11 פינת רח' העמל 2
תל-אביב העליה 11 **ראשון לציון** הרצ[illegible]

שטיחי ראובן **באר שבע**, רח' יאיר 26 • שטיחי ראובן **נתניה**, רח' הרצל 53 • חזי שקלים בע"מ **חיפה**, רח' הרצליה 6 • שטיחי סומך **ירושלים**, רח' יפו 44 • שטיחי שיח **חיפה**, רח' ארלוזורוב 3 • אחים טובלי **אילת**, מרכז סולל בונה חדש.

המוצא מוצר מהמוצרים במודעה במחיר נמוך יותר יקבל כספו חזרה**

אופנת נשים

חצאיות צמר איטלקיות רק 59 ש"ח

ג'קט צמר בורה אופנתית במקום 290 ש"ח רק 225 ש"ח

סוודר לורקס תוצרת חוץ רק 59 ש"ח

סוודר אנגורה עם הדפס מיוחד במקום 125 ש"ח רק 49 ש"ח

חצאיות פליסה תוצרת חוץ במקום 99 ש"ח רק 69 ש"ח

ג'קט צמר תוצרת חוץ במקום 240 ש"ח רק 195 ש"ח

סוודר (עם סיכת נוי) צעיר ויפה במקום 98.50 ש"ח רק 49 ש"ח

50% הנחה על חולצות אופנתיות במקום 124 ש"ח רק 59 ש"ח

אופנת ילדים

טרנינגים יפהפיים לילדים החל מ- 39 ש"ח

סווטשרים בשלל צבעים תוצרת חוץ במקום 50 ש"ח רק 25 ש"ח

ספורט

עד 40% הנחה על מבחר מוצרים במחלקת הספורט

25% הנחה על הלבשת ספורט "אדידס" ו"פומה"

סווטשרים מקסימים תוצרת חוץ רק 39 ש"ח ומכנסים תואמים רק 29 ש"ח

טרנינגים מעולים רק 86.25 ש"ח

נעליים

40% הנחה על מבחר ענק של נעלים.

המבחר הגדול ביותר במחירים הנמוכים ביותר

אופנת גברים

המראה הצעיר: מעילי המעצב הנודע מאיטליה "ג'ורג'יו ארמני". המעילים שכבשו את הצעירים בעולם, במחיר הנמוך ביותר באירופה רק 135 ש"ח

סוודרים יפהפיים תוצרת חוץ במקום 111 ש"ח רק 69 ש"ח

סווטשרים "מרג'יקים" לגברים במקום 89 ש"ח רק 49 ש"ח

תמרוקים

25% הנחה על מבחר מוצרי טיפוח CHOICE

מוצרי PUPA — הדגמת איפור של מוצרי PUPA תתקיים ביום א' 2.3.86 בין השעות 11.00-13.00, 16.00-18.00

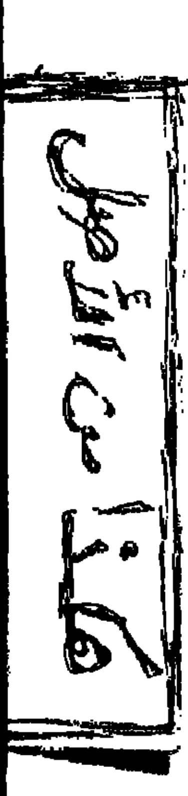
מתנות ליום האם:
מתנות ונפלאות ליום האם החל ב-9.3.86.

המענק לפורום המועדון כרטיס האשראי של כל-בו שלום המקנה לך אשראי במגוון חודשי.

לכבוד כל-בו שלום
ת.ד. 29062 תל-אביב מיקוד 61290
הריני מבקש לשלוח לי טופסי הרשמה לכרטיס האשראי של כל-בו שלום.
שם:
כתובת:

* הקונים במזומן מעל 100 ש"ח ישלמו 50% בעת הקניה, 25% ב-15 במרץ ועוד 25% ב-15 באפריל
** הקונה במזומן אשר ימצא תוך שבוע ימים מוצר מהמוצרים שבמודעה במחיר נמוך יותר יקבל את כספו חזרה עם הצגת תלוש הקניה.

עד גמר המלאי. המחירים כוללים מ.ע.מ. שעת חניה חינם לקונים ב-50 ש"ח, שעתיים חינם לקונים ב-150 ש"ח.

הלוח הביתי | שיכון עובדים | דירות למכירה

מרכז
חל אביב לה-גרדיה 58, יד אליהו טל. 03-390721

בתים פרטיים ודירות גדולות

- גני יהודה - כהמשך לסביון. כל קוטג' 200 מ"ר על פני שטח של 500 מ"ר.
- רמת אפעל - בלב רמת אפעל. לבחירתך בתים בני 215 מ"ר או 245 מ"ר. כל בית על פני שטח של 500 מ"ר.
- גבעת אויה - ליד מלון אויה. כל יחידת דיור 150-180 מ"ר. חלקת אדמה בת 350-400 מ"ר.
- הוד השרון - במרכז השרון. כל קוטג' 175 מ"ר על פני שטח 470 מ"ר.
- מגדלי אביב - ברמת אביב ג'. דירות 4 חדרים - 136 מ"ר, דירות 5 חדרים - 155 מ"ר.
- חולון - רח' בוסתנאי, דירת קוטג' אחרונה 142 מ"ר.

דירות 4-5 חדרים

- חולון - רח' ארלוזורוב פינת גולומב דירות 4 חדרים 91 מ"ר, דירות 4 חדרים 1? מ"ר + גג עם חדרון 45 מ"ר.
- פתח תקוה - ברח' קפלן - צה"ל, דירות 3½ חדרים - 87 מ"ר, 4 חדרים - 100 מ"ר, 4½ חדרים - 117 מ"ר.
- נתניה - ברח' איתמר בן אב"י, דירות 3½ חדרים - 88 מ"ר, 4 חדרים - 105 מ"ר, 4½ חדרים - 120 מ"ר.
- חולון - ברח' בוסתנאי בבית מגורים בן שתי קומות כלבד, דירות 4 חדרים - 87 מ"ר.
- חולון - קרית בן גוריון, דירות 5 חדרים, 136 מ"ר כל דירה. דירות 4 חדרים, 105 מ"ר כל דירה.

דירות 3-4 חדרים

- בת-ים - רמת הנשיא דירות 3 ו-4 חדרים. מתאים לזכאים.
- נוה עופר - על גבול ת"א-חולון ברח' אהל יעקב, דירות 3 ו-4 חדרים. מתאים לזכאים ולזכאי מח"ל.
- נוה פולג - בדרום נתניה, ליד הים דירות 3 ו-4 חדרים. מתאים לזכאים ולזכאי מח"ל.
- קרית שלום - ברח' קיבוץ גלויות, דירות 3 חדרים 72 מ"ר. מתאים לזכאים ולזכאי מח"ל.

חיפה
חיפה - רח' החלוץ 43 טל. 04-660915

בתים פרטיים ודירות גדולות

- פרדס חנה - איכות חיים בנוסח כפרי, וילות חד-משפחתיות 4 חדרים 104 מ"ר + חדר משק 26 מ"ר, 4 חדרים 120 מ"ר + חדר משק 24 מ"ר. [illegible] 4 חדרים [illegible] מ"ר אפשרות [illegible]

- חיפה נוף-ים - בצפון מערב הכרמל, דירות גן מרהיבות צופות לים. 5 חדרים - 120 מ"ר + מרפסת 23 מ"ר.
- חיפה פאר נוף - בין הדר לכרמל, 5 בנינים מדורגים עם כניסות נפרדות דירות 5 חדרים 105 מ"ר + 11 מ"ר מרפסת. דירות 4 חדרים 98 מ"ר + 15 מ"ר מרפסת. 2 דירות קוטג'.

דירות 3-4 חדרים

- חיפה רמות ספיר - מול מפרץ חיפה, דירות 4 חדרים 100 מ"ר, 3½ חדרים - 89 מ"ר, 3 חדרים - 75 מ"ר, פנטהאוז 121 מ"ר + מרפסת 22 מ"ר.
- חיפה נוה שאנן - כבנין בן 5 קומות דירות 4 חדרים 106 מ"ר.
- קרית אתא - בבית מדורג בן 3 קומות. דירת גן אחרונה בת 4 חדרים 115 מ"ר + מרפסת 12 מ"ר.
- נהריה - ברח' הרצל 4 חדרים - 114 מ"ר, 111 מ"ר, 94 מ"ר.

- טבריה - בקרית שמואל דירות מגורים בנות 4 חדרים, 120 מ"ר כל אחת. מתאים גם לדירות נופש.
- נצרת עילית - בשכונת בן גוריון בדרום העיר, דירות 4 חדרים 86 מ"ר, 3 חדרים - 73 מ"ר. כניסה מיידית.

ירושלים
רח' הלל 8 טל. 02-233396

דירות 3-4 חדרים

- גילה - דירות 4, 3½, 3, 2 חדרים (לדירות 4 חדרים הכניסה מיידית). תחבורה נוחה לעיר.
- מסגת זאב - אזור חדש בעיר. דירות 3 חדרים + מחסן ודירות 3 חדרים + מחסן וחצר פרטית צמודה.

דרום
אשדוד רח' רוגוזין 25 טל. 055-57732/3

בתים פרטיים

- אשקלון - בשכונת ברנע, עדיין נותרו מס' קוטג' בני 6 חדרים, 164 מ"ר כל אחד.

דירות 3-4 חדרים

- ראשל"צ - קרית ראשון בבנינים בני 8 קומ' דירות 4 חדרים בנות 106 מ"ר.
- ראשל"צ - ברח' אברבנל, דירות 4 חדרים 117-120 מ"ר ודירות 3½ חדרים - 104 מ"ר.
- אשדוד - פאר אשדוד ברח' רוגוזין פינת יצח' הנשיא. בנין בן 8 קומות, דירות 4 חדו' 97 מ"ר.
- נס-ציונה - בשכונת רמת בן צבי דירות 4 חדו' 88 מ"ר. דירות 3 חדרים 76 מ"ר.
- אשקלון - בשכונת ברנע הצופה אל הים דירו' 3½ חדרים 88 מ"ר.

באר שבע
מרכז הנגב טל. 057-72540

דירות 5 חדרים

- באר שבע - מגדלי עופר בשכונה ה' מגדלי יוקר לבחירתך דירות 5 חדרים ופנטהואז.

דירות 3-4 חדרים

- ערד - ברובע חלמיש דירות 4 חדרים - 88 מ"ר דירות 3 חדרים - 74 מ"ר לכניסה מיידית.
- באר-שבע - בשכונה ו' דירות 3 חדרים בנות 74 מ"ר ודירות 4 חדרים 93 מ"ר.
- קרית גת - בשדרות לכיש דירות 4 חדו' 94 מ"ר. דירות 3 חדרים - 75 מ"ר.

חנויות
בכל רחבי הארץ.

- רעננה - ברח' אחוזה בלב המרכז המסחרי נותר עוד שתי חנויות. 61.5 מ"ר + מרתף 45 מ"ר. 67.5 מ"ר + מרתף 43 מ"ר.
- חולון - ברח' ביאליק פינת לבון שתי חנויות למכירה 211 מ"ר + 84 מ"ר גלריה. 119 מ"ר + 35 מ"ר גלריה.
- חולון - רח' בן עמרם 4 חנויות בנות 25-30 מ"ר כל אחת.
- יבנה - בשכונת בן גוריון חמש חנויות 40 מ"ר כ"א.
- אשדוד - ברח' רוגוזין - לב המרכז המסחרי של העיר 4 חנויות בגדלים של 36-45 מ"ר. כולל גלריות.
- כרמיאל - ברח' יחיעם 3 חנויות, 36 מ"ר כ"א.

יש לך כתובת. שיכון עובדים

השרים פרשו לבתיהם. פרס מיהר לביתו. סוניה היתה הראשונה ששמעה על ההחלטה: אני מתפטר! מאוחר יותר טילפן לידידו הטוב, ג'ורג' שולץ. מיד לאחר מכן חש צורך לדבר עם הנשיא מיטראן ● זהו תסריט דמיוני. הוא מבוסס על עובדות בשטח ועל אינפורמציה שהתקבלה משיחות עם הנפשות הפועלות ● במסדרונות השלטון נותנים לכך סיכוי ריאלי. אם תפול הממשלה, כך בערך ייראו פני הדברים, אם כי בפוליטיקה הישראלית, לפעמים המציאות עולה על כל דמיון

פרס הזה יכול לפוצץ את ההסכם, אמר אריק שרון, זה רק יעזור לנו

אריק שרון. שרון רוצה לכבוש את חרות. אם הממשלה תתפרק, אריק יהיה המרוויח העיקרי מכך

פרס הולך לנשיא

מאת אורלי אזולאי כץ

תצלומים: יוסי רוט

תסריט פוליטי: היום בו טורפדה הרוטאציה

שמעון פרס נכנס לביתו בירושלים, במצב רוח קודר. פשט את מעילו ומזג לעצמו כוסית „בלק אנד וויט" עם קרח. התיישב בכורסה ליד שולחן השיש ומבטו המיוסר בהה בחלל החדר. „סוניה", קרא לרעייתו לאחר דקות ארוכות של דומיה, „החלטתי. יגידו עלי מה שיגידו. לא אמסור את השלטון לליכוד. הם יובילו את העם הזה למלחמה. כבוקר אמסור הודעה בממשלה. נלך לבחירות".

בחוץ נשבה רוח קרירה של תחילת האביב. שבוע לפני כן, בישיבת הקבינט, נבלמה הצעתו של ראש הממשלה להענות להצעתו של רייגן ולקיים פיסגה עם מובארק בקהיר, ללא תנאים מוקדמים. הנשיא האמריקני שלח איגרת לפרס, ובה הצעה לקיים פגישה בינו לבין מובארק, ומיד אחריה לפתוח ועידה בינלאומית דרמאטית. „אתה מוכר אותנו בזול", רעם אריק שרון, „איפה

תן לו לנסוע לפסגה עם מובארק, אמר מרידור לשמיר, עד שדברים יחלו לזוז, השלטון כבר יהיה שלנו

השבוע הוא צריך להופיע במרכז חרות כדיון מריני. עכשיו הוא מדבר לבוחרים שלו". נבון מקפל את הפתק ותוחב לכיסו.

יצחק שמיר שותק. עוד חמישה חודשים, הוא עתיד להתמנות לראש ממשלה. הוא כבר בלע הרבה צפרדעים בדרך. הוא לא יתן לאיש לקלקל את סיכויו להגיע לרוטציה.

ישיבת הקבינט קצרה מהמתוכנן. בהצבעה על הצעתו של פרס, התקבל תיקו. ראש הממשלה מיהר ללשכתו. שעה קלה לאחר מכן, הדליפו יועציו לרדיו, כי פרס שוקל לצאת למצרים ללא אישור הקבינט, ולקיים פגישה עם מובארק.

מזכירותיו של פרס החלו לשנות את סדר יומו. „אני רוצה את שרינו הערב ואת רבין

קשות. למרות חברותם רבת השנים, ואולי בגללה, הרשה לעצמו ויצמן לומר לפרס את האמת בפנים. חד וחלק. עזר חשב שאסור ללכת לרוטציה וחזר והדגיש באוזני פרס, כי טוב לפוצץ את הממשלה על עניין עקרוני כמו השלום.

„זאת ההזדמנות האחרונה", אמר ויצמן, „ירעתי מההתחלה שהם ינסו לטרפד את השלום. אחרי שהם חתמו על הסכמי קיימפ דייויד, הם התחרטו על הכל. ידעתי שזה יבוא. אם הפעם תתנהג כמו גבר, תכנס להסטוריה כמנהיג גדול, מקדם השלום. דע לך, שאם תלך לרוטציה, אני לא אהיה יותר בממשלה. גם אמנון (רובינשטיין) וגד (יעקבי) לא יהיו. מה תעשה אז? תהיה שר חוץ

למען קידום השלום. יוסי שריד ינסח את דבריו בבהירות, כפי שהוא יודע ואז, כרגע ההצבעה, באופן בלתי צפוי, תצביע כל סיעת המערך בעד הצעתו של שריד.

הממשלה תיפול ותהפוך לממשלת מעבר. במקביל, יתחילו לעבוד על הסיעות הקטנות, כדי שיתמכו בהצעת חוק לפיזור הכנסת ולהליכה לבחירות. השותפות האפשריות: ש"ס, התחיה, רק"ח, התנועה המתקדמת לשלום, וכמובן רץ ושינוי.

כדי לפזר את הכנסת דרושות חתימות של 61 חכ"ים, ואברשה מעריך שאפשר להשיג אותם. עוד נכתב במסמך, כי ימים אחדים לפני הגשת הצעת אי אמון על ידי שריד, ייצאו חברי הקיבוצים לכל חלקי הארץ ויחתימו עצומה הקוראת לפרס שלא לקיים את הרוטציה. הנוסח המוצע לעצומה כזאת: „שמעון פרס, אל תהיה אמין, אל תלך לרוטציה. גורל המדינה חשוב יותר מכיבוד הסכם. אנחנו איתך".

לפני שהעביר את המסמך לראש הממשלה, נתן אברשה לעזר ויצמן לעיין בו. „שמעון מאוהב בתדמיתו החדשה כאיש אמין

החלטות. השומעים יכלו להבין מדבריו של הבוס, כי מהלכיו של ראש הממשלה, אם אכן יהיו כאלה, ישרתו את מטרותיו. בוועידת חרות, שתתקיים בעוד כחודש, יציג שרון את מועמדותו לראש התנועה. בשבועות שנותרו עד אז, יחרוש את הסניפים וינסה להגדיל את השורות.

בשעה בה שרון הרצה בפני אוהדיו, הגיעו לישיבת שר החוץ בירושלים מקורביו של שמיר: דן מרידור, רוני מילוא, מיכאל דקל ובני בגין. „תן לו לנסוע לפסגה עם מובארק", אמר מרידור לשמיר. „הרי בחודשים אחדים הוא לא יוכל לבצע צעדים דראסטיים. הוא יתעשע עם התקשורת, יצטלם בפוזה של מנהיג, ועד שדברים יחלו לזוז, השלטון כבר יהיה שלנו".

שמיר הנהן בראשו ומילמל כמו לעצמו: „איך אני יוכל ללכת לוועידה שלנו בצורה כזו? אריק יעשה ממני קציצות. הוא ידבר על שלמות ארץ ישראל, כאילו רק הוא דואג לה".

רוני מילוא התפרץ לדברי שמיר. „אני מסכים עם דן", אמר, „פרס יוכל להרוויח

היתה זו מערכת הבחירות הקשה ביותר שידעה המדינה. הסקרים נבאו למערך ניצחון. התוצאות בקלפי לימדו, כי הנצחון לא היה מספיק גדול כדי לאפשר למערך להרכיב ממשלה בלי הליכוד

כשנשאל מתי הוא רוצה לפרק את הממשלה, נהג לומר: „אין לי הודש, אין לי יום ואני לא עומד עם סטופר ביד". היועצים הקרובים התקשו להבין מראש הממשלה, אם אכן הוא מתכוון לפוצץ את ההסכם או ללכת בכל זאת לרוטציה. פרס ביקש לקבל את כל הנתונים, כולל סקרי דעת קהל.

בישיבה זו סיפר לו משה תאומים, כי יש פער עצום בין הפופולאריות שלו כראש ממשלה, לבין אי הפופולאריות של מפלגת

פירוק", מורכב מעוזי ברעם, יוסי ביילין, אריה רוטנברג, המקשר בראלי, עו"ד מייק פירון, יעקב בורק מחברת „יעום", משה תאומים מ„גיתם" ועורכת הסקרים, שרה שמר.

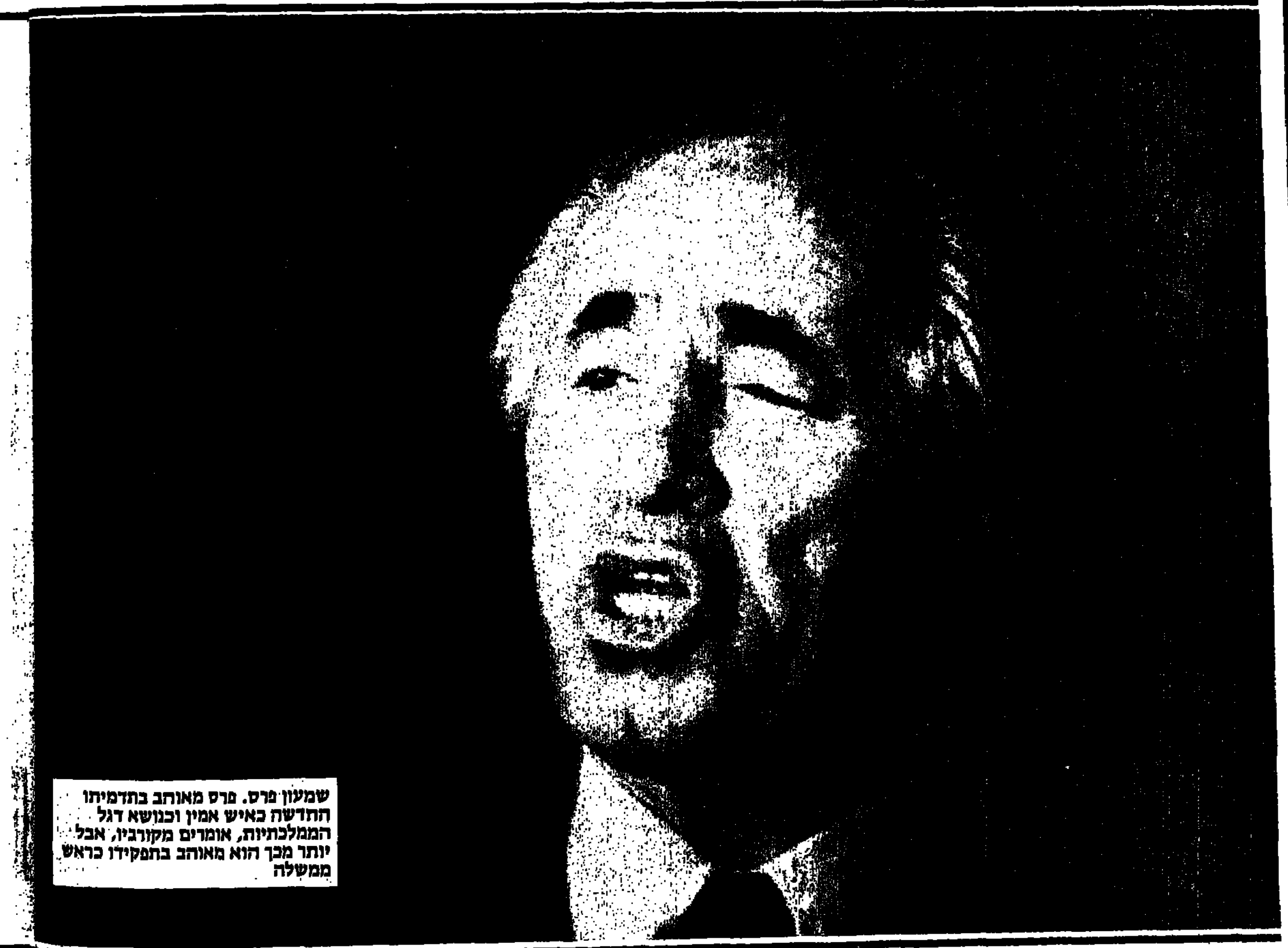
בדרך כלל, מפגשים אלו נועדו לעסוק בתאוריות. הפעם, חשו כל המשתתפים, כי משהו עומד לקרות. „מה קורה עם הרחיים", שאל פרס את עווי ברעם וזה השיב – „אני שומר איתם על קשר. קשה להעריך. קשה

אהריו נכנס שמיר. השניים התיישבו ליד השולחן, אבל מיעטו לטעום מהאוכל. שניהם חשו באווירת המשבר, והעדיפו לגשת ישר לעניין.

„מה אנחנו עושים", פתח פרס בנימה תכליתית, ושמיר השיב: „הצגת בקבינט את הדברים בצורה שלא מקובלת עלי, ולא על חברי. גם אנחנו רוצים בהמשך התהליך לשלום עם מצרים, לפחות כמוכם, אבל צריך להעמיד מספר תנאים למובראק. אי אפשר

הפעם יש לי הרגשה ששמעון הולך עד הסוף, אמר אברשה טמיר לעזר, תתכונן לעבור למשרד החוץ

דוד לוי ויצחק שמיר. בתקופה האחרונה כרת לוי ברית עם שמיר, אך אם נלך לבחירות, יתמודד על ראשות מפלגת חרות

שמעון פרס. פרס מאוהב בתדמיתו החדשה כאיש אמין וכנושא דגל הממלכתיות, אומרים מקורביו, אבל יותר מכך הוא מאוהב בתפקידו כראש ממשלה

השגריר המצרי שמובארק הבטיח איפה הדו"ח על הרצח הנתעב בראס בורקה? למה הוא עוד לא סילק את המתבלים ממצרים?"

עזר ויצמן, שיחסו לאריק שרון נע בין אהבה חסרת פשר לאיש, לבין שנאה תהומית לדרך בה בחר, הכה באגרופו על השולחן: „אם לא תעשה עכשיו שלום עם מצרים, גם לדור הבא לא יהיה שלום באיזור. בגין חתם על הסכם השלום, ועכשיו אתם בוגדים בו. אריק יקירי, אתה הרי טילפנת אלינו לקיימפ דייויד ואמרת, שתמורת שלום אתה מוכן לוותר על כל סיני. מה קרה לך?"

הרוחות התלהטו. דוד לוי הרגיש במזימה נרקמת. „אם אתם רוצים לפוצץ את הממשלה – תגידו", אמר, „כל מה שאתם אומרים כאן היום, נשמע לי לא רציני. כמה פעמים מובארק הבטיח ולא קיים? מה כל הציפיות האלה שאתם יוצרים? מובראק מכופף לכם את היד, ואתם עוד מאמינים שפניו לשלום. הוא יורק בפרצופכם, ואתם אומרים שיורד גשם".

על פניו של פרס מתרחב חיוך ציני. „דוד, דווקא אתה?" הוא שואל „ואני חשבתי שמבין סדרי הליכוד, אתה המתון ביותר. גילית אחריות רבה כשהצבעת בעד יציאה מלבנון, ועכשיו?"

עזר ויצמן שולף את עטו ומעביר פתק קצר לנבון: „אבל לו, הכל שיקולים אישיים.

לפני כן, בארבע עיניים", אמר פרס לעליזה אשר, מזכירתו הבכירה.

לפתע הגיח ללשכה, כרוח סערה, עזר ויצמן. „שמעון לברו", שאל ועוד לפני שקיבל תשובה, נכנס לחדרו. „תדע לך שאני מגיש את התפטרותי אם אתה נכנע הפעם לליכוד. לא אתן לדרודסבא ולחבריו לקלקל הכל. אתה צריך לתפוס מנהיגות. אתה עכשיו בעל הבית כאן.

„אם אנחנו לא הולכים הפעם עד הסוף, השלום הזה ימות. היית צריך לזרוק אותם מהממשלה כבר לפני כמה חודשים, כשאריק השתולל. במקום זה, נתת לרב מה שמו לנהל לנו את המדינה. אחת ולתמיד צריך לגמור עם הבזיון הזה. תקום ותגיד שאנחנו הולכים לעם. יהיו בחירות, והציבור יחליט מה רוצים. בן גוריון כבר מזמן היה נעמד על רגליו האחוריות והותך עניין".

פרס ניסה לכבוש את רגשותיו. לא היתה זו הפעם הראשונה ששמע מויצמן מילים

מנוטרל מתהליך השלום ותבלה את זמנך בין קוסטה ברווה עילית לבין שבט זולו".

עזר ויצמן עזב את לשכתו של פרס ונכנס לחדרו של אברשה טמיר. „הפעם, יש לי הרגשה ששמעון הולך עד הסוף", אמר אברשה, „תתכונן לעבור למשרד החוץ, אני בא איתך".

אברשה טמיר הסתגר בלשכתו והכין נייר עמדה עבור ראש הממשלה. נייר זה סווג כסודי ביותר והיה מיועד לעיניו של פרס בלבד.

טמיר, המנוסה בכתיבת מסמכים שנושאם תוכניות אופרטיביות, כתב את המסמך בכתב ידו, כדי שגם הכתבניות לא יקראו את תוכנו. בשלושה עמודים, כתובים בכתב יד צפוף, הציע אברשה לפרס להיעזר ביוסי שריד כדי להפיל את הממשלה.

בסעיף הראשון למסמך, מציע אברשה ששריד יקבל אור ירוק ויגיש בכנסת הצעת אי אמון בממשלה, על שהיא איננה פועלת

וכנושא דגל הממלכתיות", אמר ויצמן, „אבל יותר מכך הוא מאוהב בתפקידו כראש ממשלה. אני חושב, שהוא יהיה פרטנר לתוכנית כזאת".

ד"ר יוסי ביילין, מזכיר הממשלה, ואחד האנשים הקרובים ביותר לפרס, נכנס לחדרו של ראש הממשלה כדי להביא לידיעתו עניינים שוטפים. „מה אתה אומר, יוסי?", שאל פרס והתכוון להתרחשויות האחרונות. „אני מההתחלה התנגדתי להסכם הרוטציה. אבל צריך להביא בחשבון מה הנזקים שייגרמו לך ולמפלגה כתוצאה מהפרת ההסכם".

לפנות ערב, כינס אריק שרון בלשכתו בתל־אביב את אנשי מחנהו ואת תומכיו במפלגה. „מצידי, פרס הזה יכול לפוצץ את ההסכם", אמר אריק בישיבה שהוגדרה כסגורה ותוכנה לא לפרסום, „זה רק יעזור לנו. נוכל להגיד לעם ישראל, שפרס שוב גילה את פרצופו האמיתי. לא מספיק שהוא מוכר אותנו לערבים, עכשיו הוא גם מתנהג כמו גנב.

„השקרן הזה אמר בתגיגיות שיש לקיים הסכמים. אין דבר. הוא יהיה בסוף קורבן של עצמו. ניסה להיפטר מהתדמית של צבוע ושקרן. הוא יאכל אותה בבחירות, הרמאי הזה, עכשיו כל העם יראה עם מי יש לנו עסק".

ישיבת מחנה שרון הסתיימה ללא כל

איך אני יכול ללכת לוועידה בצורה כזו, מלמל שמיר, אריק יעשה ממני קציצות

מהביקור במצרים רק כמה כותרות בעמוד ראשון. ככר ראינו אותו בנסיעות הקודמות שלו. הוציא שפנים מהכובע, ואחרי כמה ימים הכל מת. מה קרה ליחסים הדיפלומטיים שהוא הבטיח עם חוף השנהב? – נסע כחשאי לפגוש אותו באיזה ארמון, עשה הרבה גלים, ומה יצא מזה? „שייסע למצרים, שידבר כמה שהוא רוצה. ברגע שיצטרכו לעשות פעולות בשטח, אתה כבר תהיה במשרד ראש הממשלה".

מיכאל דקל הביא כתגבורת את דברי בני בגין במוקר. „אנשי תנועתנו לא טיפשים", אמר דקל ופניו האדימו, „בני בגין נתן מכת מחץ לשרון. גם אם שרון יילך להתמודדות, אין לו סיכוי. בתנועה כולם מאמינים, שמנחם בגין שלח אותו לדבר כך על שרון: אין לו שום סיכוי". שמיר הודיע לתומכיו כי למחרת היום הוא סועד צהריים עם פרס, ולאחר מכן ייכנס את שרי חרות להתייעצות.

לפני שעזב את לשכתו, כשעת ערב, זימן פרס את יועציו הקרובים כדי לדון בהשלכות העלולות להיות כתוצאה מביטול הסכם הרוטציה. פורום זה, המתכנס אחת לחודש כדי לדון בנושא פירוק הממשלה, מורכב מיוסי ביילין, אורי סביר, משה תאומים ושרה שמר, עורכת הסקרים.

בעבר, בישיבות מן הסוג הזה, נתן פרס לשומעיו להבין, כי שום דבר לא בוער לו.

העבודה, המצטיירת עדיין כמפלגה פולנית וקנה. לעומת זאת, הדגיש תאומים, בקרב מצביעי המערך המסורתיים יש רצון רב לפרק את הממשלה. „אם אנחנו לא נפרק", אמר תאומים כשהוא מציג לראשה ממשלה נתוני סקר, „יש צפית שרבים מבוחרי המערך יצביעו בבחירות הבאות עבור מפ"ם, רץ ושינוי".

הישיבה הסתיימה סמוך לחצות. אורי סביר הלך לחדר התקשורת, כדי לעשות כמה טלפונים. משה תאומים הצטרף אליו. „אנחנו צריכים לתת לשמעון את כל הנתונים, אבל ההחלטה הסופית היא שלו לבד".

למחרת היום זימן פרס לביתו את מה שמכונה „פורום בחירות". פורום זה מתכנס אחת לחודש בביתו של פרס. המוזמנים מקריינים שיקופיות ובהן אינפורמציה על מצבים צפויים, תחזיות לקראת הבחירות, ומצב במפלגה במגזרי הציבור השונים. הפורום, המכונה בפי משתתפיו בצחוק „פורום

לבנות על זה בינתיים".

שמעון פרס גילה לשומעיו, כי הוא מאוכזב קשות מהוסיין. „חשבתי שיהיה יותר קל איתו", אמר פרס, „אבל יש לו קשיים. הוא לא יבוא להסכם בלי שנגמור עם מצרים. איך שלא נהפוך בעניין, המפתחות אצל מובראק".

לפני שחברי הפורום עזבו את ביתו, עוד הספיק לשמוע מפרס מונולוג רגשני בנושא המלחמה: „חברים, תאמינו לי שכנתי נודדת בלילות. אני יודע, שאם לא נגיע לשלום מלא עם מצרים, תהיה עוד מלחמה כאן, וזאת תהיה מלחמה קשה. ברגעים כאלה אני לא חושב על המפלגה ולא על עצמי. הסיכון שתהיה כאן עוד מלחמה, מטריף את דעתי. אם הליכודניקים לא יתנו לנו ללכת קדימה, אני מתפטר. אני לא רוצה על מצפוני אחריות למלחמה".

במטבח של הפריסים בירושלים, כבר ערכה סוניה את השולחן לסעודה לשניים. באחת בצהריים הגיע ראש הממשלה, היקש אחרות

להכנע לכל הכנעונות שלו ולוותר על עקרונותינו".

פרס, כהבעת חוסר סבלנות, אמר לשמיר: „אולי ניתן לשנות את הנוסח, אבל לא את המהות. אני מחוייב להפקיר את השלום הזה, ובעניין זה אין כל פשרות".

שמיר הבטיח לנסות לרכך את הבריו. פרס, מצידו, הציע לכנס שוב את הקבינט, אם שמיר יודיע לו מראש שיש סיכוי שההצעה תעבור.

כעבור שעה קלה, יצא שמיר לדרכו. פרס הרים טלפון למשה שחל וסיפר לו על ההתפתחויות: „שמיר אומר שהוא מוכן ללכת על העניין הזה, והבטיח לשכנע את חבריו. אבל אני לא מאמין לו. עם הגלגלמן הזה אי אפשר לסגור עניין. הוא אומר לי דבר אחד, ואחרי כמה שעות הוא משנה את דעתו. הוא כבר עשה זאת בעבר, אי אפשר לסמוך עליו".

שחל, מעכוו השני של הסו, לא חלק על הערכתו של פרס: „אריק שרון לא יתן לו. אריק רוצה לכבוש את חרות, אם נפרק את הממשלה, אריק יהיה המרוויח העיקרי מכך. אני יושב לידו מסביב שולחן הממשלה ואנחנו מוכים לשווא. אם אני יכול לתת הערכה על סמך התרשמותי, אריק מעוניין שנפרק את הממשלה. זה יישרת את האינטרסים שלו. הוא רוצה להצליח את מגמתו זו ולכן הוא תוקף

(המשך בעמ' 63)

יוסי שריד יקבל אור ירוק להגיש הצעת אי אמון בממשלה. ברגע ההצבעה, באופן בלתי צפוי, תצביע כל סיעת המערך בעד הצעת שריד

אתה זכאי, עו"ד סיטון

מאת גד ליאור וצדוק יחזקאלי

ה מקום: משרד עורכי דין מהגדולים בארץ, "שפאר את סיטון". הזמן: אחד מימי חודש ינואר בשנת 1983. הטלפון מצלצל. עורך דין חגי סיטון מרים את השפופרת.

"זה מר סיטון?", הוא נשאל.

"נכון", עונה הפרקליט. חגי סיטון לא ידע שעוד מעט קט והשיחה הזאת תהיה ראשיתו של סיוט איום, שימשך 3 שנים.

"מר סיטון", אומר הקול מעבר לקו, "אני מהמשטרה. אנחנו מבקשים שתבוא לכאן מחר בבוקר למסור עדות".

"בסדר", השיב סיטון קצרות. הגבר בן ה–46 לא התרגש במיוחד. חגי סיטון האמין כי מדובר בעניין שיגרתי, הנוגע לאחד מלקוחותיו.

למחרת בבוקר, התייצב כמבוקש במטה המשטרה. החוקר, בפתח הדברים, אמר לו לאקוניות: "אדוני, אנחנו מנהלים חקירה נגדך. אתה חשוד בעבירה ומתבקש להשיב על שאלות".

חגי סיטון, משתאה, התקשה לקלוט את הדברים. "אתה חשוד בעדות שקר", הוסיף החוקר. לפתע, צף ועלה בראשו ארוע שקרה במשפט בו נקרא להעיד, שנה קודם לכן.

■■■

הם היו שלושה שותפים בעלי מוסך ששמו "כורש", ירושלים. שם המוסך, מהמפורסמים בעיר, היה גם קיצור ראשי תיבות שמות בעליו: משה כהן, ציון רבני ויעקב שגב. יום אחר, קם כהן וטען נגד שותפיו: "רימיתם אותי, קיפחתם אותי, מעלתם בי". פרקליטם של בעלי המוסך היה, באותה תקופה, חגי סיטון.

משהבחין סיטון, כי אינו מצליח לפשר בין בעלי המוסך הניצים, החליט לפרוש מייצוגם המשותף, שהרי נחלקו ביניהם. סיטון הציע: "לכו לבוררות". כבורר נקבע עוה"ד יעקב דונר. כל אחד מהצדדים – רבני ושגב מכאן וכהן מכאן – יוצג בידי עורך־דין.

משה כהן יצא בהאשמות חריפות נגד שותפיו: "הם רימו את הלקוחות", טען, "רימו את מס הכנסה, את כולם רימו. אפילו את חגי סיטון", טען כהן. איך רימו? לכהן היה סיפור על שיטה מקורית: כאשר באו שני אנשים זרים לתקן את ריכבם במוסך "כורש", האחד עם תקלה בתיבת ההילוכים, לדוגמא, ועמיתו עם תקלה בקרבורטור – החליפו בעלי המוסך בין החלקים הפגומים בשתי המכוניות. כך מצא בעל המכונית הראשונה את ההילוכים תקינים, אך לא ידע באיזה קרבורטור זכה זה עתה, בלא ידיעתו.ולהיפך.

משה כהן הסכים ל"פשרה": הוא יפרוש מהשותפות במוסך, ויקבל את חלקו. כאשר סיים הבורר את מלאכתו, טען כהן: יש לחשב לעניין הפיצוי, שאני זכאי לו, גם את כל ההכנסות הגנובות והמועלמות.

עמיתיו, וגם עורכי־הדין, הופתעו למדי. כהן לא וויתר. בעוד הוא מפליל את שותפיו, ואת עצמו, ממהר כהן לחתום על הסכם של "עד מדינה": הוא לא יעמוד לדין, יעיד נגד חבריו במשפט, "יספר הכל" וגם ..."יקבל 10 אחוז מההכנסות המועלמות ממס ההכנסה וגם מהקנס שיוטל – כשכרו של כל מלשין ומוסר מידע.

הבורר התבקש עתה לקבוע כמה הכנסות הועלמו. זאת, כדי לנקוב בסכום המדוייק שיש לפצות בו את כהן על פרישתו מהשותפות, שהרי ההכנסות היו גם "מתחת לשולחן"...

שותפיו, רבני ושגב, הועמדו לדין.

בבית המשפט העיד כהן, "עד המדינה", על אחת משיטות המירמה במוסך: שיטת הקיזוזים. עוה"ד חגי סיטון, למשל – העיד כהן – לא שילם אף לא פעם אחת על תיקון ריכבו במוסך. המוסך – הוסיף כהן והאשים – אף לא שילם מעולם לסיטון שכר טירחה. זה היה אחד הקיזוזים, הסביר כהן. אם לא די בכך, ייחס כהן לעו"ד סיטון מעשה חמור אף יותר: ניהול בוררות, שבמסגרתה חושבו גם הכספים שהועלמו ממס הכנסה. הדברים נאמרו בבית המשפט. לפיכך, מיהר עוה"ד שלמה תוסיה־כהן, סניגורם של שני הנאשמים, רבני ושגב, להזמין לעדות את עוה"ד סיטון. הוא הסכים מיד. לימים,יתחרט על אותה עדות "בהתנדבות". היא זאת שהטביעה אותו בבוץ.

תחילת 1982. סיטון עלה על דוכן העדים. כפרקליט מנוסה לא חשש מדבר, ואף לא הכין עצמו לעדות. מולו ניצב, כתובע, סטאז'ר שלו לשעבר, עוה"ד משה לדור.

■■■

סיטון נכשל בעדות כישלון מוחץ. הוא לא שיקר, לא סירב להשיב לשאלות. סיטון פשוט לא התכונן למערכה שכזאת נגדו. סיטון, באותו שלב, זיהה עצמו כעד, שאין לו למעשה קשר ישיר לפרשת ההאשמות נגד בעלי המוסך. לפתע, מצא עצמו נאלץ לנסות ולהזכר מתי הכניס ריכבו למוסך, כמה שילם, איפה הקבלה, באיזה עניין ייצג את המוסך לראשונה, מתי ביקש את התשלום, ועוד.

חרף היותו פרקליט ותיק ומצליח,סיטון ניקלע לתמימות. הוא לא האמין שימצא עצמו נדרש לזכור פרטי פרטים מארועים שיגרתיים.

מאוחר יותר עיכל, כי הוצג על דוכן העדים בכלי ריק,על ידי הסטאז'ר שלו לשעבר. אותו יום, יצא את שערי בית המשפט בתחושה קשה. "הבנתי שזאת היתה עדות גרועה. לא הייתי מוכן למשהו מהסוג הזה. לא ציפיתי שינהגו בחוסר הגינות כזאת באדם לא רבב. לא היו לי על הדוכן הכלים להתגונן מול שאלות כאלה. איך אפשר היה לצפות ממני לדעת להסביר למה אין מוצאים העתקי קבלות לתיקונים שלי בספרי המוסך?"

תחושה לא נוחה היתה לו. אך לטלפון מהמשטרה – כעבור שנה – לא ציפה.

■■■

חלפה יותר משנה מאז אותה עדות אומללה בבית המשפט. עכשו, עמד סיטון מול חוקר המשטרה והביט בו המום. "חקירה נגדי? על עדות שקר בבית המשפט? אני לא מבין", אמר לאיש המשטרה – והחוויר.

החוקר שאל: "מה יש לך לומר על החשד נגדך?". סיטון,מתעשת,השיב קצרות: "את מה שהיה לי לומר – אמרתי בבית המשפט". החוקר לא התעקש להמשיך ולחקור.

■■■

חלפו חודשים אחדים. לסיטון לא נמסרה כל הודעה. את זימונו לתחנת המשטרה, סיטון אולי הרחיק.החודשים שחלפו אולי גרמו לסיטון להאמין שהתיק נסגר. היתה לו נכונות גבוהה להאמין בכך.

לא כך חשבו במשטרה ובפרקליטות, אך את זאת לא טרחו להודיע לסיטון. בוקר אחר,הגיעה הבשורה,ובעקיפין. מכר, שפגש ברחוב, אמר לו: "מה קרה? הגישו נגדך כתב אישום? קראתי בג'רוזלם פוסט. שקרת במשפט?"

■■■

חגי סיטון: "הרגשתי שעולמי חרב עלי. שכל הקריירה שלי בת 19 השנים הגיעה לקיצה. שהכל נהרס במחי יד. פחדתי. הלכתי, כולי מבולבל, למכר עמית, להתייעץ. אז עוד לא הבנתי עד כמה זאת מכה קשה.

"רק כאשר קבלתי את כתב האישום ליד, התחלתי להבין מעט. עוד לא הכל. כבר הבנתי שיהיה קשה להתגונן מהאישומים נגדי. לא ידעתי איך אני יכול להגן על עצמי. היו בכתב האישום שברי פרטים על חוזים, קבלות. לא האמנתי שאוכל להשיג את הראיות המתאימות לטהר את עצמי. היכן אמצא עכשו את כל הקבלות שיוכיחו חפותי? אולי חלק הושמדו? פתאום הרגשתי שבמקום שבית המשפט יצטרך להוכיח שאני אשם, אצטרך אני לנסות ולהוכיח שאני זכאי.

"התחושות הראשונות שלי היו של אני יוצא למלחמה. מלחמת עולם. אחר־כך התחלתי פתאום לעכל, להכנס לדיכאון ולפחדים. פתאום הבנתי מה עובר על אדם שנגדו מוגש אישום. התחילו כל הטראומות העוברות על איש העומד לדין. מישהו הודיע לי ששני המקומונים עומדים לפרסם את דבר הגשת כתב האישום. ידעתי אפילו שיש להם תמונה שלי, שוודאי יפרסמו אותה. לא טעיתי. מאחד המקומונים התקשר כתב. ביקש תגובה. סרבתי למסור.

"היה לי עוד מספיק כוח ללכת ערב הפרסום, ביום ששי, להורים שלי ולהורי אשתי. הלכתי לאחיות שלי. הכנתי אותם למה שיהיה מחר, יום ששי. שכל העיר תדע שחגי סיטון מואשם בשקרים בבית המשפט. היה זעם בכל המשפחה. עד היום, אבי מזכיר את העתון שפרסם ידיעה גדולה על כתב האישום. מאוחר יותר יתקוף את אבי שטף דם במוח. אמי תלקה בהתקף לב.

"באותו בוקר, יום ששי, עמדתי מול אחד השופטים והגנתי על לקוח. ידעתי, וכל הזמן חשבתי על זה, שעכשו כל העיר קוראת בעתון על הנאשם חגי סיטון. באותו יום, החל לחץ הדם שלי לעלות. הוא עלה יום אחרי יום. הרגשתי שהזיקנה קופצת עלי. פתאום, חשתי שאני לא יכול לקבל עוד לקוחות להגן עליהם במשפט. צמצמתי את הופעותי כפרקליט עד למינימום. בעצם, לא עבדתי יותר בכלל. הפסקתי כמעט לתפקד. היה קשה לי מאוד ללכת לבית המשפט, לייצג מישהו. כאשר דרכתי על המפתן נזכרתי שעוד מעט ואדרוך כאן כנאשם, לא כעורך־דין. כאשר חקרתי עד, חשבתי לעצמי פתאום איך אני אראה שם. הסתכלתי בנאשם והבנתי שעוד מעט ואני אשב על הספסל.

"הפסקתי כל פעילות. אפילו בספורט הסקווש האהוד עלי לא עסקתי עוד. ישבתי בבית מנותק. הפקרתי את שלושה הילדים שלי, ואת האשה. ישבתי וחשבתי על מה שיהיה. פתאום הבנתי איך לוינסון ואלבין, אנשים חזקים ממני, עשו את זה. התאבדו. אני חשתי חלש מהם. עוד ימים אחדים עברו, והייתי ככר מחובר למוניטור. בדקו את דפיקות הלב שלי. בלילות נדדה שנתי. למדתי לחיות יממות שלמות ברציפות בלי שינה ולא התעייפתי. זה היה ממש התקף של חרדה. פתאום גיליתי שאפשר לחיות בלי לישון. חשבתי וחשבתי על מה שקורה איתי. הפסקתי כל פעילות ציבורית.

■■■

חגי סיטון נזקק לעוגן, שיצילו מטביעה. לעוגן הזה קוראים עוה"ד דן אבי־יצחק, אחד הפרקליטים הידועים במדינה.אבי־יצחק מקבל תיקים ספורים מאוד, מדי שנה.מספרים עליו, שלפני ישיבה במשפט הוא לומד את החומר עשרות שעות.

ארבעה פרקליטים שהואשמו בפלילים, ייצג עוה"ד אבי־יצחק. כל הארבעה זוכו בדין.

דן אבי־יצחק: "פגשתי את חגי סיטון שבור, מדוכא ומתקשה להאמין שיצליח להחלץ מהתיק הזה. גם אני, כאשר קראתי את הערות שלו בבית המשפט, הזדעזעתי. הבנתי למה הוא במצב־רוח כזה. אני יכול להעיד ממקור ראשון: האיש שפגשתי לא

(המשך בעמ' 39)

תגובתו של פרקליט המדינה, יונה בלטמן

● מבחינתנו, זיכויו של עו"ד חגי סיטון הוא סופי ולא נערער עליו.

● כל משפטן אובייקטיבי שיעבור על החומר כולו, כולל דברים שנאמרו על מהימנותו של העד משה כהן, בפסק־דין אחר, יאשר את כל שיקוליה של הפרקליטות והתנהגותה בתיק זה.

● אין כל הצדקה להתנפלותם של מספר עורכי־דין על עובדי ציבור נאמנים מסורים ומקצועיים, אשר טיפלו בעניין זה, ואינני מוצא לראוי להכנס לפרטים, כדי לצנן את האוירה יוצאת הדופן, שיצרו חבריו של עוה"ד חגי סיטון.

עו"ד חגי סיטון, ינואר 86, ירושלים

משהו יוצא דופן קרה בתיק של סיטון

איבה לא מוסווית רוחשת בין הפרקליטים הפרטיים ופרקליטי המדינה. סיבה אפשרית: עובדי מדינה, המשתכרים מעט יחסית, מעמתים עצמם מול הפרטיים, העושים חיל כספי.

האיבה הזאת מתבטאת, לדברי לא מעט פרקליטים פרטיים, בכמיהה יתרה להגיש אישומים נגדם. אומר אחד הפרקליטים הוותיקים: "תיקים רבים היו מסתיימים בסגירתם, אילו היו החשודים בהם אזרחים מן השורה. אך כאשר המדובר בעורך־דין, עושה הפרקליטות מאמץ מיוחד להעמידם לדין".

הדוגמא הטובה ביותר היא ב"תיק סיטון":

● רק לעתים נדירות מאפשרים לתובע ליטול מהסנגוריה את זכות המלה האחרונה ולהביא "עדי הזמה" כדי לסתור את ראיות ההגנה. במשפט סיטון ביקשה התביעה להביא עדי הזמה.

● רק במקרים ספורים, נוהגת התביעה להוסיף עדים במהלך משפט ולאחר שנקבעה רשימת העדים בתחילתו. משפט סיטון: מספר עדי התביעה הוגדל מחמשה לשמונה.

● כד"כ, נוהגת הפרקליטות למנות תובע אחד המטפל במשפט מסוים. במשפט סיטון, כמו במשפטים אחרים בהם הואשמו עורכי דין מספר לא מבוטל של פרקליטים השתתפו במאבק המשפטי להרשיע את סיטון. לא פחות מ–3 פרקליטים הופיעו במהלך המשפט.

● במקרים נדירים למדי, משמש תובע במשפט אחד כעד במשפט אחר בו מעורב אחד העדים שאותו תובע גרם להרשעתו. משפט סיטון: התובע במשפט "כורש", עוה"ד משה לדור, אשר חקירתו את סיטון היא שהביאה להעמדתו לדין, שב והופיע במשפט סיטון, הפעם כעד תביעה. לדור העיד שחיפש אך לא מצא קבלות על כך שסיטון שילם עבור שירותי מוסך. עדות מנהל החשבונות של משרד "שפאר את סיטון" סתרה עדות זו של לדור לחלוטין, ולבסוף ביקשה התביעה עצמה למחוק את עדותו של לדור...

תגובת דובר משרד המשפטים, יצחק פיינברג

משרד המשפטים רוחה את הביקורת ומביע צער על הניסיון לתלות בתביעה שיקולים שאינם לעניין. השיקולים אשר הינחו את התביעה הכללית, בטפלה בעניין זה, היו מקצועיים גרידא, והתחייבו מחומר הראיות אשר היה בידיה, בעת הגשת כתב־האישום, ובמהלך המשפט. חומר ראיות שאף הביא לדחיית טענתו של הסניגור במהלך הדיון, כי "אין על הנאשם להשיב על האשמה".

כאשר הועלו בשלבים שונים טענות, כי ראוי שהתביעה תחזור בה, הוטל על פרקליט בכיר מחוץ לירושלים, ועל פרקליטת מחוז אחר, לשוב ולבדוק את חומר הראיות, ואף הם לא המליצו על חזרה מהאישום. מעיון בקביעות פסק־הדין ונימוקיו ניתן להסיק, שלא נמצא דופי בשיקוליה המקצועיים של התביעה.

הפרקליטים, שהם חברי לשכת עוה"ד, ממלאים תפקידם בשרות הציבור והם חייבים לנקוט אמת־מידה אחידה בטפלם בתיקי חקירה נגד אזרחים, בעוד התפקיד לשקול מהימנותם של עדים וראיות אחרות הוטל על בית־המשפט, אשר במקרה דנן הגיע למסקנתו רק לאחר ששמע ושקל את כל הראיות.

פרקליט המדינה מאמין, כי תגובתם הנסערת של כמה מחבריו של עו"ד סיטון אינה משקפת את גישתה של לשכת עוה"ד, ואת דעתה, על שיקוליה של הפרקליטות. הוא מקווה, שכשם שידעה להגן על חבריה בעבר, תמשיך לשמש בית לפרקליטים יחד עם חבריהם עוה"ד.

בשבוע שעבר, הגיע [illegible] הרב שלמה אליעזר שיק, כדי להקים קריה לחסידיו ביבנאל. יבנאל סערה ● הרב שיק, מנהיג שנוי במחלוקת, של קהילת חסידים יוצאת דופן. חסידיו רואים בו את מנהיגה של חסידות ברסלב, ממשיכו של ר' נחמן. מתנגדיו רואים בו קוריוז ● כך או כך, הרב שיק הוא תעשיה. הקונטרסים שלו מופצים במליוני עותקים. דרשותיו מצולמות בווידיאו ● מהסערה האחרונה הוא רק ירוויח

צלומים: שלום בר־טל

מאת עמוס נבו

הרב שלמה אליעזר שיק, בשבוע שעבר, בנמל התעופה בן־גוריון. בעיני חסידיו, הוא מנהיגם של חסידי ברסלב. מתנגדיו מנדים אותו, מפרסמים כרוזים בגנותו וקורעים את ספריו. כוונתו לבנות בית ובית־מדרש ביבנאל, הוציאה את תושבי המושבה לרחוב

גשר צר מאוד

משה אברמסון לא רוצה את הרב שלמה אליעזר שיק ביבנאל. שילך למקום אחר, שיחזור לניו־יורק. בשבוע שעבר, עמד עם חבריו מול בניין המועצה במושבה וצעק: „לא ניתן ולא נמכור אדמותינו לאוטו"ר". בחוץ היה קר. המשטרה שמרה על הסדר. הרב שלמה אליעזר שיק ישב בפנים ושתה מים. הקולות חדרו מבעד לחלונות.

מישהו מחברי המועצה שאל את הרב מדוע בחר להתיישב ביבנאל דווקא, והרב ענה: מדוע בחרת באשתך? שיק אמר שהוא מאוהב במקום. זה מקום יפהפה.

בחוץ נמשכה ההפגנה, ואברמסון אמר שהוא פוחד. הוא חושש שיסגרו כאן רחובות, שיצעקו שאבעס־שאבעס. לא, הוא לא יתן שיהפכו את יבנאל לבני־ברק.

שעה וחצי מתל־אביב. כשרוצים לראות סרט, נוסעים לטבריה. רבע שעה. הצגה טובה רואים בחיפה. במעט כל שעה אוטובוס לטבריה. פה ושם גם ישיר לתל־אביב.

כביש ארוך עובר במרכז. בתים נמוכים. גגות אדומים. עצי דקל. ורפתות. ווירים. וטרקטורים. ומסעדת המושבה. 1,800 תושבים. את השקט אפשר לחתוך בסכין.

שכם נפתלי התגורר כאן. יעל התנ"כית

הוא מעריץ את הרבי מסטמר. בעיניו הוא מנהיג הדור. כל מה שכתב, אומר הרב שיק, התממש

התבוררה לא הרחק. השומר. הגנת פלמ"ח. אברהם יפה. חתיכת הסטוריה.

יבנאל תמיד צנועה, נחבאת בבקעה. בת 85. ממש זקנה. הוותיקים מדברים בניגון

גלילי מיוחד, מתאים כפיים, תוך הנפת ידיים לפנים. הם רוצים שיתנו להם לחיות בשקט.

אלמלא הגיע הרב שיק מחצרו שבברוקלין, יבנאל היתה נשכחת לעוד שנים הרבה. הוא ביקש להקים במקום קריה לחסידיו, והמועצה המקומית דחתה את הבקשה. כשביקש להקים לו בית ובית־מדרש, קמה צעקה. הרב שיק כמו נעלב: זו אנטישמיות, אמר, והמוחים מחו, ויבנאל סערה.

כשביקשו חסידיו לבוא ולהבנין איתו, כדי לבטל את רוע הגזירה, התקשר אליהם והדיש שלא יגיעו. הוא אמר, שאינו רוצה פרובוקציות. חסידיו אומרים, שהוא מתון כהליכותיו.

כבר לילות ארוכים לא ישן. הוא אומר שהחושבים בכלל לא יודעים מדוע הם מתנגדים. גם ראש־המועצה לא ידע מה הוא רוצה. אף פעם, אומר הרב שיק, לא הלך

mobilia

המטבח האמריקאי האמיתי

תנור "פאר" אלקטרה BUILT-IN

קנו את המטבח שבתמונה, דגם "קונטור" או כל דגם חדש אחד שתבחרו, ותקבלו חינם במבצע, תנור "פאר" אלקטרה בילט אין עם תא אפיה. תוכלו לקבל חינם, גם כיריים גז וקולט אדים "פאר" אלקטרה. פרטים בחנויות. ל־100 הראשונים - אספקה לפסח.

רים

רשת הריהוט הגדולה בישראל

לאחרים. תמיד באו אליו. אפילו גדולים וחשובים. זה פרינציפ, הוא אומר. מי שרוצה, שיבוא אלי.

בשבוע שעבר מחל על כבודו. הלך אל ביתו של ראש־המועצה, עזרא מועלם, מפני דרכי שלום. שלוש שעות ישבו ודיברו. הרב שיק שתה תה. מועלם אומר שהתרשם ממנו לטובה. הרב שיק אומר שלא הבין את מועלם. רשע מרושע, אומר הרב. מה איכפת לו שאקים ביבנאל בית ובית־מדרש. למי זה מפריע. כן, אומר הרב. עזרא מועלם הוא רשע מרושע. תפס עלי טרמפ. מצא רכבת נוסעת וטיפס עליה. מה הוא רוצה? פירסומת. הוא חושב שאולי כך יגיע למשהו במדינה. אולי ימנו אותו לשר. עד עכשיו, מישהו בכלל שמע על יבנאל? כמעט אף אחד. בזכותי יודעים שיש יבנאל. פתאום שמעו על עזרא מועלם. בתחנונים ביקש שאבוא איתו לטלוויזיה, ולא הסכמתי.

הוא גבוה. פניו טובות. מחייכות. קולו שקט. מתון. בעיני חסידיו הוא מנהיגם של חסידי ברסלב. מתנגדיו אומרים ששיגעון

כל בעיה שהופנתה אליו, הפכה לקונטרס. הקונטרסים כתובים בלשון עממית, מנוקדת. פותחים ב„אהובים", „אחים יקרים"

הגדלות דבק בו. כל אימת שהוא מגיע ארצה, הוא מעורר את חמתם. הם אומרים שאינו מנהיג.

מאז מותו של ר' נחמן, לפני 176 שנה, לא קם לברסלב אדמו"ר. על כן כונו חסידיו „חסידים מתים": מעת לעת יפקדו את קבר רבם באומן שברוסיה. החסידים הישראלים מסכנים את חייהם. בברסלב לא מרבים על יורש. זו חסידות מפולגת. את תורתו של ר' נחמן הפיצו תלמידיו. החסידים אינם מבינים, על כן, איך הרב שיק מעז לקחת את הכתר מרבם. הם כועסים עליו.

הוא אומר שלא איכפת לו. זה רק מפרסם אותו. גם הרבי מברסלב, הוא יודע, עורר עליו בחייו מחלוקות. הוא לא נרתע מלמתוח ביקורת על אדמו"רים בדורו. רבים לחמו בו והתנגדו לתורתו, עד שנאלץ לעזוב את מקום מגוריו.

הרב שיק מרגיש כמו ר' נחמן. יש מחסידיו שישבעו בנקיטת חפץ ששמעו, שר' נחמן הופיע לרב שיק בחלום ומינה אותו למנהיג עליהם.

כשהיה ילד, הוא מספר, לא ידע עדיין מה יצא ממנו. הוא נולד לפני 46 שנה בטוקאיי שבהונגריה, למשפחת אדמו"רים, דור 13 ל„תוספות יום־טוב". בגיל שש הגיע עם הוריו ארצה בספינת מעפילים. 12 שנה התגורר בירושלים. למד בישיבת „עץ חיים". הייתי לייבעדיג, הוא אומר. שובב גדול.

עד שפתאום, בגיל 16, התגלגל לידיו הספר „משיבת נפש". הרב שיק אומר שהספר שינה את חייו: „התחלתי לראות בתורת ברסלב את האור. את החיים האמיתיים. את הפשטות. פתאום ראיתי שאני מבין אנשים ויודע איך לעזור להם".

מאז, התעמק בחסידות ברסלב. שש שנים התבודד עם עצמו, ולמד את תורתו של ר' נחמן. לימים עקרה המשפחה לניו־יורק. הוא אומר שכל שאיפתו היתה להוציא את הכתבים לאור. בגיל 22 נשא אשה אנגליה, בת אדמו"רים, ופתח בית־כנסת בברוקלין. מאז, הוא אומר, החלו להתדפק על דלתו בחורים, שביקשו להכיר את תורת ברסלב.

הרב שיק: „אני עקשן מטבעי. נכנסתי לעסק הזה עם כל המרץ. לא היה לי גרוש. הלכתי לבית־דפוס והשכרתי את עצמי למדפיס. התחננתי בפניו שידפיס לי את כתביו של ר' נחמן. בעל בית־הדפוס היה נותן לי הלוואה, וכך הצלחתי להדפיס כ־85 אלף עותקים מספריו של ר' נחמן. החוב תפח מיום ליום. עד היום אני משלם אותו – כ־100 אלף דולאר. הסתובבתי הרבה בבית־הדפוס. למדתי איך מדפיסים. בשלב מסוים רציתי לפתוח לי בית־דפוס, כדי להוציא את הספרים, אך ידותי מזה. הבנתי שזה לא בשבילי".

בבית־הכנסת שלו התחילו להתאסף טיפוסים שונים. שמעו שהוא קצת פסיכיאטר וקצת פסיכולוג. באו מעשני סמים ועבריינים וזוגות שזיווגם לא עלה יפה. הוא אומר שיצאו עם חיוך. שלח אותם לקרוא את ספריו של ר' נחמן. זו היתה רפואה שלימה. ה„חולים" הפכו לחסידיו.

„אז הבנתי, שצריך להפוך את התורה הזו להמונים. כל אחד מצא את הבעיה שלו בספרים. אך לאנשים היה קשה להתמודד עם הלשון של ר' נחמן. מה עשיתי? הורדתי את השפה שתהיה נמוכה, וכל אחד ברחוב יוכל להבין אותה. כל בעיה שהובאה בפני, הפכה לקונטרס".

„ובחרת בחיים", למשל, לאלה שקצו בחייהם. או „תן חיוך" לעצובים. או „מציאת הזיווג" למי „שקשה להם למצוא זיווגם, ויורה להם עצות נכונות והדרכות ישרות, איך לזכות למצוא את זיווגם האמיתי". ו„שריפת הזמן": „יגלה ויבאר את ההפסד הגדול שאדם גורם לעצמו על־ידי זה ששורף את זמנו היקר".

הקונטרסים כתובים בלשון עממית, מנוקדת. הוא פונה לקוראיו בשם „אהובים", „אחים יקרים", „בני ובנותי". הוא כותב אותם בשעה עד שעתיים. בשעת נסיעה במכונית, או בעת טיסה. לפעמים נ"ג עמודים, לפעמים ל"ב. הרב שיק אומר שהם להיט. 150 קונטרסים חיבר. יותר ממליון עותקים. את „ארך אפים" לבד הוציא כ־70 מהדורות.

שיק: „אתה יודע מה זה? הספר הזה הוא 'היט', בסט־סלר. הוא מלמד אנשים להיות סבלנים. עוד לא קרה בכל ההיסטוריה של ספרי הקודש, שמחבר הדפיס בעודו בחיים 70 מהדורות".

הרב שיק אומר שחולל מהפיכה בברסלב: „בזכותי היא בעצם צמחה". עד שבאתי, יאמר, איש לא הכיר את ספרי ברסלב. כמה חסידים למדו בבית־כנסת בעיר העתיקה, וזהו. מי הכיר את ברסלב? אך מאז הספרים שלי, שם ברסלב נישא בפי כל. רבים פוגשים את הקונטרסים ברחוב ומצטרפים אלינו.

בברוקלין הקים לו חצר וקרא לה „היכל הקודש". באו יורדים רבים. וגם יוצאי עדות המזרח: הרב שיק שלח את חסידיו לארץ, כדי לקרבם. הוא אומר שלבו כואב למראה המצוקה שלהם. הם זקוקים לדברי עידוד וחיזוק, לא לכסף.

מאות הסתופפו סביבו. „80 אחוז מחסידי הם ספרדים", אומר הרב שיק. „תמיד אני בעד נרדפים. זה המוטו שלי. לכן אני מקרבם. אף פעם לא האמנתי שהקרע בין העדות בארץ כל־כך חזק. משפילים אותם. קוראים להם פרענקים. דווקא מפני שמרחיקים אותם, אני עושה לקרבם".

בחצרו הנהיג תפילה בכל הנוסחים. שחרית בנוסח ספרד, ומוסף בנוסח אשכנז. במנחה יעבור לפני התיבה חזן תימני, ובערבית – עיראקי. שני ספרי תורה מצויים בהיכל. בשחרית יקראו בספר אשכנזי, ובמנחה – בספר ספרדי. הרב שיק גם טיפח כמה פייטנים ספרדים. בקרוב תצא לאור הקסטה הראשונה של ניגוני ברסלב בנעימה ספרדית.

אני אוהב אותם, הוא אומר. יש בהם כל התכונות שמצאו חז"ל בעם־ישראל: טוב־לב, פשטות, חכמה. לעתים יאמץ את לשונם: הוא אוהב סלנג. הם מוכרים תמונות צבעוניות שלו. מרפיסים את דיוקנו בתוך הקונטרסים. מוהרא"ש ברסלבר שליט"א, הם קוראים לו. הרב הצדיק. אדמו"ר. ומתנגדיו צוחקים. לועגים.

„הם אומרים עלינו שאנחנו לא ברסלב האמיתית. מי אומר זאת? מי שספק אם גמר פעם אחת את הספר של רבנו. איזה ספרים הדפיסו הם? מה עשו כל השנים מלבד שנור? הם הרי נבנו בזכותי. פתחו תיבות דואר והדפיסו פנקסי קבלות, ועשו שנור גדול בעולם על חשבון הספרים שלי. בזכות מה מכירים עכשיו את ברסלב בעולם? רק בזכותי. והם באים לאנשים ומוציאים מהם תרומות, ועוד משמיצים אותי.

„זה הכל קנאה עיוורת. בצפת, משפחה של 13 נפשות הקימה לה קריה, רק הודות לתרומות שאספו, בעזרת הספרים שלי. ראו שהרב שיק זה עסק טוב. הביאו כמה עשירים ובנו להם בית כנסת גדול במאה שערים. אמרתי להם, תרדו ממני, אך הקנאה מעבירה אותם על דעתם. הם לא יכולים להשלים עם ההצלחה שלי. קשה להם להתרגל לכך, שאני מנהל חסידות פתוחה שקולטת כל מיני טיפוסים. הם לא יכולים להבין שרב חסידי מקרב אליו פרענקים".

חסידיו יכנו את יריביו „ברסלבים מגוונים". הם קיצוניים, יאמרו. בבתי המדרש שלהם בירושלים ובבני ברק מנדים אותו. אומרים שהוא גורם לחילול השם במעשיו. הם אסרו לעיין בספריו. קרעו אותם. פרסמו כרוזים בגנותו. כינוהו בכינויי גנאי. והוא הכליג. לא איכפת לי, אמר בשבוע שעבר. זה רק מגביה אותי ועוזר לי לחבר עוד ספרים.

שנים הרבה היה צנוע. את ספריו חיבר בעילום שם. תלמידיו לחצו שיפרסם את

באו מעשני סמים, עבריינים וזוגות עם בעיות. הרב שיק שלח אותם לקרוא את ספריו של ר' נחמן

עצמו. והוא מיוזע. כשהחל לפרסם את דיוקנו על הקונטרסים, כעס. הם אומרים שלא איכפת להם: שיהיה עניו על חשבון עצמו, לא על חשבון עם ישראל.

אט־אט עזרו לו לעצב תדמית של מנהיג. קונטרסיו נשלחים לכל מקום בעולם. הוא נוסע לבקר אסירים בבתי כלא. קסטות וידאו עם דרשותיו נמכרות ב־5 דולאר. לא, לא רציתי שיקראו לי מנהיג ברסלב, אומר הרב שיק. אני עדיין חי, ואדם בחייו לא צריך לשבח את עצמו. עדיין לא גמרתי את העבודה בעולם הזה. אבל תלמידיו לא שמעו לו: הם החליטו להכתירו למנהיג, והוא לא מחה בידם. שיק בשבוע שעבר: „אחרי כל ההתנגדות לי, אני רואה שאכן אני המנהיג.

כשאני מסתובב סביבי ורואה מה קורה, אני מבין שאני המנהיג עם הה' הידוע".

התואר לא מפחיד אותו. הוא אומר שמתרגלים. לא, אני לא יורשו של ר' נחמן, יבהיר. אני רק שמשו. כמו ר' נתן, תלמידו. ר' נחמן ממשיך לחיות בתוכו. תכליתו בחיים לפאר ולגדל את שמו.

כשהוא מביט סביבו נעשה לו רע: כמה צרות נפלו על העם הזה, כמה יסורים. קרביו נקרעים ב־י"ב קרעים, הוא אומר, אך הוא מאמין שיהיה טוב. אסור להתייאש.

תראה את החוזרים בתשובה, הוא אומר. תראה מה עושים להם. בעוונותינו, מלמדים אותם שתיכף יברחו מהבית. מנתקים אותם מההורים. אומרים להם לעזוב את האשה והילדים. ה' ישמור. מכניסים להם רוח שטות, שיהיו הולכים קרועים ובלויים ומלוכלכים עם שערות ארוכות כנזיר ופאות מפוזרות כמו איזה שד, ואלה עוד נקראים עבדי ה'.

אני מתנגד לכל זה, הוא אומר. אז זה פלא שיש לי מתנגדים? אני דוגל בתלבושת יפה ונקיה. אצלי לא צריך ללבוש מעיל שחור ומגבעת ולגדל זקן. כל אחד שיתלבש כפי שנראה לו. רק שיהיה יפה ונקי. מה זה לברוח

יש מחסידיו שישבעו בנקיטת חפץ, ששמעו שר' נחמן הופיע לרב שיק בחלום, ומינה אותו למנהיג עליהם

מהבית? בשבילי זה אור אדום. אני אומר להם תשארו עם ההורים, והם ישתנו. תשארו בקיבוץ ותהיו דוגמא. מה יש? אז הם נשארים עם ג'ינס ומכבדים את ההורים.

הוא חושב שאורי זוהר טעה כשעזב את הקולנוע. לוא נשאר, הוא אומר, היה משפיע יותר. הוא היה ממשיך לעשות קומדיות, ורבים היו חוזרים בעקבותיו בתשובה.

חסידיו אינם מעשנים. הוא אוסר עליהם להריח טבק. הוא מונע מהם שתיית אלכוהול. זה מביא לבטלנות, יאמר. לשריפת זמן. לעולם יאמר להם שיהיו מן התורמים ולא מן הנוטלים. הוא אוסר עליהם לערוך מגביות, להשתתף בהפגנות. כשנותנים לו כסף, אין הוא לוקח.

מעת לעת יפנו אליו מפלגות דתיות בארץ ויבקשו שיחתום על כרוזי תמיכה, והוא משיב את פניהן ריקם. בשביל מה פוליטיקה, יאמר. כולנו יהודים. לא צריך מפלגות. רק מפלגה אחת לנו – השם יתברך.

המפלגות הדתיות, הוא חושב, הרסו את המדינה. שום הישגים לא השיגו. רק כספים סחטו: „אם המפלגות הדתיות היו עומדות מהצד ולא משתתפות בבחירות, אזי החילוניים לא היו נעשים כל־כך קיצוניים ביחסם לדת. הם היו מתביישים מפני הגויים.

„עוד מעט יהיה פה כמו במאה שערים"

יבנאל נשאה, בעברה הרחוק, ציביון חרדי. את השוחט של המושבה פיטרו, משום שאשתו טיילה עם עגלת תינוק ברחובות המושבה, ביום השבת. הבריטים ידעו שאסור להיכנס לכאן בשבת עם עגלות־משא. מורה ומורה פוטרו מעבודתם, משום שנתפסו יחד על הגורן.

כיום, אופי המושבה חילוני. יש דתיים במושבה. הרבה מסורתיים. בית־ספר אחד דתי, שני גני־ילדים. שבעה בתי־כנסת. אבל החילוניים הם הרוב.

עד עכשיו חיו בשלום. הרב המקומי קצת הרגיזם, אך הם הסתדרו. עכשיו הרב שיק הגיע, ויבנאל כמרקחה. מישהו הפיץ שקרים במושבה, והעיתונאים נכשלו. כתבו שהחרדים איימו על תושבים. שציירו כתובות־נאצה. מה פתאום, אומר עזרא מועלם, ראש המועצה. לא היה ולא נברא.

עזרא מועלם, איש חילוני, ישב עם הרב שיק: „שלוש שעות ישבנו. האדמו"ר טען שניצלו את שמו הטוב, וביקשו בקשות שלא ביקש. הוא אומר שלא ידע כלל על הקמת הקריה. כל בקשתו היתה להקים לו בית ובית־מדרש במושבה.

„התפלאתי מאוד. הזכרתי לו שבקיץ האחרון, כשביקר כאן, אמר שאין לו כוונה להתיישב במקום, אפילו אם אחד התושבים יתנגד לו. החסידים הטעו אותו. סיפרו לו שהציבור כאן ישמח לקבלו. הוא לא יודע עד כמה אנחנו מתנגדים לו".

משה אברמסון, וטרינר, תושב. אביו נולד במושבה: „מי צריך אותו כאן? שיילך למקום אחר. אינני מתנגד לדת, אך יש גבול. אנחנו פוחדים שהצביון הנוכחי של המושבה יישבר. לא רוצים שיטפון של חרדים. אנחנו לא מאמינים שקהילה כזו תצליח לחיות לצידנו, מבלי להפעיל עלינו לחצים. עוד מעט יהיה פה כמו במאה־שערים, כמו בכביש רמות. האדמו"ר, אומנם, רוצה בית, אך ברור לנו שמהר מאוד יהפוך הבית לחצר ולקהילה. זה מפחיד. חסידיו הם אנטי־ציונים גדולים".

80 אחוזים מחסידי הרב שיק, הם יוצאי עדות המזרח. בחצרו, הנהיג תפילה בכל הנוסחים. שחרית בנוסח ספרד, מוסף בנוסח אשכנז. במנחה יעבור לפני התיבה חזן תימני, ובערבית – עיראקי. בקרוב תצא לאור הקסטה הראשונה של ניגוני ברסלב בנעימה ספרדית

היו רואים מה זה להיות יהודי דתי. כיוון שנכנסו לפוליטיקה, נתנו כוח לחילוניים".

בשבוע שעבר לא הבין את להיטותן לתקן את חוק „מיהו יהודי". יש גזרות בוערות יותר, אמר. המיסיון, למשל. הוצאת יהודים מקברם. לא, המלה „כהלכה" לא תשנה דבר. רק אם תתבטל הציונות, תבוא הישועה: „הציונות היא הסכנה הגדולה ביותר לעם־ישראל".

הוא מעריץ את הרבי מסטמר. בעיניו הוא מנהיג הדור. מה שכתב הרבי מסטמר, אומר הרב שיק, התממש. בעיני רוחו ראה את כל הצרות בארץ.

על הכלכלה: „החזירו את הנפט באבו־רודס, ועשו שטות. מיליארד דולארים זרקו. זה בא בגלל שפינינו עצמנו בכשר לבן. לכן יש אבטלה, ועדות הגזירה מכתובבים כלי לחם. אם תשרור אהבה והבנה, יפתר הכל".

על השלום: „שטויות. הכל שטויות. זה שלום על הנייר. הערבי לעולם לא יעשה שלום. גם שחוסיין לא רוצה שלום. והשלום עם מצרים לא שלום. יום אחד עוד יתעוררו ויתקפו אותנו".

על יו"ש: „צריך לישב שם יהודים. א"י כולה שלנו. אסור לגרש את הערבים, אך כשהם מרימים ראש, צריך יד חזקה".

על דת ומדינה: „רק המשיח יביא ישועה. עד אז אין מקום לחשוב על מדינת־הלכה".

הרב שיק. חסידיו אינם מעשנים או שותים אלכוהול. זה מביא לבטלנות, הוא אומר. הוא אוסר עליהם לערוך מגביות ולהשתתף בהפגנות. מפוליטיקה, הוא מתרחק

כשהוא מגיע לארץ עצוב לו. הוא רואה איך העם סובל. הוא אומר שהעם עדיין בגלות. הוא מכנה אותו ערב־רב. בביקורת הדרכונים יעמוד כמו כולם, עם תיק יד וקפוטה עטורת פרווה, ואיש לא מכירו. חסידיו ממתינים לו בחוץ, נדחקים לנשק את ידו, וסוכאוו לבנה עם נהג מוליכה אותו לירושלים, לבקר את הוריו.

מאוד היה רוצה לעלות לארץ, הוא אומר, אבל לא נותנים לו. מהסוכנות כבר באו לראיין את חסידיו. הוא הבטיח שתוך שלוש־ארבע שנים יעלה לישראל מאות משפחות. לא סתם אנשים, הוא אומר. אנשים עשירים. רופאים. פרופסורים.

„ביקשתי שיתנו לי מקום בארץ. רק מקום להתיישב. לא יותר. אמרו בסדר. בקושי בא אלינו איש סוכנות בכיר ואמר: אני מקווה שאין פה מכשיר הקליטה, ואז ביטה כבה את התפה ביר ולחש: 'אנחנו לא צריכים דתיים בארץ'. כן, ככה אמר. מאז לא רציתי לדבר איתם. באלה חצופים. הבנתי שכל העניין של העליה זה שקר אחד גדול. מאות שליחים מקבלים משכורות שמנות, ולא מצליחים להביא עולים. וכאן, כשמישהו כבר רוצה להביא, לא נותנים לו".

השבוע, ביבנאל, ישב אצל הרב עמיקם, מחסידיו, ולא ידע את נפשו מרוב צער. „מדוע אתם פוחדים, שאל את התושבים. אנחנו לא שדים. הרב ארז הדליק לי תנור, סיפסים. אמר, נופלת לכם ציפור בכים, ואתם מניחים לה לעוף. הוא אמר שהוא עוזב את הארץ מאוכזב. לא, לא, רבי, התחנן ארז החסיד. כן, אמר הרב שיק. צריך לומר את האמת. הכל שקר. לא האמנתי שכך יעשו לי. מדינה של ערב רב.

ארז הביא לו תה. הרב שיק מזלזל את פיאותיו: „המחלוקת הזו, בסופו של דבר, רק חיזקה אותי והוכיחה לי שכאן מקומי. איפה שישנה התנגדות, שם אני צריך להתנכר".

„זה הכל קנאה עוורת. הם לא יכולים להשלים עם ההצלחה שלי"

בגלל קומץ מסיתים

דבורה פרנקל, אשתו של סיני מאיר פרנקל, הרב המקומי: „לפעמים אני מרגישה כמו באום־אל־פחם. אנשים מביטים בי בעיניים מזרות אימה. לפעמים אני מרגישה כמו היהודים בחברון: קצת שנאה. קצת פחד. וכל זאת למה? בגלל קומץ מסיתים, שמבקשים להיבנות מהדתיים. את כל המהומה עושים קומץ אנשים. אלה לא בני המקום הטבעיים.

„בני יבנאל המקוריים הם אנשים שקטים וישרים. הם אינם מתנגדים לרב שיק. רבים מאלה שחתמו על העצומה נגד הרב שיק, סיפרו לי שהפחידו אותם שיפטרו אותם מהעבודה, ועל כן חתמו. סיפרו להם שהדתיים יסגרו רחובות ויזרקו אבנים. איזה שקרים. אנחנו מתונים. מעולם לא כפינו את הדת. כולנו דוגלים באהבת ישראל. מי שסוגע הם דווקא החילוניים. מטרידים אותנו בטלפון. כותבים על המכונית של בעלי: 'מאניאק', 'נבל'.

„אינני מבינה מה קורה כאן. תוך שנה נכנסו לגור במושבה 3 משפחות מסוגרים מ'יהודים למען ישו'. שאלתי את אחד התושבים: מדוע נגדם לא יצאתם, מדוע אינכם מוחים? ומה הוא ענה לי: המסיונרים הם אנשים ישרים ושקטים. כן, אבל הם נוצרים, אמרתי, והוא כעס: את יודעת שאת גזענית.

„תראה לאיזה אבסורד הגענו: אני גזענית, משום שאינני רוצה כאן מסיונרים. אולי הוא גזען, משום שאינו סובל כאן לובשי שחורים ובעלי זקנים?"

פרי בשל

הלית ישורון לוקחת את השאלות של אתי חסיד בקלות. היא מודעת היטב להשתייכותה לעלית תרבותית ישראלית. בתו של המשורר אבות ישורון, עורכת כתב עת לשירה, נהגית מחסינות כלכלית ברורה ● בסוף שנות ה־60, הלית ישורון התפרסמה כדוגמנית, שחקנית, טיפוס מוקפד של נערת זוהר ● אחת מנקודות המוצא שלה: ישבן של דוגמנית מעניין מישבן של משוררת ● הזמן עשה את שלו, וגם הנחה זו התיישנה

מאת אתי חסיד

ישורון, חולצת טריקו לבנה, מכנסי כותנה לבנים, ווסט אפור, איפור עיניים אגרסיבי, מייק אפ מתון על עור עצבני. סך הכל, אישה יפה. לפני 15 שנה, יופייה היה ידוע. הלית קטמור תיפקדה גם כשחקנית, דוגמנית. השנים שעברו הייטיבו איתה. היא אינה מתגעגעת לימי הדוגמנות, ולימים בהם נחשבה, אולי שלא בטובתה, נערת זוהר מקומית. מדברות בנרגנות, רעדה בקול, טונציה נמוכה, רגל על רגל, גוף מתקמט ממשען הכסא, בעיות גב מישיבה ממושכת.

חדר העבודה שלה, ה"סטאדי", מימין לפתח. סולידי, שולחן לבן, קווים נקיים. יש חור על מקשת הקש במושב הכסא. "איזו זוועה". על הקיר, רישום של אורי ליפשיץ, "נהדר לא?". עבודות של אביגדור אריכא, שני תחריטים ופלקט, דיוקנאות של סמואל בקט. הלית ישורון עוסקת בתרגומו לעברית של בקט. אורי ליפשיץ, צייר ודמות תל אביבית פופולרית, שייך למדי לביוגרפיה של הלית ישורון. ליפשיץ מציג בקביעות בגלריה גורדון, השייכת לשעיה יריב, בעלה של הלית. יש תנועה וניידות בין הביוגרפיות של לא מעט תל אביבים, ב־20 השנים האחרונות.

גינה שנתונה במצב חורפי של הזנחה, ריהוט גינה רטוב מהגשם האחרון, עצים ערומים, שיח לימון ערום.

שעיה יריב, בעלה, נעים סבר, בנעלי בית. בפעם האחרונה שראיתי אותו מעל דוכן המכירות הפומביות בבית ציוני אמריקה, נראה מתוח, שולח משפטים קצובים מעל הדוכן, בקול עמוק ורווי עצבנות. בשעות של הראיון, שעיה צמוד לשולחן אולטרא מודרני במטבח, מפריע רק פעם אחת כדי לשאול, אם הטלפון של פסיה, אמא של הלית, בסדר. אבים, 13.5, ואמון, 11, מתעלמים מהזהרות מוקדמות, לא להפריע, מזכים אותנו בהתפרצויות פתאומיות, ומיד נשלחים בתקיפות החוצה, "יאלה תתחפף החוצה עכשיו".

שעיה יריב, 52, נולד ישעיהו ריבלין, בנו של יוסף ריבלין, מי שהיה מגדולי סוחרי הקרקעות בארץ ישראל. משפחה ירושלמית ותיקה, כמעט מיתולוגית. יריב, מרד בשבט הריבלני. "הם חושבים שהם השבט הנבחר של העם הנבחר", אמר פעם. בן 18, שינה את שם משפחתו ויצא לעולם הרחב. באירופה התחתן עם אישה גויה, הוליד ילד, פיתח נטיות אמנותיות, בעיקר בפיסול. כאשר מת אביו, חזר לתל אביב ופנה למסחר באמנות. פתח את גלריה גורדון. הלית: "אני לא חלק של משפחת ריבלין. לא חלק מהמתוס הריבלני.

אישית חריפה, וזו תגיע לטורי הרכילות, למוספי האמנות, ואף לבית המשפט.

הלית ישורון נכנסה לחייו של יריב, בשנת 71'. במובן מסויים, ניתן להשתמש במושג השגור, חיים חדשים.

אחרי הדוגמנות, פנתה לכתיבת שירים. עכשיו, היא אומרת, זה נגמר.

– פתאום נעשת משוררת? עברת מדוגמנות לשירה?

לא עברתי. מה עברתי מדוגמנות לשירה? השירים שכתבתי היו בשנות השישים, התפרסמו בשנות השבעים. תחת של דוגמנית יותר מעניין מתחת של משוררת. הספר יצא בסוף 69'.

– איך התייחסו לספר?

לא יודעת.

– "חדרים", כתב העת לשירה שאת עורכת, היוצא מטעם גלריה גורדון, הוא התחמקות מעשייה ישירה.

כן.

הדוגמנות והמשחק נתפשים אצלה כאביזרי משחק כגן השעשועים של החיים. לפני הדוגמנות, גמרה תואר ראשון בספרות צרפתית באוניברסיטה העברית. התחתנה עם זאק קטמור, צייר וקולנוען, ונסעה לפאריז, להמשך לימודים, ונתפשה לדוגמנות. התואר היה תעודת ביטוח על התדמית. היומרות היו, קודם כל, יומרות אינטלקטואליות. הדוגמנות, עשיתי את מה שביטא בעיני את פאריז, והמיתוס הנשי".

ישורון עזבה את מי שהיה בעלה הראשון, ז'אק קתמור. סביב קתמור התקבצה חבורה תל אביבית שעסקה באמנות, והצטיינה בהתנהגות כמו אמנותית. קתמור, אישיות כאריזמטית למדי, נחשב מנהיג החבורה, שנקראה העין השלישית. לפני כחודש, פורסם במוסף זה ראיון שערך יוסף מונדי עם קתמור, באמסטרדאם. לפי ראיון זה, קתמור, שיצא את ישראל לפני למעלה מ־10 שנים, עדיין מתקיים בהשראת המושגים של שנות ה־60. הרבה דיבורים על מין, סמים.

היום, הלית ישורון אומרת שבחיי הנישואין המשותפים לא היו סימנים מוקדמים לעידן המשיחיות של קתמור, לפחות לא כפי שזו מוצגת בתקשורת.

הלית: "כל העניין של העין השלישית זה שטות מהתחת. מה זה היה בכלל, אולי יין שלישי. ז'אק, דמות כריזמתית שאסף סביבו גרופיס. זו היתה תחילתו וקבורתו. אלה בעיות של ז'אק, שאני לא רוצה להכנס לתוכן בכלל. זה נוגע ללב מה שקורה איתו היום. העיתונים מנפחים את העניין הזה של הבשורה לפי ז'אק קתמור. זו לא היתה חבורה נואשת מספיק כדי לומר משהו. ניטפלים לרגע הזה מתוך אפרוריות החיים. זה היה דבר עקר, לא מחובר לחיים".

ישורון הספיקה להשתתף בסרט, מקרה אישה, בבימויו של קתמור. במהלך הסרטת הסרט, קתמור התאהב נואשות באן טוכמייר, היום אשתו, אף היא שחקנית שהשתתפה בסרט.

דויד גרינברג, קולנוען, שהיה שותף עקיף לנבואה החברתית פילוסופית של קתמור באותם ימים, סיכם את התופעה בכתבה בעיתון "מוניטין", לפני כשנה. על הקשר ישורון, קתמור, טוכמייר גרינברג כתב: "הוא (קתמור) היה אובד עצות. הוא אהב אהבה כנה את הלית על אצילותה, מעמדה, השכלתה ואישיותה, אבל היה כרוך מאוד אחרי אן שפשטות הליכותיה, חמימותה ונשיותה, היו קוטב הפוך לחלוטין לאלו של הלית. הלית כעסה והעמידה תנאי מקובל במקרים כאלה: "או אני או היא".

הלית ישורון לא "התלכלכה" בעסקים של קבוצת קתמור. עזבה "רבע שעה לפני". ההתייחסות אליה, התייחסות שהיתה נפוצה למדי בסביבתה הקרובה, בתחילת שנות ה־70, כאל כורגנית, מרתיחה אותה.

הלית, מסונפת ליריב, ילדה מייד שני ילדים. נתנה להם שמות כבדי משמעות, אבים, 13.5, (ע"פ מלך יהודה), אמון, 11, (ע"פ אל מצרי).

הלית, הבת של אבות ופסיה ישורון. אבות, שהחליף את שמו, יחיאל פרלמוטר, ב־48, משורר שהיה זר למדי, אולי התמהוני והזנוח בחבורת המשוררים של שנות החמישים – אלתרמן, שלונסקי, פן– נגאל מתישהו בסוף שנות ה־60, על ידי משוררים תל אביבים צעירים, יאיר הורביץ, מאיר ויזלטיר, וקשר קשר פירסום שירה אמיץ ועיקבי עם זיסי סתוי, העורך הספרותי של ידיעות אחרונות.

בערב מחווה, שנערך לכבודו לפני כשנה, במלאת לו שמונים, סיפר יעקב אורלנד: "הוא היה איש בודד. חיה ונשאר גם במחיצת החברים של "מחברות לספרות". לא הבינו אותו. השאלה אם בכלל רצו להבין ולהתייחס... הוא היה יושב עם הסיגריה כך ומעשן והיה בודד. כשבאו חברים והתיישבו, לא התיישבו לידו."

ישורון, במידה מסויימת, פוייס רק בשנים האחרונות. זכה לערנה, הועלה לבמת המשוררים המיתולוגיים, ומוקם בקירבת ראוייה ובטוחה לאלה שהישיבו להתנכר אליו בחייהם. "זה שש שנים אני מכהן/ אצל צעירי סימן קריאה/ כזקן. ובטוח אני באלה שלולא הזיקנה/ לא היתה לי זיקפה.." כתב ב־81, ב"שער כניסה שער יציאה".

המרירות, אומרת הלית יריב, לא עברה אליה.

אלתרמן, נסיך השירה העברית של שנות ה־50, היה דמות מפתח בחיין ובניכרנותו של אבות ישורון, שכאמור לא-הוכר אז בערכו. אלתרמן ובתו, תרצה אתר, שלימים מצאה את מותה בנסיבות טראגיות, ארוגים בנופי ילדותה של הלית יריב.

הלית: היחס של אלתרמן לתרצה היה, מעבר לאהבה העצומה שאהב אותה, כרוך גם בהמון רגשות אשמה. זה היה יחס רדוף מאוד. מורכב מאוד, היה מעורב בהרבה מאוד רגשי אשמה כלפיה. דבר שלא היה אפילו לרגע ביחסים שלי עם אבות. הכרתי את תרצה שהיתה ילדה, אחר כך שוב נפגשנו, כשגרנו באותו בניין ברחוב רופין. אני בקומה שמונה ותרצה בקומה שש. הכרתי אותה כראשית חייה, ולקראת סוף חייה. בגיל חמש שש היינו פשוט נגררות אחרי האבות. היא היתה גדולה ממני במעט ולפעם היו לוקחים אותה לקפה כנקה. לא תור או מטלות. היינו נסחבות אחרי

הלית ישורון בחברת בעלה שעיה יריב, מימין, ונתן זך, משורר. ישורון מתייחסת כאן למערכת היחסים בינה לבין אביה, אבות ישורון, משורר. תקופת הדוגמנות שלה נדחקת

תצלומים: מיכל היימן

כאשר הוקם קשר בין הלית לבין שעיה יריב, לא מעט ממכריה אולי הופתעו מעט. שעיה יריב ייצג בעיניהם גם סוג של ביטחה בורגנית. הלית השתייכה אז לבוהמה המקומית, או שוייכה.

מעל כורסאות ההסבה, מארק שאגל, ריוקו, במקום בולט מעל השולחן, תחריט של עופרה צימבליסטה, עבודה משותפת לה ולינה וולך. ספרי שירה, הרבה מילונים. על השולחן "בית בודנברוק", תומאס מאן, "לקח לי חודש לקרוא את שלושים העמודים הראשונים".

ממה שניתן היה לראות על כלל הדירה, מזווית העין, מפלס תחתון, ענס מינרים, כתלים עמוסים בעבודות אמנות ממוסגרים. הרבה ליפשיץ וגם זריצקי, ספרי אמנות, ריהוט מודרני, מודולרי. טלוויזיה מנהנית ללא הפסקה, שני כלבים מגזע מעורב.

הבית, ברחוב עקיבא אריה, [illegible] לסיבה המרכזית: בית [illegible] של מי שלא רצה להינתק מהעיר, אבל רצה לשמור על איכות חיים, על גבול הפסטורליה.

גם שעיה לא. גם ליאורה ריבלין, אחותו, לא חיה מהמיתוס הריבלני. לא נגועה כזה."

שעיה יריב בתוך 10 שנים, באמצעות הגלריה שלו, נעשה מוסד נוכח וחשוב בחיי האמנות המקומיים. במחצית השניה של שנות ה־60, גלריה גורדון היתה האלטרנטיבה הבולטת, והמנומקת, לתרבות־גמזו, חיים גמזו שלט אז במוזיאון תל אביב, ובבורגנות המקומית, זו שהתעניינה באמנות. יריב הציג בגלריה שלו את האלטרנטיבה. את רפי לביא, מיכאל דרוקס, יאיר גרבוז, מיקי אייזמן, אלימה, אורי ליפשיץ. ואת יגאל תומרקין. לימים, תפרוץ בינו לבין תומרקין מחלוקת

כורח מחייב של נסיבות חיים, או שלב בהתפתחות האמציונלית, וכן אמצעי מחייה, יתכן שהלית אף נהגתה מרימוי עצמי מורכב, דוגמנית ואינטלקטואלית מתחילה, או מבשילה.

"זה היה אז לעשות את הדבר ביותר המנוגד לי ביותר. סוג של אקסהביציוניזם כזה, שאולי היה נחוץ לי בתקופה מסויימת, ועשה את שלו, אני מניחה כדי להסתדר יותר טוב עם העולם. בשנים שהגעתי לפאריז, היה המיתוס של נערת השער, והסורבון נראה לי כל כך חשוף.

המעבר ממשפחה פועלית מובהקת למעמד הבורגני הגבוה, היה בלתי בעייתי. שאלות בעניין זה, מעצבנות אותה

אבות ישורון, שעיה יריב, ז'אק קתמור. היא לא רואה עצמה כשליחה של הגברים בחייה

הלית ישורון על יונה וולך, ז'אק קתמור, בורגנות, יגאל תומרקין, דוגמנות • בורגנות, לדעתה, היא מצב נפשי, לא מצב חשבון הבנק • היא מקבלת בטבעיות את ההנחה שצברה מעמד ספרותי מכובד כמתרגמת וכעורכת. נתן אלתרמן ומשוררי שנות ה־50 הינם חלק מן הביוגראפיה שלה • הראיון כולל גם פטפוט קל על גיל, זיקנה, חזות חיצונית

אבות ישורון. משוררים תל־אביביים צעירים סייעו לתהליך ההתקבלות שלו. במשך שנים, אבות ישורון היה נידח למדי. נתן אלתרמן ארוג בנוף ילדותה של הלית ישורון

האבות לכתי קפה, בשעות אחר הצהריים, כשהאמהות היו עסוקות. אני זוכרת אותה מקפה קנקן. אחר כך, שנים לא ראיתי אותה.

– איך השפיע עלייך הנידוי של אבותז

לי זה נתן מצד אחד גאווה מסויימת על משהו שהוא לא נחלת הכלל. איזשהו יחס לדברים יותר אזוטריים, דברים פחות פופולריים. יכולתי לתפוש את אלתרמן כמשורר פופולרי, ולפתח יחס של חשדנות כלפי כל מה שהוא פופולרי.

– בבית ספר לימדו אלתרמן, לא את אבות ישורון.

זה לא הזיז לי. זה לא היה העניין. זה פיתח אצלי סוג של עמדה נבדלת. משיכה ללא קל ולסוחף, אלא לדבר הקשה הסגור יותר. גדלתי במין הוויה כזו שהשירה היא תמצית העולם. זה סבב סביב זה".

בבית היתה פסיה, האם, אישה פעלתנית עם שתי רגליים נטועות באדמה וכתפיים רחבות, לשאת בעול המשפחה. היא שמרה שרגלי הצפור של ישורון לא ינסקו גבוה מדי, מעל המציאות היום יומית והאפורה. פסיה פירנסה את המשפחה, היתה הכרה בוועד הפועל, מזכירת אירגון בתי הספר החקלאיים. הלית: אישה חכמה, עם זכרון פנומנאלי, היא החזיקה אותנו גורמלים. כל החיים שלה הקדישה לפעילות פוליטית, בעצם צבורית. היא חייה פוליטית".

ישורון עד היום מחשיבה מאוד את שנות התיכון. "תיכון חדש", בית ספר פרטי שנשלחו אליו ילדי מעמד הבינוני. יאיר הורוביץ, משורר, למד איתה בכיתה. "רגש מיוחד ניתן להכוונה חברתית פוליטית ולהכשרה ציונית. בשעורי חברה עלו פעמים מזומנות השאלה הערבית והשאלה המעמדית. "אל תבוז לחלומות נעוריך כאשר תהיה לאיש" – שילר, היתה הסיסמא שראו התלמידים כל בוקר מעל משקוף הכניסה.

גם היום, היא מרגרת כלהט דמגוגי על הצורך להתמיר כאידיאלים, שהעמיד דור האבות. בוויכוח, שיתפתח בינינו, היא תתעקש לא להבין את הנסיבות החברתיות, פוליטיות, כלכליות שמביאות אנשים לרדת מהארץ. חלק מהלהט הזה היא זוקפת לזכות השנים בתיכון.

הלית ישורון: הוא לא מרחם עלי אף פעם. היחסים בינינו הם לא של להסתיר דברים. הם גלויים וישירים. הם יכולים להיות מלווים בקטטות, וגם בהרבה אהבה. אין מישקעים לא טובים. החשבונות מסולקים על הרגע. לכן

מה קשר את הלית ישורון למשוררת יונה וולך. הלית אולי קיבלה על עצמה מעמד של אבל, עם מותה של וולך

– את באה מבית פועלי מובהק. היום את מנהלת אורח חיים בורגני במובהק. השתנית?

לא שינה לי שום דבר. במקום לקום כל בוקר ולעשות עבודה שאני לא אוהבת, אני יכולה לעסוק רק בדברים שאני אוהבת. בורגנות זה מצב נפשי, לא רק חשבון בנק. במצב נפשי בורגני לא הייתי, ואני לא עכשיו.

– ומה זה בעצם כתב העת "חדרים", שעשוע פרטי, מותרות של אישה עשירה?

"כל מי שאומר את זה, שישק לי בתחת. כאילו זה מעיל פרווה נוצץ, ושום דבר מעבר לזה. זו נראית לי אמירה לא מעניינת, וצרת עין. בטוח שאם לא היה לי אמצעים, הייתי צריכה לעשות שנור. מזה אני פטורה".

בגיליון השלישי של חדרים, הלית ישורון ראיינה את אביה. בכל גיליון של חדרים יורפס ראיון נירחב עם משורר. במהלך הראיון, אבות מתייחס למוות, למוות שלו. הטון הכללי של הראיון נוטה לפורמאליות. קשה לאתר מתוכו את העובדה שהמשוחחים הם אב ובתו. ההתייחסות למוות הפתיעה אותה. היה בה דבר מה קשה, ישיר, בלתי רחום.

אלה לא יחסים שיכולים להכיל רגשות אשם כלשהם. לא מתכוונים ולא תולים בי אשם. הם קשים, הם מוזרים, כי הם ישירים. כי הם מלווים בצעקות ובמריבות. סטוצר.

את חוברת "חדרים" האחרונה, פותח איור של קרישמן, המתאר את יונה וולך. בחוברת 24 עמודים המוקדשים לוולך. בחוברת הקודמת, פירסמה ישורון ראיון מורחב עם וולך. בלוויה של וולך, הלכה ישורון אחרי ארונה, מסובכת משקפי שמש. בפגישה שנערכה לזכרה של וולך, ישבה בצד שותקת. במוספי אותו שבוע התראיינה, כמי שהיתה קרובה אליה בשנה האחרונה לחייה.

הקשר בין וולך לישורון אולי משונה מעט, וזאת על רקע השוני המובהק שבין שתיהן. וולך, בשנותיה האחרונות נעשתה אופנתית מאוד. כתוצאה מכך, וולך איבדה לא מעט מתחושת הסלקטיביות שלה. אולי היתה זו העייפות של וולך, שפגשה את הרצון של ישורון להרחיב את ההוויה שלה עצמה.

הלית: "היינו ברוגז הרבה שנים, בגלל איזה משפט שהיא אמרה לי. הקשר נוצר כשבאתי לראיין אותה. הכרתי אותה שנים קודם. לא דיברתי איתה. חורשתי את הקשר כשהיתה חולה. זה היה קשר יומיומי, אינטנסיבי. בשבילי זה היה לגלות את יונה מעבר לשירים. גיליתי את יונה מול המוות שלה, דרך התהליך של להתכחש לזה שהוא קיים, אבל הוא היה קיים. שתינו ידענו שאנחנו יודעות. הייתי שואלת אותה, יונה מה שלומך, והיתה אומרת לי טוב, בקול הזה שהיה לה. למחרת, הייתי יכולה לשמוע שהיה קטסטרופה. ההיאחזות בחיים שלה היתה מדהימה. בפעם האחרונה שראיתי אותה, היא ידעה שזה הסוף. והיא אמרה לי הואי נפרד.

"חדרים", כתב העת שלה, ניתפש כאיכותי, מוקפד, אסתטי ביותר. הלית ישורון מתקיימת גם בהשראת השנים הדחוקות של אביה

לשעיה יריב, כאמור, יריבות ארוכה ועמוקה עם תומרקין. הלית, ב"חדרים", נזהרת שלא לדרוך על פצעים מוגלתיים. בחוברת, עד כה, פורסמו עבודות של ליפשיץ, קרישמן, אריכא, שטטנר, ריקמן.

– הלית, התקשורת חגגה את מותה של וולך. בעיתונים אחרים פורסמו רישומים המתארים אותה. במוסף זה, פורסם רישום של מנשה קדישמן. גם תומרקין לקח חלק. הוא פירסם רישום בעיתון 77. היית מפרסמת ב"חדרים" את הרישום שלו?

זה היה חרא של רישום. לא הייתי מפרסמת. זה לא רק חרא, זה רישום מעליב. היה לו שם גם איזו כותרת "סרטן זו לא רק מחלה". משהו כזה.

– נידמה כאילו את מין הרחבה של הגברים שהקיפו אותך. קתמור עשה קולנוע, את שיחקת, אבות משורר, את כתבת שירים. את חדרים את מוציאה בהוצאת גלריה גורדון, השייכת לבעלך.

"אז מה, אני הרחבה של גלריה גורדון? כמה הרחבה אני יכלה להיות. גלריה גורדון לא כותבת שירים, אז אני לא הרחבה. אני עושה בדיוק מה שמתחשק לי לעשות. אם הייתי מתחילה לצייר, היית יכולה לשאול אותי את השאלה הזו".

– מה את עושה כל הימים?

אני אלופה בלבזבז זמן. לא לעשות כלום, גם את זה צריך לדעת איך. קצת להתגרד, קצת לקרוא, לפטפט, לדבר לדבר. משהו כזה.

– לא מוזר שהיית אחרת פעם?

כלכלית זה היה אחרת. בתקופה של ז'אק, זה פשוט היה על הראש לי. היו יחסים אינטנסיביים. מריבות כל הזמן. אחר כך, היה הסרט הזה שעשיתי, ונתקעתי בתוכו.

– חשוב לך איך את נראית?

אם אני אגיד לך, לא, אז זה יהיה שקר.

– בת כמה את?

מתקרבת ל–80.

– נראית טוב בשביל 80.

נכון, אההה?

– קשוחה?

פלדה. אני לא פורינג. לא.

– מפחדת לאבד את הנעורים, מפחדת מהזקנה?

לא. להגיד לא, זה אידיוטי, אבל אולי אני גיבורה גדולה עכשיו.

– מי החברים שלך?

ערנה מזיא, תסריטאית... יש לי איזו בוכטה של חברות.

– יש משהו שחסר לך?

כן – לחם, חלב, פעמיים קוטג'... את חושבת שאני אענה לך על השאלה הזו.

הנחת. מלה זו חוזרת בתשובותיה. מאפיין מאוויריסטי של אינטלגנציה הבטוחה בערכיה

פרס הולך לנשיא

(המשך מעמ' 11)

את המערך. צפה להתקפות חריפות מצנו בימים הקרובים".

פרס אמר לשחל, שמשרון הוא מצפה לכל דבר. „בכל מקרה", הוסיף פרס, „אני מצפה ממך שתתכונן לכל האפשרויות".

ישיבת שרי חרות, בעקבות פגישת שמיר פרס, נרשמה כסוערת ביותר שהיתה עד כה. „אתם כמו שפנים נשרכים אחרי פרס", אמר שרון „הוא מוביל אתכם באף. אני אצביע נגד ההצעות של הבוגד הזה".

דוד לוי ניסה להרגיע את הרוחות:„אם נגזר עלינו לפרק את הממשלה בעניין עקרוני כמו זה, נעשה זאת בצורה מכובדת. אם נלך לבחירות, העם איתנו".

משה ארנס, בטון מינורי, הוסיף: „לפרס יש רצון טוב להביא שלום והוא חותר לכך. אבל אני לא מאמין שמשהו ייצא מזה".

אריק שרון איננו מרפה: „זוהי מזימה זדונית של פרס. הוא ההליט לפרק את הממשלה, הכל מתוכנן. מהרגע הראשון ידעתי שהוא לא יקיים את ההסכם. אם נגזר עלינו ללכת לבחירות, הוא נתן לנו נשק מצויין. שקרן, לא אמין, עכשיו שוב יכתבו בעיתונים שאי אפשר לקנות מהאיש הזה מכונית משומשת. נרמוס אותו עד עפר. הוא יחזור למימדים הטבעיים שלו".

שמיר הודיע על סיום הישיבה. הוא הבין כי חבריו לא ישנו את דעתם, וכי אין טעם לכנס את הקבינט. הוא הרים טלפון לפרס ואמר: „אין טעם לכנס את הקבינט, אנחנו לא נתמוך בהצעה הזאת". פרס הוריד את השפופרת, ואמר לעצמו, "כאילו שלא ידעתי".

בימים שלאחר מכן, כינס כל צד את אנשיו כדי להחליט על דרך פעולה. העיתונים דיווחו בכותרות ראשיות על אווירה של משבר. „הפעם זה רציני ביותר", אמר עוזי ברעם, מזכ"ל המפלגה, בראיון ל„ערב חדש", אני מעריך שימיה של הממשלה ספורים".

עוזי ברעם ומשה שחל נפגשו, כל אחד בנפרד, עם נציגי המפלגות הדתיות. הם רמזו להם, כי הפעם מתכוון פרס ללכת לנשיא, והוא יעשה זאת בתוך ימים. נסיון העבר הוכיח, כי שיחות מהסוג הזה מודלפות במהירות לליכוד. לכך ציפו ברעם ושחל.

„פרס כבר איים פעמים רבות בעבר שיילך לנשיא, ולא עשה זאת", אמר הרב פרץ כש"ס למשה שחל. „אולי אפשר גם הפעם לתווך" שחל חייך והסביר לפרץ, שהמצב חמור. „זה לא כמו משבר שרון. זה לא עניין של מילים. כאן מדברים על עקרונות".

הרב פרץ קלט את המסר. ממשרדי ש"ס שחל הלך לְלשכתו של שרון. שרון הקשיב לדיווח, ועל פניו התפשטה ארשת של שביעות רצון. הוא לא העז לומר בגלוי מה הוא חש, אבל מי שהכיר אותו היטב, קרא על פניו כי הוא מרוצה מפרס שפעל לפי התסריט שלו. פרס משרת את המטרה שלו.

על פי תכנון מוקדם, הופיע פרס בפני תלמידי תיכון בחדרה. ברוך אסקרוב, דובר משרד ראש הממשלה, יעץ לעיתונאים לבוא ולסקר את האירוע.

בנאום דרמאטי, המיועד בעיקר לבוחרי הליכוד, הסביר פרס אחת לאחת את סיבותיו להתעקשות על קיום הסכם השלום עם מצרים. „אם לא יהיה שלום, תהיה מלחמה, ולמענכם, העומדים להתגייס בקרוב ולמען כל העם הזה, אני רוצה למנוע אותה", אמר פרס כשהוא מפגין בטחון רב בדבריו.

„הליכוד שם בלי סוף מקלות בגלגלי השלום. אני מבין שיש להם בעיות פנימיות, אבל כאשר עומד על הפרק נושא חשוב כל כך, אולי צריך לחשוב על בחירות. אני פעלתי רבות ליצוב המשק, ואני יודע עד כמה מערכת בחירות יכולה לחבל במאמצים. לכן, אם יגיע מצב שצריך יהיה ללכת לבחירות, אמליץ על מערכת בחירות מוררזת, 40־45 יום, ובצורה חסכנית".

כשירד מדוכן הנואמים, לחש סביר על אוזנו: „היית מצוין".

פרס, בדרכו לירושלים, פתח את הרדיו במכוניתו ושמע את תגובותיהם של שרי הליכוד על דבריו בענין הבחירות:„סוף סוף יצא המרצע מן השק", אמר שרון, „אני הרי מכיר את המפא"יניקים האלה. כל הזמן תכננו את זה. אסור להאמין להם".

דוד לוי, בתשובה לשאלה, ענה למראיינו: „זוהי הפרה גסה של הסכם. היכר הגינות. המערך תמיד מכר בלופים ריק".

בתוכנית היום הזה, הודיע המנחה, כי יצחק שמיר סרב להגיב על דברי פרס.

החטיבה הליבראלית בליכוד התכנסה בדחיפות. „ראש הממשלה מדבר על בחירות. אני מכיר אותו. אם הוא אמר, היא כבר החליט", אמר מודעי, „אנחנו צריכים עכשיו. בצורה מאוחדת, להסביר לאחותנו חרות, שאם הם רוצים איחוד, אז עכשיו. אם לא, אנחנו הולכים לבחירות באופן עצמאי. במצב הנוכחי, חרות לא תוסיף ידידות לעצמה

„אנחנו נראה להם", אמר בשיחת רקע עם קבוצת עיתונאים. „רוב החברים בעד שמיר. גם לוי וגם שרון יכו יתבוסה מוחצת. אני עדיין מאמין, שברגע האחרון הם יחזרו בהם כדי למנוע מעצמם בזיון".

אריק שרון גיחך, כאשר הודלפו לו דברי מילוא: „מי חרש את הסניפים בכל התקופה הזו? מי השקיע בתנועה? מי שחרש יקצור, וזה לא יהיה שמיר".

בלילה הקריר ההוא, כאשר בחוץ נשבה רוח ירושלמית של תחילת האביב, נפגש פרס עם רבין בארבע עיניים. „יצחק, נראה לי שאין מנוס מפירוק הממשלה", אמר פרס.

רבין הקשיב לטיעוניו של ראש הממשלה ואחר כך השיב בקול יבש: „שמעון, זוהי החלטה אישית שלך. מה שתחליט, מקובל עלי".

רבין יצא לפגישה אחרת והבטיח לשוב כעבור שעה למשרדו של פרס, להתכנסות שרינו. בשעה הנותרת, עשה פרס את השבון הנפש שלו. לנגד עיניו חלפו תמונות מתקופת כהונתו כראש ממשלת האחדות. יציאה מלבנון, שיקום הכלכלה, מסעות מוצלחים בחו"ל, שיפור התדמית של ישראל בעולם. התקרבות־מה להוסיין, הערכה מריגן.

פרס לא התעלם מהסיכון שנטל על עצמו. הוא ידע, שאם יביא לפרוק הממשלה, הוא עלול לאבד את ואמינות שרכש לו במאמץ

משה שחל הביא עמו ניירות עבודה ובהם הצעה להכין את מערך הבחירות. הוא קרא קטעים נבחרים. מוטה גור לא עטף את דבריו במילים מיותרות:צריך ללכת לבחירות, וגם אם נפסיד, אין שום אסון בישיבה באופוזיציה. אפשר לתת לליכוד לשבור את הראש".

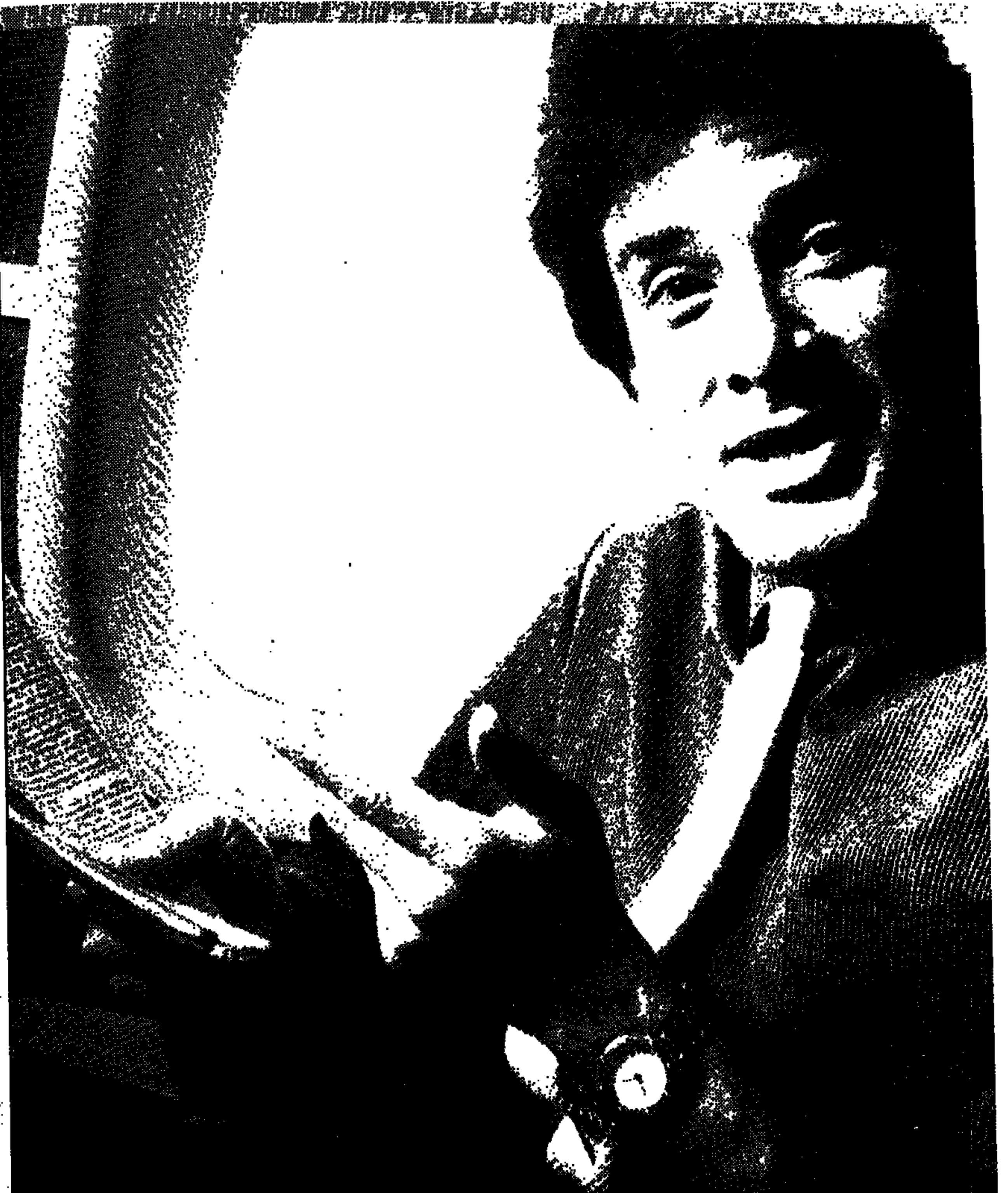
השרים פרשו לבתיהם. איש מהם לא יכול היה לומר בוודאות, כי פרס אכן יפיל את הממשלה. הוא נזהר מלהתחייב בדבריו.

פרס מיהר לביתו. סוניה חיכתה לו. היא היתה הראשונה ששמעה ממנו על ההחלטה. „מחר אמסור הודעה קצרה בממשלה, ואחר כך אלך לנשיא", אמר סוניה לרעייתו. השעה היתה כבר אחרי חצות. פרס קרא אליו את שחל ועוזי ברעם, את רבין ווייצמן, את אורי סביר ומישה תאוניים.

„אני מציע שתמסור את ההודעה אחר הצהריים", אמר פרס, „כך ב„מבט" יספיקו להכין כתבה מפורטת".

פרס לא הסיב. הוא פנה לברעם ולשחל וביקש מהם להודיע על החלטתו לדתיים. „כדי שירגישו שדם בעניינים". היתה זו התכנסות קצרה. בסופה עזבו כולם. פרס ניהל שיחה בארבע עיניים עם רבין. מאוחר יותר טילפן לידידו הטוב ג'ורג' שולץ. מיד לאחר מכן, חש צורך לדבר עם הנשיא מיטראן.

במהירות הבזק של ההודעות, בישר

יצחק שמיר. עוד חמישה חודשים הוא עתיד להתמנות לראש ממשלה. כבר בלע הרבה צפרדעים בדרך. אם תטורפד הרוטציה, הוא יהיה המפסיד העיקרי

פילוג, ואתנו נפעל כדי שהאיחוד יהיה בתנאים שלנו".

דבריו של מודעי הודלפו במהירות לרדיו. בהוראתו של שמיר טילפן השר ארנס למודעי ואמר, „יצחק, אל תמהרו לפעול, יהיה בסדר".

בהתייעצות של שרי חרות, לנוחת היום, שלף אריק שרון מסמך סודי שהוכן לבקשתו, על ידי חברת מחקר. המסמך מבהיר, כי הליכוד צפוי לכפלה בבחירות, אם שמיר יעמוד בראשו. „אני רוצה לחסום את תנועת העבודה. לא ניתן להם לנצח". במעמד זה הודיע אריק שרון, כי טובת התנועה לנגד עיניו ועל כן החליט להתמודד.

דוד לוי פתק. בתקופה האחרונה כרת מעין ברית עם שמיר. שמיר פתח את פיו בסופה של הישיבה, ואמר: „אנחנו תנועה דמוקרטית. מי שרוצה להתמודד בבחירות, שיתמודד". שעות אחדות לאחר מכן, הודיע לוי בראיון לטלוויזיה:„חברי בתנועה שיבנעו אותי. גם אני מתמודד. תהיה התמודדות משולשת, ומי שינצח יהיה מקובל על השאר".

מחנה לוי היה במצב רוח מרומם. „בכל ישיבת המרכז האחרונה ראו שלוי הוא המנהיג", אמר אחד מעוזריו לעיתונאים. „כאשר שמיר דיבר, צעקו והפריעו. כאשר שרון דיבר, שיסעו אותו. רק דוד הצליח לקבל האזנה מלאה. הוא דיבר, והקהל הקשיבו. יש לנו סיכוי טוב".

רוני מילוא לא היה מרוצה מההתפתחויות.

כה רב. הוא גם לא סקע כאשליות. איש לא הבטיח לו ניצחון בבחירות הבאות. הוא לחם בכל כוחותיו כדי להגיע לתפקיד ראש ממשלה, ועכשיו הוא יכול לאבד את עולמו, וגם את תפקידו. ומה יאמרו במפלגה אם הוא יוביל לבחירות שיסתיימו בכשלון? הסקרים אומנם אופטימיים, אבל סקרים, הוא יודע, כבר גרמו לו לאכזבות צורבות.

בינו לבינו חזר פרס לימים העלובים, בהם השליכו עליו עגבניות וקראו לעברו קריאות גנאי. היום, הוא בשיא הפופולאריות, אבל האם הפופולאריות תעמוד לו גם לאחר שיפר הסכם? היתה זו אחת ההחלטות הקשות בחייו. אני מאמין בדרכי, אמר פרס לעצמו. אני רוצה לקדם את השלום. האם זו לא סיבה מספיק טובה כדי לפרק ממשלה?

אחר כך חזר במחשבותיו לבית ברחוב הירקון, תל־אביב. מה יגיד רבין? מה יגיד מוטה גור? האם הם יעזו להתמודד נגדו? בשעה הזו של התייחדות עם עצמו, היה ברור לו שהוא ילך לפרוק הממשלה. עכשיו ציפה לחבריו כ„שרינו", כדי לקבל חיזוקים למהלך הזה.

כל השרים כאחד אמרו לו, כי הם לא יכפיפו עליו. ההחלטה היא שלו, וכך גם האחריות, בסופו של דבר. גד יעקבי: „הממשלה הזו כבר מזמן מיצתה את עצמה". עזר ויצמן הזהיר ללכת ...: „פרס, אל תצטער".

הרדיו על החלטתו של ראש הממשלה ללכת לנשיא. הרדיו סיפרו, כי בפני פרס הועלתה הצעה להפיל את הממשלה על ידי הצעת אי אמון של אחת הסיעות השמאליות, אבל ראש הממשלה חסב שצעד כזה יצטייר כמזימה מתוכננת, והחליט להתפטר.

על פי התוכנית, הצליחו אנשי המערך לגייס 61 חתימות כדי לפזר את הכנסת. הליכוד לחץ לקיים את הבחירות בקיץ, המערך התעקש על חודש יוני, לפני שבוחריו יוצאים לחו"ל. היתה זו מערכת בחירות מהקשה ביותר שידעה המדינה. צ'יץ' יצא לחו"ל להתרים כספים כדי לחזק את מפלגתו. עזר ויצמן נאם בכנרות והוצג כאחד מראשי המערך.

הליבוביים התחתנו עם חרות. רוני מילוא הקפיץ את פרס, ואריק שרון תקע סכינים בגבו. משה שחל עמד בראש מטה הבחירות של המערך ושלח את כל קטעי העתונות נגד הליכוד. אשר אשף בעת כהונת הממשלה. בוועידת מפלגת העבודה הציג הבין את שמעון פרס כמועמד לראשות הממשלה, ופרס זכה בריב גדול. בוועידת חרות, ממש ברגע האחרון, הסירו לוי ושרון את מועמדותם ושמיר נותר המועמד. הסקרים ניבאו למערך ניצחון. התוצאות בקלפי ליכדו, כי הנצחון לא יהיה מספיק גדול כדי לאפשר לפרס להרכיב ממשלה בלי הליכוד.

תחת כונס נכסים

מאת לאה אתגר

מאז חודש יוני שעבר, מנהל כונס נכסים את מיפעלי מגן גולדמן לייצור כספות. על המפעל רובץ חוב של 16 מליון דולר לבנק המזרחי ● במציאות הישראלית הקיימת, כונס נכסים הוא התקווה האחרונה של שורה של מפעלים. עמנואל, קלרין, ועד השבוע מספנות ישראל – הם מהבולטים שבהם ● לאה אתגר פגשה בשבוע שעבר את פועלי מגן גולדמן. עדיין יש להם מקום עבודה, אבל איום הפירוק מרחף באוויר

איור: אד סויקא

פתח תקוה, קרית אריה, בסופו של רחוב תעשייתי – שער צהוב. כאן מיפעלי מגן גולדמן, יצרני כספות. הבעלים, אלישע גולדמן, יושב בניו יורק. לא חוזר. בנק המזרחי תובע ממנו החזר חובות בסך 16 מליון דולר.

אם גולדמן יבוא לתל אביב, לא יוכל לצאת את הארץ. תלוי ועומד נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ. גם מישטרת ישראל מחפשת אותו. המחלקה של גונן, החוקרת עבירות כלכליות, הכינה נגדו תיק עבה. כבר העבירו לפרקליטות. בחודש הבא, יגישו כתב אישום. אולי אז, יצטרך גולדמן לנסוע בעקבות האחים גינדי לברזיל. ארה"ב היא ארץ מקלט נגד בנק המזרחי, לא נגד מישטרת ישראל.

במיפעל של גולדמן עובדים עדיין 100 פועלים. בימים הטובים, כשגולדמן היה עדיין בעל חווילה בכפר שמריהו ורעייתו אביבה אירחה את כל המי ומי של המדינה, עבדו בו יותר מ־200. היום, הפועלים שנותרו, עובדים תחת כונס הנכסים משה אגרסט. אגרסט, עורך דין חובש כיפה, מונה לתפקיד על ידי בנק המזרחי.

את החוב שחייב גולדמן לבנק, סביר להניח שלא יוכל להחזיר. אומנם, בוויכוח הנטוש בין הבנק לגולדמן, טוען גולדמן שההיפך הוא הנכון, שהבנק סידר אותו. שהוא לווה מהם לפני כשנתיים וחצי רק 6 מליון דולר, ואלה תפחו מסיבות שלא כולן תלויות

אגרסט, איש סימפטי וקורקטי, הם אומרים. יודעים גם שהיום, עם משכורת של פועל בתעשיה, אי אפשר לגמור את החודש. הם, מצידם, עובדים טוב וביעילות. כך, הם מקווים, יהיה כדאי להחזיק את המפעל פתוח. כשקר מאוד באולמות, יש מי שמבעיר גחלים בפח ומתחמם בהם. קר מאוד במיפעל, אבל האלטרנטיבה קפואה יותר.

לפני שבוע יום, כתב לי פועל ממגן גולדמן בעילום שם, כי אחרי 24 שנות עבודה במפעל, הוא ממשיך לעבוד בו מחוסר ברירה, באווירה קודרת, תחת איום של פירוק המפעל. שהוא חי בתחושה של חוסר אונים.

בשבוע שעבר, קצת אחרי השעה תשע, שעת הפסקת הבוקר, באתי למיפעל. את כותב המכתב האנונימי לא מצאתי. בפתח המתינו לי שני נציגי הוועד, יצחק לסקה ומשה אוסוביצקי, שניהם עם ותק של שלושים שנה במיפעל. שניהם הגיעו לדרגות בכירות, לשיא המשכורות בתעשיה. כאלף שקלים חדשים לחודש. הם לא היו קודרים. המצב טוב יחסית, אמרו. הדאגה העיקרית היא, מה יהיה אם מחר יחליט הבנק לסגור את המיפעל. הם יישארו עם פיצויים, אבל בלי מקום עבודה.

לאוסוביצקי, בן ה־50 פלוס, אשה ושלושה ילדים. אחרי 30 שנות עבודה, יש לו דירה ומכונית מסוג פורד אסקורט. אוסוביצקי הגיע למיפעל כשהיה כבן 20. מסגר, שגדל והתבגר עם המיפעל. התחתן וחיתן אחרים. ראה מאה מחבריו מפוטרים. ישב בישיבות קשות, בהן החליטו מי מהפועלים ילך הביתה.

היום הוא בולע ואליום בלילות, כדי שאם נעבוד טוב לא יהיה גידעון. הרגנו את עצמנו. עכשיו כבר לא יודעים מה קורה. כל יום הודעות ממקור אחר. יום אחד הביאו מנהל חדש, אחר כך הביאו מנהל פרופסור, אחר כך מנהל עורך דין. גולדמן ברח באמריקה, והמשכורת לא משכורת.

אחרי שעזבתי, שאלו אותי איך התרשמתי מרוח המסירות של הפועלים. אגרסט, כונס הנכסים, אמר שהוא דווקא אופטימי. מקווה שהמיפעל יבריא ועוד יימכר לבעלים חדשים שיצליחו בו. אגרסט היה עסוק בטלקסים ובפקסימיליות לארצות הברית. הג'וב שלו הוא להמשיך ולספק עבודות לפועלים, כדי שבנק המזרחי לא יישאר רק עם קרקע וברזלים ביד.

הסיפור עם הבנק החל בערך לפני כשנתיים וחצי. בקיץ 84, כשאלישע גולדמן כבר היה חייב הון לבנק המזרחי, דרש ממנו הבנק למנות מנהלים מטעמו.

גולדמן בן ה־52, חי כבר או בניו יורק. הוא שימש שם כאיש השיווק של המיפעל. בא ארצה לכמה ימים כל חודש. רעייתו, אביבה, מחברת ידועה של ספרי בישול ומירת לעת מצוא, המשיכה לארח בגדול בכפר שמריהו. בגן הבית, אמפיתיאטרון לאורחים. היא ערכה קונצרטים למטרות צדקה, הכינה כיבוד למאות אורחים. גולדמן לא היה תמיד שותף לשמחות שערכה אישתו. לעיתים הגיע אליהן מחו"ל, לעיתים לא.

אביבה, בתו של יהלומן בלגי עשיר, המשיכה לחיות יפה. הבן אילן, מהנדס, ניהל את המיפעל בפתח תקוה. כך, עד שבאו נציגי צו כזה, הגיע גם לרעייתו ולבנו. מאז, הצליחו הרעיה והבן לצאת ולחזור, בהסכמת הבנק. גולדמן, לעומת זאת, לא שב יותר.

המנהלים הממונים, סרן וטברסקי, הרימו ידיים. לא היה להם סיכוי להצליח בתנאים הקיימים, הם אומרים. טברסקי לא היסס לכנות את גולדמן פושע. סרן כינה אותו "בעייתי". הם דיווחו למישטרה על רמאויות בהיקפים של שבע ספרות – והתפטרו.

בחודש יוני שעבר, מונה כונס נכסים. על הווילתו של גולדמן הוטל עיקול. בבית נותרה הרעיה אביבה. אביבה מגינה על בעלה. היא ציידה אותי במספרי הטלפון שלו בניו יורק, דיברה עליו בחום. הוא איש מוכשר עם מיפעל שהיה סיפור הצלחה, אמרה.

אביבה אומרת, שכבר כתבו עליה את כל השקרים שבעולם. כתבו שהיא ובעלה לא חיים בשלום, שיש לו נשים אחרות. הכל שקרים. כל חטאה היה בכך, שהיתה רעיה נאמנה ותמכה לבעלה על עדויות אישיות. עכשיו, היא גרה בבית מעוקל וההרגשה שלה איומה.

מדירתו השכורה שבשדרה השישית בניו יורק, האשים אלישע גולדמן את בנק המזרחי בצרותיו. הוא היה חייב להם שישה מליוני דולר, הם מינו מנהלים כושלים והחובות תפחו. הוא טען. טען שמעולם לא רימה. שהבנק בישל דייסה, ועכשיו הבנק אוכל אותה.

במושגים שלו, גם גולדמן משלם את המחיר. הוא גר בדירה קטנה, עובד כיועץ

האינטרס של הבנק, שהמפעל ימשיך לעבוד. זה הסיכוי היחיד להציל חלק מהחובות

לגולדמן וילה בכפר שמריהו. אשתו עורכה בגן נשפי צדקה. עכשיו, הבית מעוקל

בו, ל־16 מליון. כך או כך, בנק המזרחי איבד כמה מליוני דולרים.

כדי לא להפסיד הכל, הגיעו בבנק למסקנה, שאם יסגרו את המיפעל, תישאר בידם פיסת אדמה עם כמה ערימות מתכת, שתהפוכנה ברבות הימים לגרוטאות, מלבד הווילה של הגולדמנים בכפר שמריהו, ששוויה נאמד כבחצי מליון דולר. שני הנכסים האלה ביחד, הם כסף קטן בהשוואה לגודל החוב של גולדמן לבנק.

לפיכך, האינטרס של הבנק היה, שמיפעלי מגן גולדמן, המייצרים כספות, ימשיכו לעבוד, לייצר ולייצא. כך, אולי, יצליח הבנק להציל קצת יותר מהחוב. כך, אולי, יצליח מאוחר יותר למכור את המיפעל כעסק חי ונושם, בכמה מליוני דולרים (האופטימיסטים ביותר אומרים שמונה מליון), ולהציל עוד קצת.

כך ממשיכים לעבוד בפתח תקוה 100 פועלים לא מאושרים. הם לא מקבלים תשלומים עבור ביגוד או שי לחגים, ולא נהנים משורה של הטבות קטנות או גדולות, שהרבה עובדים במפעלים אחרים רואים כחלק ממשכורתם. הם גם חיים בחוסר ודאות לגבי עתיד מקום עבודתם, בלי לדעת למי הם עמלים, מי הבוס שלהם והאם הוא יהיה שם מחר. אבל הם באים כל בוקר למיפעל פתוח, עובדים ומקבלים ארוחה חמה, מקבלים משכורת בסוף החודש, וכשהמיפעל ייסגר, אם ייסגר, הם יקבלו פיצויים.

במידה מסויימת של ציניות ניתן לטעון, שחלומו של הפועל העברי העובד במיפעל הנתון בקשיים, הוא כונס נכסים. האלטרנטיבה היא פשיטת רגל, פירוק ופיטורין.

לפועלים במיפעל לא איכפת כמה אלישע גולדמן חייב לבנק. גם לא איכפת להם כמה מקשה בנק המזרחי להציל מהחוב האבוד. הם יודעים רק, שעכשיו המנהל שלהם הוא משה

להרגע ולהרדם. רואג לעצמו וגם לחבריו. עדיין יש מקום עבודה, אבל האיום תלוי באוויר. לא מתלוננים על תנאים או על הטבות, שמחים שהמשאיות עדיין מגיעות למיפעל ועומסות כמה כספות חדשות, פרי ייצור חדש.

אוסוביצקי, כמו שאר הפועלים הוותיקים, לא כועס על גולדמן. גם הוא סובל כמונו, הוא אומר. במיפעל לא תופסים שגולדמן לא יחזור, לא תופסים את מורכבות התביעה של בנק המזרחי מגולדמן, או את העובדה שהמשטרה כבר היתה כאן והתרימה מיסמכים. הם זוכרים לגולדמן את הימים הטובים, את הגיאות הכלכלית. מאשימים אולי את המדינה, שלא הזרימה כספים.

הוותיקים צמחו עם גולדמן. היו איתו כשהתחתן, היו איתו כשקבר את אביו, מייסד המיפעל, והיו גם כשאילן בנו גדל והפך למנכ"ל המיפעל. הם שם יותר משלושים שנה, שלושה דורות. עכשיו, אומרים במיפעל, צריך להוריד את הראש ולשתוק, אז שגם הבנק יוריד את הראש וישתוק.

אוסוביצקי אומר שבגילו, האלטרנטיבה היא ללכת ללישכת העבודה, וזו בעיניו בושה גדולה. האלטרנטיבה האחרת היא להמתין שהאשה והילדים יפרנסו אותו. אוי ואבוי למי שצריך להגיע לכך. הוא אומר.

הפחות בכירים הם ניסים אוולאי, מסגר בסרבל כחול, בן 37, רק שבע שנים במיפעל. יאיר דוד, בן 49, מסגר עם ותק של שלושים שנה. ורפי, פועל לא מקצועי שמביא הביתה 500 שקלים חדשים לחודש. הם מדברים במקהלה. זה מיפעל טוב, הם אומרים, מייצר עבודה טובה מאוד. רק מהו בתקופה האחרונה אנחנו לא יודעים איפה אנחנו עומדים.

באים הביתה עצבנים. מחר יסגרו, יפתחו, ימכרו, לא ימכרו. לא קונים שום דבר חדש. אולי בחודש הבא לא תהיה משכורת. גם ממה שיש, לא גומרים חודש. לפני שנה, אמרו

בנק המזרחי ודרשו להחזיר את החוב או למנות מנהלים מטעם.

ד"ר שמחה סרן מונה אז למנכ"ל המיפעל. אברהם טברסקי מונה ליו"ר מועצת המנהלים. השניים חשבו להבריא את המיפעל. על הנייר, היה מדובר במיפעל שמייצר ומייצא. במציאות, גילו הממונים שאי אפשר לדעת מה קורה. לא הבינו למה המפעל מפסיד. לא היתה הנהלת חשבונות מסודרת. אי אפשר היה לדעת מה יוצא ומה בא, מי חייב למי וכמה. המחאות היו באות ויוצאות ולא נרשמות. היו גם קוריוזים: לבעל חוב אחד, ששמו היה רשום בספרים, שלחו המחאה. הוא החזיר אותה, וטען שבכלל לא חייבים לו דבר.

בנק המזרחי קיווה שהמנהלים החדשים יעשו סדר בעסק. הוא הזרים עוד כספים למיפעל, כדי לעודד את הייצוא. המנהלים החדשים המשיכו בייצוא. גולדמן קיבל סחורה בניו יורק, אלא שהתמורה עבורה לא הגיעה ארצה.

המנהלים החדשים מצאו עצמם מלכים שריפות קטנות. הם כרעו שוב ושוב בספרים. התעורר חשד, שהכמויות הרשומות כיצוא, לא יוצאו מעולם. הם חשדו, שגולדמן נטל לכיסו את הטבות הייצוא. חשדו גם, שהוא מחזיק בחו"ל את התמורה לסחורה שהם מייצאים.

הם העבירו את תלונותיהם הלאה. נפתחה חקירה בחברה הממשלתית לביטוח סחר חוץ. מנכ"ל החברה, עמי סמיר, התלונן במישטרה. נפתחה חקירה במישטרה. בנק המזרחי תפס שגולדמן מסדר אותו. גולדמן רב עם המנהלים החדשים.

בקיץ שעבר, גולדמן הגיע לחתונת בתו הקטנה. בחצות, בעיצומה של החגיגה, ארז מזוודה וטס לניו יורק. למחרת, הגיע לביתו צו עיכוב יציאה מהארץ.

שיווק למיפעל אמריקאי הרוכש את הכספות מישראל, וצפוי גם הוא לפיטורים בסוף החודש.

גולדמן אבל, שלקחו ממנו את מיפעל חייו. שהוא לא ברח. שבא לחתונת בתו ועזב באותו לילה על פי התוכנית המקורית. הוא לא חוזר ארצה, משום שהבנק לא יאפשר לו לצאת שוב, הוא אומר. אני תעשיין, לא סוחר. אני מצטער על מה שאירע לפועלים שלי, אני מצטער על מה שאירע למיפעל שהקים אבי.

אחר כך גולדמן הזכיר, שהוא איש מקצוע מעולה. שאם לא ירפו ממנו, הוא יקח את בנו ויקים מיפעל כספות בכל מקום אחר בעולם. על פי הערכתו, לא תהיה לו בעיה לגייס כספים ומשקיעים. על חקירת המשטרה הוא אמר, שלא ידוע לו דבר וחצי דבר. שרק הבנק המזרחי רודף אותו, שהתביעה אורחית, ושהפרשה עשויה להימשך שנים.

יצחק דוכן, הממונה על מפעלי מגן גולדמן מטעם בנק המזרחי, אומר שכל הטענות של גולדמן לא נכונות. אחרת, היה פשוט חוזר ארצה. במישטרת ישראל נמסר, שהם סיימו חקירה מקיפה נגד גולדמן, שהעבירו את התיק לפרקליטות, ושבימים הקרובים יוגש כתב אישום, המעט פלילי.

על המעגל הזה ורח עוד בוקר חורפי, ושמש ישראלית חיממה את העצמות הקפואות במיפעל שבפתח תקוה. מאה פועלים לא מאושרים הגיעו עוד יום לעבודה, רוטנים על המשכורות הנמוכות, אבל מאושרים שיש להם עדיין עבודה ושבסוף החודש תהיה משכורת. לסיפור של אלישע גולדמן אין עדיין סוף. גם אם יברח לברזיל, עוד נשמע ממנו. הכספות של המיפעל שלו, שנחשבות לשיקלים של עולם הקופות, ממשיכות לנסוע לאמריקה. כל עוד הן נוסעות, יש תשוה.

בזמנים כאלה, לא מדברים על הטבות. שמחים שהמשכורת, אפילו שהיא נמוכה, מגיעה בזמן

התעורר חשד, שסחורות שנרשמו כיצוא לא יוצאו מעולם, וגולדמן נטל לכיסו את הטבות הייצוא

כונס נכסים, מה זה?

הפונקציות הכלכליות כונס נכסים, מפרק זמני, מירוק מרצון מוזכרות באחרונה בתדירות גבוהה. עוד אחד מסממני הכלכלה הנוכחית.

בעיקרון, כאשר חברה נקלעת לקשיים כספיים ואינה פורעת את חובותיה לנושים, יכול אחד הנושים לפנות לבית המשפט המחוזי ולבקש למנות לחברה הכושלת כונס נכסים. בדרך כלל פונה לבית המשפט נושה מובטח, שהוא נושה אשר שיעבד את רכושה של החברה הכושלת. מקבל, שמבקש מבית המשפט למנות כונס, גם ממליץ על הכונס הרצוי לו. אולם, אין מנוס ישיבות המשפט

יתחשב בהמלצה, לעיתים ממנים יותר מכונס אחד, ומתחשבים בנושים השונים, שהם לפעמים בעלי אינטרסים מנוגדים.

תפקידו של הכונס לעבור בהתאם להחלטת בית המשפט, אולם הוא יכול להמליץ על דרכי פעולה הנראים לו כטובים ביותר בהתאם לנסיבות הכלכליות: כונס יכול להמליץ על פירוק החברה, ואז יש למנות לחברה מפרק. כונס יכול להחליט על מכירת חלק מנכסי החברה הכושלת, ובמיקרה כזה עשויה החברה לשוב לבעליה המקוריים. כונס יכול גם, כמו במקרה של מפעלי מגן גולדמן, להמשיך להפעיל את החברה

בתקווה שתפעלתה כעסק חי תקל על מכירתה בעתיד.

המפרק, בשונה מהכונס, יכול להגיע לפירוק החברה כולה. מפרק רשאי להביא לסיום פורמלי של חברה. כך, למשל, בפרשת מעוף או בפרשת דנות. חברת אל על נמצאת תחת מפרק זמני, וההחלטה שם היא להמשיך ולתפעל את החברה.

חברת מגן גולדמן, כמו חברת כוכב השומרון הבונה את עמנואל, נמצאת תחת כונס נכסים. חברות אלה ממשיכות לתפקד. בימים אלה מחפשים לקלרין, למשל, כונסים, כדי לא להגיע לפירוק סופי ולהקטין את הנזק של רוכשי דירות.

אומרים ישנה ארץ

הוכן על פי נתוני קרן קיימת לישראל

מסלול טיול

ביער יתיר, סוסיא ואשתמוע

„...בוקר אחד יצא יוסף וייץ ועימו חבורת אנשי היער של הקק"ל אל מקום שכוח־אל מצפון לכביש באר־שבע–ערד (הכביש עוד לא היה אז, קש דרך אורחות גמלים התפתלה שם בין החולות), סמוך לגבול הירדני.

„...לא יצאה שנה ועלים ירוקים הח־לו מבצמצים מעשה כישוף מן הישי־מון. לא חלפו שנתיים ושלוש והציה עטתה ירק. יתיר נחלצה משיכחתה, היתה למושג, שבה להיות כשם על המפה". (יעקב צור, חוברת יער יתיר).

ומה היום? רק כעשור חלף מאז לי־דת הרעיון, והנוסע בכביש (כיום כבר שי כביש...) רואה כאן יער גדול, הנ־טוע על פני למעלה מ־25.000 דונם יער יתיר.

המסלול

הבאים מצומת שוקת יפנו מזרחה, לכביש המוביל לערד. לאחר כ־5 ק"מ יפנו צפונה (שמאלה) ליד האנדרטה לזכרה של רעיה גולן ז"ל, וימשיכו בנ־סיעתם כ־14 ק"מ, עד למצודת היער־נים, המסומנת במפה כבית היערן (מס' 1). מי שעולה כאן לתצפית, וכנוסח השיר „מעל המגדל סביב אשקיפה", יזדקר לעיניו חבל יתיק במלוא הדרו (ראה לוח תצפית).

המקום נמצא בשיפוליהם של הרי יהודה, בו צונחת שדרת ההר המרכזית של ארץ־ישראל, אל ביקעת באר־שבע. זהו איזור ספר המדבר, חלק מר־צועה ארוכה, המפרידה בין ארץ המיו־רע לישימון. זהו גם קו המעבר שבין החורש הים־תיכוני, לבין הצמחיה הערבית־מדברית.

קו הגבול בין מדינת־ישראל לממל־כת ירדן, ה וא „הקו הירוק", שניקבע בתום מלחמת העצמאות, עבר ליד חורבת יתיר (מס' 2), וחירבת ענים (מס' 3) ופנה מכאן לצפון־מזרח, אל מדבר יהודה ועין־גדי.

בתחילה היה „הקו תירוק" קרוי כל על שם הצבע שלו במפה. הקרן הקיי־מת לישראל הפכה אותו ואת המרחב כולו, לירוק בזכות עצם ו: כ־25 אלף דונמים של יער מיטעו על ידה באיזור זה, שאיננו משופע בגשמים, ושהנוכ־חות הישראלית בו התבטאה בעיקר בסיורים של צה"ל.

עתה כלל היער עצי אורן ירושלים, בצד אלה אטלנטית, ארז, אלון, כליל החורש, ליבנה רטואי, ברושים אקליפ־טוס ועצי פרי שונים כאפרסקים, שזי־פים, אגווי המלך, ואת הבוטנה, הידו־עה כ„פיסטוק שאמי". גם בעבר, ידע האיזור עיתות של צמיחה, והוא מש־מש כשט מירעה, אולם בשל כריתה פראית ורעיה מופרזת, נעלם הירק מכ־אן עד בוא הקק"ל. העובדה שיש כאן צמחים שאינם נאכלים על־ידי העד־רים, בלשון [illegible]

בסמוך למצודת היערנים, המצויה בגובה של כ־650 מ' מעל פני הים, הנ־תקנו ספסלים, שולחנות וברזי מים, המאפשרים בה נופש לכל דיכפין. אפ־שר גם לשוטט ביער, במסלולי טיול קצרים, בהתאם לשילוט.

נשוב אל הרכב וניסע בדרך בלולה, החוצה את היער. נקד בה ונפנה שמא־לה אל דרך עפר (נוחה גם לנסיעה באוטובוס), שתובילנו לחורבת יתיר (מס' 2 במפה). זאת היתה אחת מערי הלוויים, בדומה לאשתמוע הקרובה לה. המקום נזכר במקרא בנחלת שבט יהודה „ובהר שמיר ויתיר ושוכה"... (יהושע ט"ו 948. המלך דוד אף זיכה את יושבי יתיר בחלק מן השלל שנטל במלחמתו בעמלק.

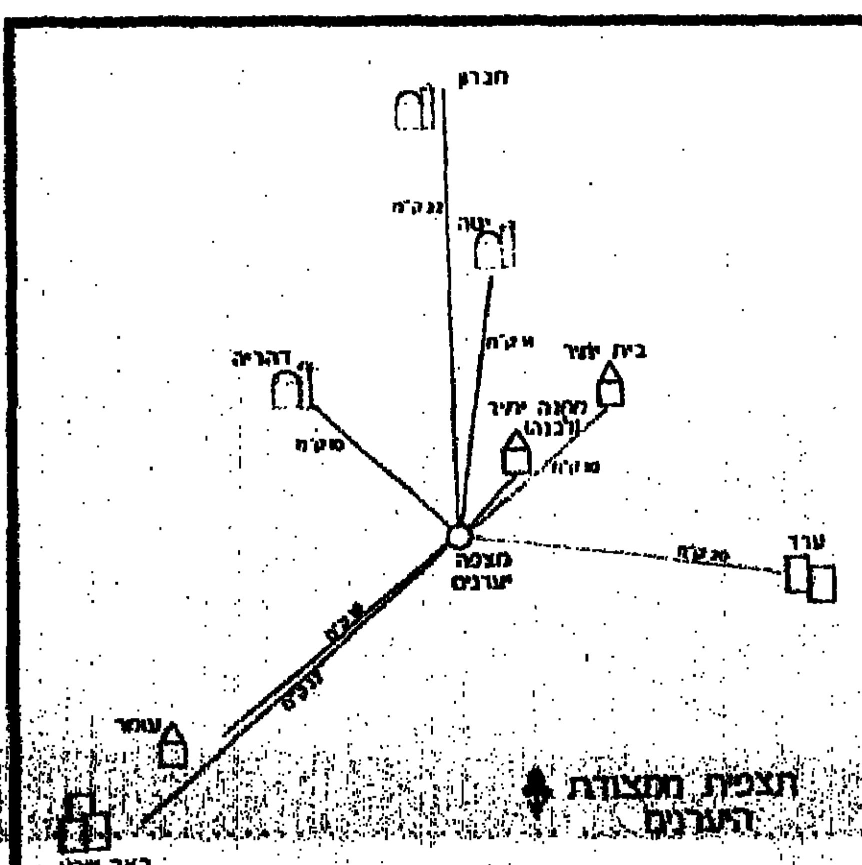
יתיר מופיעה גם במפת מידבא, מן המאה השישית לספירה. כיום פזורים כאן שרידי ישוב עתיק, על שטח נר־חב.

בראש הגבעה בולט קבר שייה', הו שייח' עיתור. האגדה מספרת, כי בניי נזד לאחיו, הוא לא נטש את האיזור, חרף בצורת ודליקה שכילתה את כל הצמחיה. מאמיניו רואים בביקור במ־קום סגולה למניעת עקרות.

בקירבת הקבר מצויים שרידי כנ־סיה ביזנטית גדולה במיוחד, הפונה מזרחה. חלק מקווי היתאר שלה עודם נראים על פני השטח.

בכיוון צפון־מערב נראית מכאן העיר הגבוהה ביותר בארץ ישראל – חברון, (926 מ' מעל פני הים). בכיוון צפון נראה הכפר יאטה, שלפי הסברה הוא העיר המקראית יוטה, שנכללה בתחום שבט יהודה.

מעבר לכתף טופוגרפית קטנה מצו־יה מערה, הניראית כטבעית, אולם יש בה כוכי קולומבריום (קולומב ביונית

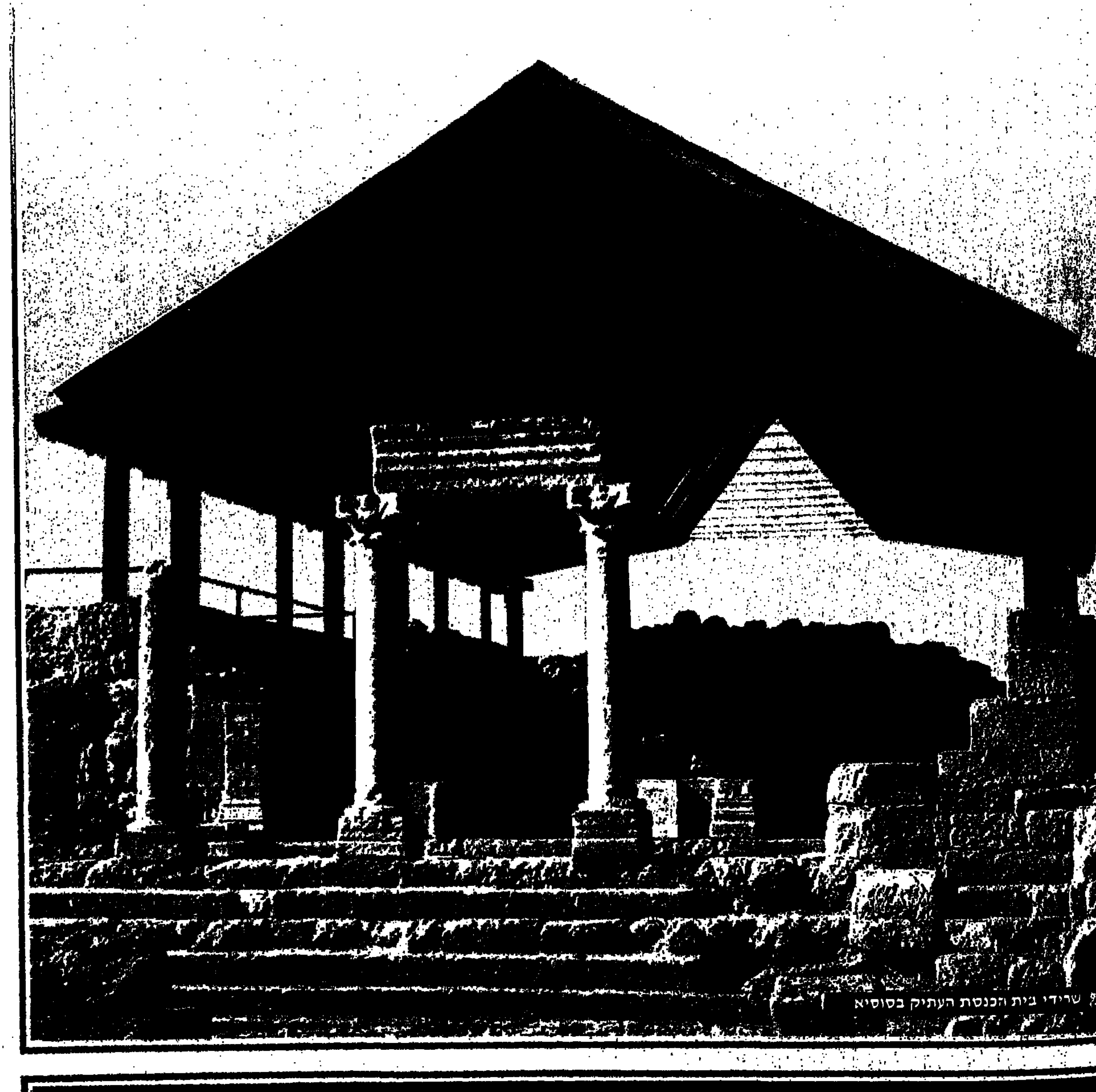

מודיעין טבע טלפוני

החברה להגנת הטבע מזמינה את הציבור לפנות לקו טלפון פתוח, כדי לקבל מידע על „טיול השבוע לאן". הקו פתוח בכל יום חמישי, בין ה־שעות 18.00–20.00, טל' 03-382501 (שלושה קווים).

ידיעות אחרונות

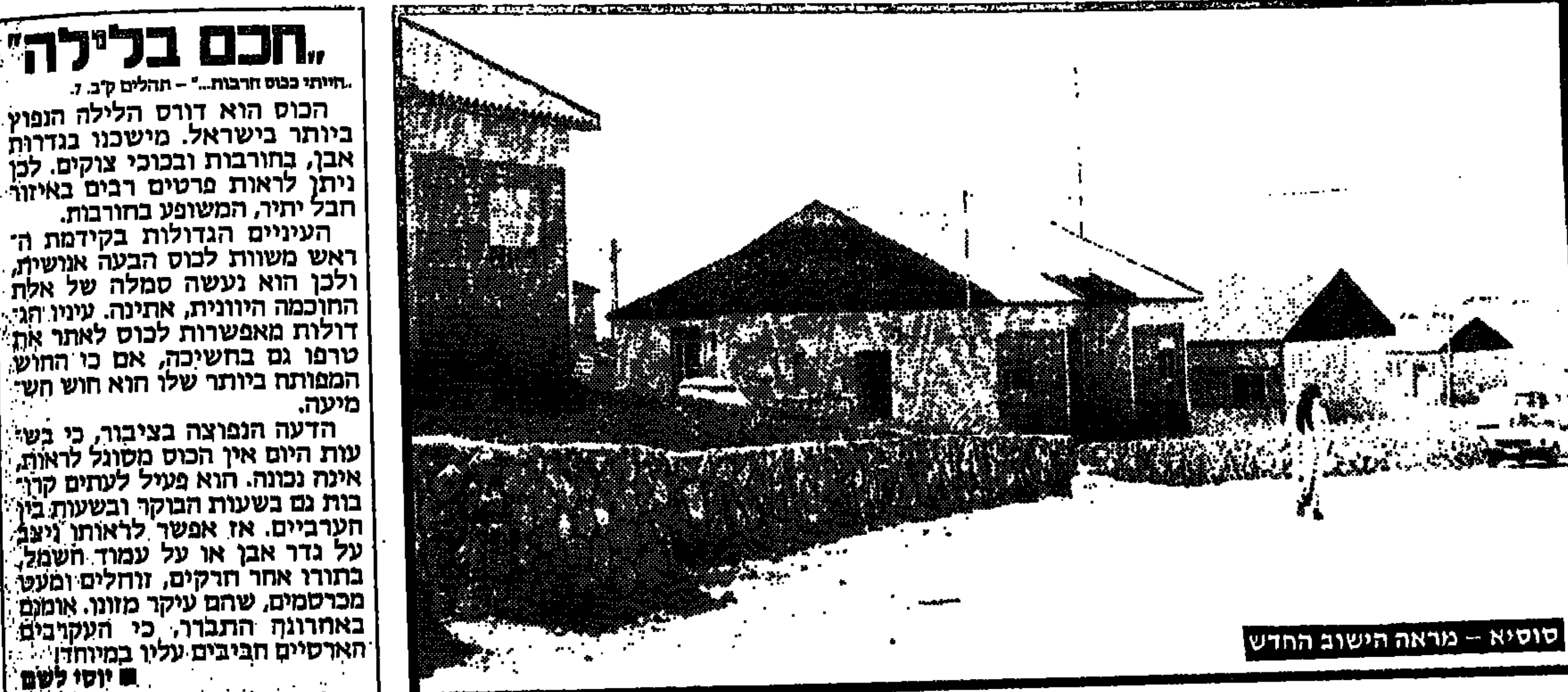
החברה להגנת הטבע

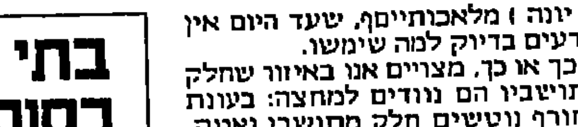

שרידי בית הכנסת העתיק בסוסיא

רצפת פסיפס מבית הכנסת העתיק בסוסיא

כוס

סוסיא – מראה הישוב החדש

יונה) מלאכותיים, שעד היום אין יודעים בדיוק למה שימשו.

כך או כך, מצויים אנו באיזור שחלק מתושביו הם נוודים למחצה: בעונת החורף נוטשים חלק מתושבי יאטה, מעון וכרמל (עירים של נבל ואביגיל מימי דוד) את בתיהם, ופונים אל ספר המדבר, כדי לרעות את עדריהם. כאן משמשות להם המערות כתחליף ובית: המערה מאורגנת כמו „קוטג'": המיפלס התחתון משמש את העדר ואילו במיפלס המוגבה מתגוררים „בני הבית", כאשר האשה מוצפנת מעין זר בחלק הפנימי ביותר.

מחורבת יתיר נשוב אל הרכב וניסע מזרחה (ימינה), בדרך הראשית אל חורבת ענים (מס' 3 במפה), שמה הערבי הוא חירבת עויינה א־תחתא. כאן מצויים שרידי מיבנים מתקופת המישנה והתלמוד, הכוללים משקופים מעוטרים, עמודים ובורות מים חצובים.

חמיה ק"מ צפונית־מזרחית מכאן נמצאת חירבת עוניה אל־פוקא (העליונה), בה מצויים שרידי כנסיה ביזנטית (4 במפה).

באוסטרקון (שבר חרס, הנושא כתובת) השמור עתה בערד, כתוב ביוונית: ענות תחתונה חקאת 30 שעור. באונומסטיקון (אוסף של שמות מקומות הנזכרים בכתבי הקודש, חון זיהויים ואיפיונם בתקופות השונות) של אוסביוס, מהמאה הרביעית לספירה, נכתב: „יתיר והיום יתירה, כפר גדול מאוד בדרום כולו (מושבו נוצרים". ואילו לגבי ענים נאמר: „ויש בזיהויה כפר אחד גדול מאוד של יהודים ט' מילין מחברון דרומה". ובהמשך: „במטה יהודה (כפר) אחד מניא סמוך לראשון, היום הוא כולו נוצרים והוא למזרח לראשון".

חמישה ק"מ צפונית־מזרחית מכאן נמצאת חירבת עוניה אל־פוקא (העליונה), בה מצויים שרידי כנסיה ביזנטית (4 במפה).

באוסטרקון (שבר חרס, הנושא כתובת) השמור עתה בערד, כתוב ביוונית: ענות תחתונה חקאת 30 שעור. באונומסטיקון (אוסף של שמות מקומות הנזכרים בכתבי הקודש, תוך זיהויים ואיפיונם בתקופות השונות) של אוסביוס, מהמאה הרביעית לספירה, נכתב: „יתיר והיום יתירה, כפר גדול מאוד בדרום כולו (מושבו נוצרים". ואילו לגבי ענים נאמר: „ויש בזיהויה

בתי הכנסת העתיקים בסוסיא ובאשתמוע

מבית יתיר ניתן להגיע בנסיעה קצרה, של כ־7–8 ק"מ, אל חורבת סוסיא.

בית הכנסת שניבנה כאן במאות ה־4–5 לספירה, היה גדול ומפואר והדבר ניכר עדיין בשרידיו המרשימים. גם שרידי היישוב שהיה פה בתקופת המישנה והתלמוד, עדיין מפוזרים על שטח רחב.

שרידי בית הכנסת הוכשרו לביקורים והגג שניבנה כדי להגן עליהם נראה למרחוק.

ביהכ"נ פונה צפונה, אל ירושלים, אולם שלא כרגיל הקיר הפונה צפונה הוא דווקא הרחב. יוצאת דופן כאן היא בימה מישנית, הנמצאת ממזרח לבימה הראשית. לאורך שלושת הקירות האחרים היו ספסלים. הריצפה מכוסה פסיפס צבעוני ובו תיאור של נושאים שונים, כמו דניאל בגוב האריות, גלגל המזלות, ארון הקודש, שתי מנורות שיבעת־קנים ואיילים מכל צד של הארון וכן עופות, צמחים, פירות, דגמים גיאומטרים שונים וכתובות בעברית וארמית. בציורים נעשו במשך השנים שינויים שונים, כמו גלגל המזלות ששונה לעיטור עגול.

כ־4 ק"מ מכאן נמצא הכפר א־סמוע, ששמו משמר את שם היישוב הקדום שהיה כאן – אשתמוע. כמו יתיר, היתה גם אשתמוע עיר לוויים. שרידי היישוב הגדול מתקופת המישנה והתלמוד מצויים ברחבי הכפר, חלקם עודם בשימוש מישני במבני הכפר השונים.

שלא כמו הכניסה הקלה לביה"כ בסוסיא, כאן בית־הכנסת סגור וצריך לשאול על המפתח אצל בעלי החנות הקרובה.

אולם בית הכנסת הזה רוחבי, וכמו בסוסיא הוא דווקא פונה בציר הרחב שלו אל ירושלים. בקיר הפונה לירושלים מצויה גומחה לארון הקודש. גומחות קטנות יותר לצידה, שימשו להחזקת כלי קודש. הריצפה היתה מכוסה בפסיפס, אך רק מעט מאוד שרד ממנו.

כפר אחד גדול מאוד של יהודים ט' מילין מחברון דרומה". ובהמשך: „במטה יהודה (כפר) אחד מניא סמוך לראשון, היום הוא כולו נוצרים והוא למזרח לראשון".

לנוכחות היהודית באיזור זה בימינו אחראים הישובים ליבנה, בית יתיר, והר עמשא. הראשון הור כפר קהילתי, ששימש כמקום מעבר לאנשי בית־יתיר, עד שבספטמבר 1982 הם קבעו את ביתם במשטרת לציפר (מס' 6 במפה). דרך כבושה מוליכה למושב השיתופי החקלאי־דתי הזה, המקיף את המשטרה, שהוא הראשון בחבל דרום הר חברון. התצפית על דרום הר חברון מנקודה זאת מרשימה מאוד.

מבית יתיר ניסע אל הר עמשא, (7 במפה). נשאיר את הרכב ליד היישוב הר עמשא ונלך ברגל אל שמורת הר עמשא, שמדרום ליישוב. בנקודת השיא של ההר, שגובהו 859 מ', ניתן לצפות היטב על הסביבה, לראות את ערד, תל ערד, ואת תוואי הכביש החדש שיקצר את הדרך מערד לירושלים ויעבור בכרמל, סוסיא ומעון.

שמו של הר עמשא בא לו מבן אחות דוד המלך (דבה"יא י"ח 18). להר עמשא מטפס מעלה דרגות (8 במפה). זהו קטע מדרך רומית שקישרה בעבר את אילת עם ירושלים. הדרך רחבה מאוד – כ־6 מ' רוחבה – ובחלקו העליון של ההר ניכרים עדיין היטב שרידי עבודת הפילוס המאומצת של סוללי הדרך הזאת, ומדרגות שנחצבו על ידם בסלע. דרך זו היתה חלק ממערכת דרכים משוכללת מאוד, שנסללה ברחבי ארץ־ישראל בתקופה הרומית, וחיברה את אזורי השוליים עם מרכזי הארץ.

הדרך מסומנת במפת פויטינגר העתיקה ואף מוזכרת באונומסטיקון של אוזביוס. המבקשים ללכת בה צריכים לשלוח את הרכב שלהם להמתין להם ליד המחצבה שבקירבת הכפר דוריגת. אורך הדרך כשעה וחצי עד שעתיים.

אגב, בדרכנו נפגוש את הצמח הגדל רק באיזור זה: שלהבית הכלאיים.

■ עדינה בנבנשתי

חלק משרידי בית הכנסת העתיק של אשתמוע – היא א־סמוע של ימינו

„חכם בלילה"

„היותי כבוס חרבות..." – תהלים ק"ב, ז.

הכוס הוא דורס הלילה הנפוץ ביותר בישראל. מישכנו בגדרות אבן, בחורבות ובכוכי צוקים. לכן ניתן לראות פרטים רבים באיזור חבל יתיר, המשופע בחורבות.

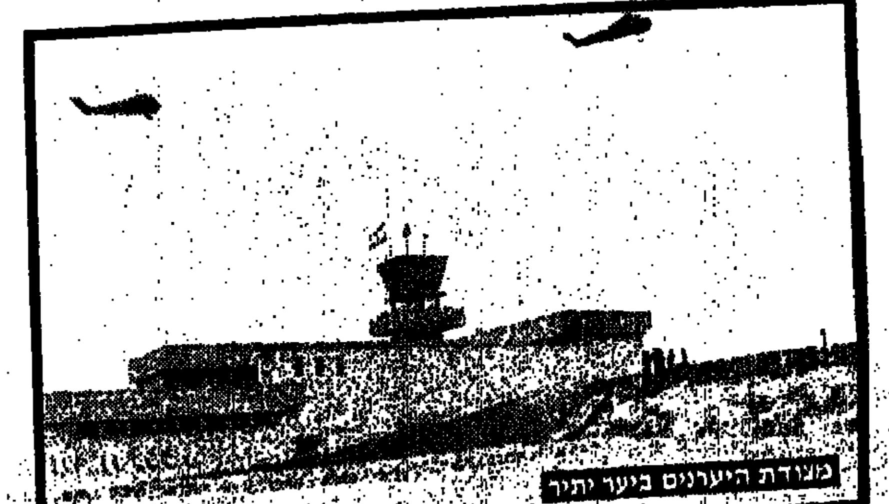
העיניים הגדולות בקידמת הראש משוות לכוס הבעה אנושית, ולכן הוא נעשה סמלה של אלת החוכמה היוונית, אתינה. עיניו הגדולות מאפשרות לכוס לאתר את טרפו גם בחשיכה, אם כי החוש המפותח ביותר שלו הוא חוש השמיעה.

הדעה הנפוצה בציבור, כי בשעות היום אין הכוס מסוגל לראות, אינה נכונה. הוא פעיל לעתים קרובות גם בשעות הבוקר ובשעות בין הערביים. אז אפשר לראותו ניצב על גדר אבן או על עמוד חשמל, בתורו אחר חרקים, זוחלים ומעט מכרסמים, שהם עיקר מזונו. אומנם באחרונה התברר, כי העקרבים הארסיים חביבים עליו במיוחד.

■ יוסי לשם

מידע כללי

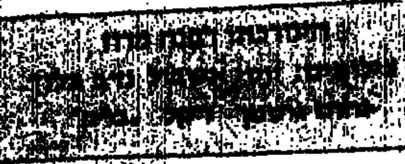
- משך הטיול: בין שעתיים ליום שלם (עם פיקניק).
- גיל המטיילים: משפחות.
- עונות מומלצות: כל השנה, פרט לימי הקיץ הלוהטים.
- מפות: מפת סימון שבילי מדבר יהודה והדרום, 1:50.000. מפה מס' 3 בקובץ המפות של שמורות הטבע בישראל 1:100.000.
- ציוד מומלץ: מימיה, נעלי הליכה נוחות, משקפות, מגדירי צמחים. בחורף חשוב להצטייד בלבוש חם, בשל הקור השורר כאן.
- מקורות לקריאה: מדריך ישראל – כרך יהודה, אנציקלופדיה אריאל, אלון עזריה: אל חבל יתיר, טבע וארץ ט"ז 5, משל זאב: יישובי דרום הר חברון.
- מידע נוסף: בי"ס שדה באר־שבע, בניין הרכבת התורכית, טל. 057־32156, או 057־38527.

מצודת היערנים ביער יתיר

תחנת מידע –

בשבת 1.2.86

תחנת מידע של בי"ס שדה באר־שבע תעמוד לרשות המטיילים בין השעות 14.00–10.00 בפניה לבית היערן. סיורים ללא תשלום ייצאו ממקום זה בין השעות 12.00–10.00. הסיורים מיועדים לחברי החברה להגנת הטבע. אלה שאינם חברים יוכלו להירשם במקום, ולהשתתף בסיור.

אפשר לפתוח את הסיפור עם נחום קלקא. הוא אחד השמות הידועים בחבורה הישראלית שאינה חוזרת לישראל. חבורה זו, המוזכרת לעי־תים בעיתונות, חיה בחוץ, מקיימת קשרים עם הבית, עם ישראל, מתגעגעת הביתה, חשה עצמה, בסך הכל, עקורה משורש.

אנחנו, הישראלים שבבית, כך נידמה, מתייחסים אליהם, בדרך כלל, כאל נימלטים מן החוק, מגונים. עם זאת, בהיותנו חברה שידעה בשנים האחרונות תמורות ושינויי מושגים, לעיתים קיצוניים, רק טבעי שחלק מאתנו מתייחס לחבורה כאל בת מזל, כאל חבורה ששיתקה אותה, ניצלה פרצות, עירנות לקוייה, והצילה את עורה. הישרדות קלאסית. אולי.

בחבורה כלולים אנשי עסקים שונים זה מזה באופיים, בהיקף עסקיהם, בהיקף ובאופי העבירות המיוחסות להם, בהיקף החרדה שלהם. שונים ביכולתם הנפשית להתמודד עם מצבם, להתערות בסביבות חדשות, לבנות חיים חדשים, לחוות את הניתוק מן הארץ. משותפת להם יכולת נפשית נמוכה לחזור ולהתייצב מול הדברים.

כתבה זו מתייחסת לקלקא, לאחים גינדי, ובניפרד, באופן נחרץ, לבנקאי חיים ברגשטיין. קיימים שמות נוספים, רבים,

אברהם שפירא: במקום יעקב לוינסון הייתי בורח מכאן עד שתסתיים החקירה

אישיות מבוקשת למרי, על ידי אישי ציבור ישראלים, על ידי מתרימי מוסדות, ויורדים מן המנין, המגיעים לניו יורק, ומבקשים להתחכך עם דולרים בגדול.

בחודשים האחרונים, החלה אליו „עליה לרגל" של „בורחים כלכליים" ישראלים, מודל 1985.

סיפור הבריחה של קלקא החל בראשית 1982. בנמל התעופה בן־גוריון נעצר ישראל וילברברג, ישראלי לשעבר המתגורר כיום בציריך, מנהל חברה פיננסית. המשטרה גילתה בכיסו רשימה שמית – חלקה בשמות מפורשים ויתרה בקודים סמויים – של אנשי עסקים ישראלים, שהבריחו במרוצת השנים עשרות מליוני דולארים לשוויץ.

זילברברג היה הבלדר. הוא דאג להפקיד את הכספים במקומות הנכונים, בדיסקרטיות המתאימה. במקרים מיוחדים, נטל על עצמו „לגלגלם" בעסקים שונים, באמצעות חברות ואדוויות.

לשמור על פרופיל נמוך ולהתרחק מחברתם של ישראלים טורדנים.

הדיונים המשפטיים הממושכים, בארץ, שניהל וילברברג, הבלדר, תוך הדגשת חובתו, כאזרח שוויצי, שלא לחשוף סודות בנקאיים – סייעו, בעקיפין, לקלקא. בית המשפט אסר לפרסם את שמו ברבים, במשך למעלה משנה. קלקא המשיך לנהל את עסקיו בארץ, באמצעות עוזרים בכירים, שהגיעו אליו, מדי פעם, ובעזרתה של רעייתו בנפרד באותה עת, חוה, שהמשיכה לעבוד במשרדם התל אביבי.

במאי 1983, היתה לי הזכות, זכות אולי מעט מפוקפקת, להיות העתונאי הישראלי הראשון, והיחיד עד אז, ששוחח עמו. ימים ספורים לפני הפגישה, ישבתי על בימת המוזמנים של מצעד ההצדעה לישראל, שנערך כמדי יום עצמאות, לאורך השדרה החמישית. מימיני, אם יורשה לי תיאור מפורט כזה, ישב יגאל מרקוס, אז ניצב משנה ונציג משטרת ישראל בארה"ב, כיום ראש

פעמים אחרות. לא ידעתי להעריך ואם הוא כן, האם אין זו מאניירת דיבור, שנועדה לרכוש את לב זולתו. „מדוע אינך חוזר" שאלתי פעמים אחרות, במהלכה של השיחה הממושכת.

קלקא סקר בפני, בהרחבה, את מצבם של אנשי עסקים ישראלים, המאויימים, לדעתו, על ידי המשטרה ושלטונות המס. הוא הגדיר אותם כנירדפים.

קלקא הוסיף, במהלך השיחה, להתייחס לעמיתיו אנשי העסקים, וכשהוא בוחר את העיתוי, התייחס לעניינו הפרטי. היו לו כמה תנאים מוקדמים לשובו לישראל. התנאי העיקרי, התחייבות מפורשת, בכתב, שהוא לא ייעצר עם בואו לנמל התעופה לוד, אלא ישאר אדם חופשי, בסטאטוס של חשוד המוכן לשתף פעולה.

„כל עוד זיגל יכהן כראש מחלקת חקירות הונאה, לא אחזור כנראה ארצה", אמר. „זהו קצין משטרה שאנשים מסוגי מהווים עבורו אתגר".

„ואם זיגל יפרוש ביום מן הימים תחזור?"

„ללא כל ספק. עם קציני משטרה אחרים ואנשי מס ההכנסה אסתדר".

לפני שנפרדנו, הספיק לומר שמדינת ישראל מפסידה מהעדרו, אף כי עסקיו אינם סובלים.

להתאר. האושר, מבחינתו, היה בהישג יד. קלקא לא ניתקל בעויינות. הסביבה שלו לא שפטה אותו, לפחות לא על פי הקריטריונים של משטרת ישראל.

קלקא נעשה כתובת ללא מעט ישראלים, שביקשו ללמוד ממנו כיצד להסתדר במציאות עיסקית אמריקנית, כיצד להעתיק עסקים ופעילות לארצות הברית. קלקא נעשה מוסר, ערך כלכלי במילון הכלכלי הישראלי החדש.

לפני חודשים אחדים, בעת ביקור בניו יורק, שאלתי את יוסי לוין, מדוע לא הוגשה בקשת הסגרה, בעניין קלקא. לוין השיב: „אני לא בקיא יותר בפרטים, אבל אני נתקל בו בכל מיני אירועים הקשורים בארץ, ואף שוחחתי אתו לא פעם. הוא הפך אישיות מבוקשת בקרב הישראלים המגיעים לכאן".

לפני כשנה, זמן קצר לפני שפרש מתפקידו, ביקר זיגל בניו יורק. הביקור הוגדר כפרטי. היה מי שנשבע, שזיגל בא בענייני עבודה. השר לתיכנון כלכלי, גד יעקובי, סיפר לי על כך, בשעתו: „באותה עת, הירצתי בבנין המשלחת הכלכלית שלנו בניו יורק, ולפתע זיהיתי את זיגל בין המאזינים. בתום ההרצאה, הרים יד וביקש להציג לי שאלה. הסכמתי, כמובן, ואז הוא שאל: „מדוע לא עושה ממשלת ישראל את כל הצעדים

זיגל פרש. קלקא לא חזר. הוא הבטיח לחזור, עם פרישת זיגל

„באמת אני לא יודע. אני לא מטפל בענין זה, אבל אני מאמין שבסופו של דבר יחזור".

עתה, מתברר שלא זיגל הבעיה. קלקא מתרץ את אי שובו ארצה במצב הכלכלי החמור השורר בארץ. אגב, מצב כלכלי זה לא פגע בחברות הבניה שלו.

משטרת ישראל אינה מתעניינת בקלקא בימים אלה. בעיקר, משום שוילברברג, הבלדר, חזר בינתיים לשוויץ, ואינו מתכוון למסור עדויות מפלילות נגד לקוחותיו הישראלים.

אבל ה„רעה" אולי תפתח לקלקא מכיוון אחר. נציבות מס ההכנסה מעוניינת מאוד לחקור אותו, ובעיקר לקבל את הכספים המגיעים לה.

נציב מס הכנסה, רבינוביץ, אומר על כך: „אנחנו מתעניינים בבורחים החדשים, שהסתלקו בחודשים האחרונים, אבל לא פחות בוותיקים. בכל מקרה שנגלה חובות, הם לא יהיו אבודים. נגבה אותם אפילו באמצעות

הצטרפו אליהם, ולשיאו הממשי כאשר נעצר אחיהם, בפרשת הקרקעות. הגינדים אולי ייצגו חלום הצלחה ישראלי. הם זוהו עם הערים החדשות. הם זוהו עם ראשון לציון. הם הגשימו בראשון את החלום האמריקני.

מיד אחרי בריחתם, טרחו להתקשר איתי, כמעט בכל יום מארה"ב, והדיעו כי לא ברחו ו„אחרי החגים" – מושג מאור שגור בסלנג הדחיה וההתחמקות הישראלי – יחזרו.

העובדה שהאחים גינדי בחרו להתקשר איתי, בתכיפות שכזו, הינה אולי בעלת אופי טכני. אם לא איתי, אז עם עיתונאי אחר. הכרתי אותם עם ראשית צמיחתם הכלכלית, במחצית שנות ה־70. הם היו והינם מודעים היטב לחשיבותה של התקשורת. חלק ניכר ממהלכיהם נוהלו, לאחרונה, דרך העיתונות, בשיטת המודעה הישירה, הגדולה, האמורה להמם.

אחיהם, עו"ד יעקב (קובי) גינדי, גילה לי לפני כמה ימים דבר שלא פורסם ברבים:

ממרחק בטוח. נסיעתם המפוזה לברזיל, עם משפחותיהם, אחרי ששכרו בתים יקרים בלונג אילנד, מלמדת על כוונותיהם.

בשיחה, בארבע עיניים, שקיימתי השבוע עם אברהם גינדי, אמר לי בנושא זה: „אני לא מצטער שלא ברחתי, כפי שעשו אחי. אני מאמין שהאמת תצא לאור ושיתברר שלא עברתי על החוק".

פרט מאלף: הדרכון שבאמצעותו ביקש לברוח, לטענת המשטרה, מצוי עד היום בביתו, בראשון לציון.

גינדי בעניין ניסיון ההתאבדות: „באמת התכוונתי להתאבד. איזה טעם נשאר לחיי ששמי הטוב נרמס כל כך, עסקי נפגעו קשות. אבל, עכשיו יש לי מטרה אחת: להאבק על מנת להוכיח את חפותי".

חיים ברגשטיין. בשבוע שעבר, חזרה התקשורת ועסקה בו. שר המשטרה צוטט כאילו אמר, שהמשטרה שוקלת בקשת הסגרה. ברגשטיין נמצא בלונדון. הוא אולי אחר הפליטים האחרונים של פרשת יעקב לוינסון.

הוא מקרה שנוי במחלוקת. ברגשטיין שימש כיו"ר מועצת המנהלים של סניף בנק הפועלים בשוויץ, והיה ממונה על הפעילות הבינלאומית של הבנק, בתקופת כהונתו של יעקב לוינסון ז"ל, כיו"ר הנהלת הבנק.

לא חוזרים

מאת אריה אבנרי

האחים גינדי נימצאים בברזיל. נחום קלקא בניו יורק. המשטרה אינה מבקשת את הסגרת קלקא. הגינדים וקלקא ניסו להגיע להסכמים עם השלטונות הישראלים. ההצעות נדחו ● אריה אבנרי מתאר את הפרשיות, המסמלות תופעה ישראלית חדשה: קהיליה גולה של אנשי עסקים ישראלים ● אבנרי מתייחס גם לפרשת חיים ברגשטיין. משפט ברגשטיין, אם וכאשר, עשוי להיות בעל אופי פוליטי מובהק. ברגשטיין אינו כלול בקטיגוריה של גינדי וקלקא. הוא מעין שארית של פרשת לוינסון ● פרטים חדשים, כולל ראיון עם הקבלן גינדי, העצור עד תום ההליכים

צילום: יפה

נחום קלקא. גם לאחר פרישתו של זיגל מן המשטרה, קלקא לא חזר לארץ. הוא נעשה מיסד בניו יורק. הוא חי ועונד בקרב סביבה כביכול אוהדת, ובוודאי בלתי עויינת

השייכים לגולה חדשה זו.

יש הממקדים את תחילת הסיפור בתקופת ארידור. לא מעט ישראלים מזהים את תקופת ארידור כטראומטית במיוחד. טראומטית עד כדי השוואה, עקרונית, לטראומת מלחמה.

נחום קלקא, קבלן ישראלי עתיר נכסים, מתגורר בניו יורק, מקים פרויקטים בחו"ל, ומנהל את עסקיו בארץ באמצעות „שלט רחוק" – מקוות, דוגמה להצלחה יחסית. הצלחה, למרות המחיר שהוא משלם. קלקא הצליח לשקם את תדמיתו, וזאת ממרחק, כשהוא מחוץ לישראל.

קלקא, 58, אדמוני, נמוך קומה, חלקלק, טגר במשך ארבע שנים מעגל: מבורח, נרדף, ומבוקש שנאלץ לרדת ל„מחתרת", נעשה

המשטרה עצרה, בשלב הראשון, את מי שניתן היה, ללא קושי, לזהותם. את הקבלן נחום קלקא, החשוד עפ"י מיסמכים שונים בהברחת 5 מליון דולר, לא ניתן היה לעצור. קלקא לא נימצא אז בארץ. הוא שהה באוסטרליה, במסגרת עסקיו.

קלקא הבין, כי מוטב לו שלא להזדרז ולחזור ארצה. הוא החל לברר, בעזרת פרקליטיו, ידידיו וקרובי משפחתו, את האפשרויות העומדות בפניו. הוברר לו שלא רק חוקרי המשטרה רוצים ל„שוחח" עמו, אלא גם אנשי מס הכנסה.

קלקא קיבל את ההחלטה האישית שלו. מאז הוא בחוץ. קלקא יושב ופועל מניו יורק. מדי פעם העתיק את מקום מגוריו, הקפיד

אגף החקירות במשטרה, בדרגת ניצב. לשמאלי, ישב יוסי לוין, לשעבר מנהל מחלקת החקירות הארצית של מס הכנסה, וכיום קונסול כלכלי בניו יורק. במהלך השיחה, עלה שמו של קלקא. מרקוס אמר: „אני מחפש אותו כדי לגבות ממנו עדות, ולא מוצא אותו". לוין הוסיף, בהומור יבש: „אני מחפש אותו כדי לגבות ממנו הרבה כסף".

באקראי, בסיועה של ידידה משותפת, נוצר קשר בין קלקא לביני. הוא הסכים להפגש, תוך קבלת הבטחה שתהיה זו שיחה פרטית שלא לפירסום.

נפגשנו בבאר של מלון „וולדורף אסטוריה". המשפט: „אני רוצה לחזור הביתה", וכן „מדינת ישראל היא ארצי", חזר

אחרי שחזרתי ארצה, ניסיתי לברר אם יש סיכוי שתנאים שונים שהוא הציג – בנוסח לאי מעצרו – יתקבלו. פרקליטו, עו"ד יעקב נאמן, אמר שהמו"מ מתנהל בעצלתיים.

פירסום שמו של קלקא ברבים, הועיל לו. בהדרגה, קלקא הגיח ממחבואו, הקים חברת בניה גדולה, ואולי אף פתח חששו מיד השלטונות הישראליים.

קלקא יצא החוצה. אולי הוקל לו. עצם פירסום שמו, הקל עליו. הוא חי חיים חדשים. גם בהשראת הידיעה שהוא מבוקש על ידי השלטונות הישראליים. הסביבה החברתית והעסקית שלו יודעת. הוא אולי יצא מן הלחץ, שהיה כרוך בהסתרת אינפורמציה זו. קלקא החל להתגורר בדירת פאר, לארה

הדרושים כדי לאתר את כל מקורות ההון השחור. השבתי מה שהשבתי, ועד היום לא ברור לי מדוע נשאלה שאלה זו דווקא שם".

זיגל פרש. קלקא לא חזר. פה ושם, נפוצו שמועות כאילו קלקא מתכנן לחזור. השמועות ניזונו גם מן העניין האותנטי שקהיליית העסקים המקומית מגלה בקלקא, וביחסיו עם השלטונות.

קלקא היה מוכן להתחייב, לפני חבר הכנסת פנחס גולדשטיין, „ליכוד", מי יחזור. לפני חודשים אחדים, אמר לי חבר הכנסת גולדשטיין, חגיגית: „תוך זמן קצר, קלקא תחזור. אין לי ספק בכך".

כשבוע שעבר, שאלתי אותו: „מתי אתה מצפה לו?"

עיקול ומכירת נכסים. אני לא חסיד התנאים המוקדמים".

האחים גינדי. יתכן שהאחים גינדי דחקו בתודעה הישראלית את קלקא לאחור, לעומק.

גורלם של האחים הקבלנים משה גינדי, 38, ואחיו יגאל, 37, אינו כגורל קלקא. זאת בהנחה שקלקא, כך או אחרת, היה בר מזל. התקשורת הישראלית לא הרפתה מהם מאז הסתלקו מהארץ, לפני ארבעה חודשים. החיפוש, או המרדף אחריהם, גישות בניו יורק. גם אלימלך רם, כתב השלוחית הישראלית, הטריח עצמו לפרבר בניו יורק, בחיפוש אחרי הגינדים.

הגינדים סיפקו לנו סיפור בהמשכים, שהגיע לאחד משיאיו כאשר משפחותיהם

באחרונה התנהל מו"מ והשאי לשובם ארצה, בתנאים מסויימים, אך המו"מ עלה על שרטון.

בדיקה שערכתי העלתה, שאומנם היו דברים בגו. את המגעים עם הפרקליטות, ניהל מטעמם עו"ד ד"ר יוסף שגב, שאף נועד עמם בחו"ל.

האחים גינדי דרשו דרישה זהה לזו של קלקא שלא יעצרו, עם שובם ארצה. הם מוכנים לחקירה ולהעמדה [illegible].

כי בכך, פתחו במגעים עם חוגים ממשלתיים, בנסיון למכור דירות, מהמלאי שלהם, לציבור הבינוי והשיכון. גם כאן, לא ראו פירות.

מעצרו, וניסיון ההתאבדות של אחיהם, לא הביאו אותם לישראל. הם הודו עם כאשר

דברי שר המשטרה, כפי שצוטטו, מציגים את ברגשטיין כבורח. קיימת גירסה שונה.

קודם לתיאור הגירסה השונה, חשוב להדגיש פרט הקשור ביעקב לוינסון עצמו. שבועיים לפני מותו הטראגי, פנה פרקליטו, עו"ד דוד ליבאי, אל היועץ המשפטי לממשלה והודיע לו שבכוונתו של לוינסון לצאת לחו"ל, לזמן קצר.

„שאלתי אותו אם הוא סבור שמן הראוי שיבטל את נסיעתו ויישאר בארץ", סיפר ליבאי, „הבנתי מהיועץ המשפטי, שבשלב מוקדם זה אין מניעה שהוא יצא, וכך עשה".

מטרת הנסיעה היתה [illegible] מבנו עידו, שלמד באותה עת בחו"ל, ומידידיו

נחום קלקא, האחים גינדי ● תופעה: גולה ישראלית חדשה ● פרטים חדשים

משה שטרון. לא כולם בארץ

בשבוע שעבר, נעצר משה שטרון, בנקאי ירושלמי נימלט, מנהל בנק צפון אמריקה, חשוד במעילה העלולה להגיע ל־20 מילון רולאר. מעילה בסכום הגבוה מהונו העצמי של הבנק. שטרון נעצר בישיבה, סמוך לפאריז, על ידי משטרת צרפת, בתיאום עם משטרת ישראל. עת שנעצר, תואר כאדם עייף, מבולבל.

בריחת שטרון, ופרשת המעילה, וזעזעו את הרחוב החרדי. לבידתו נראית תוצאה של שיתוף פעולה בין גורמים חרדיים לבין המשטרה. שיתוף פעולה בלתי טיפוסי לישוב החרדי. קצין משטרה אישר לנו, בעקיפין, תוך תנועת גוף, שהמשטרה אכן הסתייעה במישהו מן החרדים.

בסניף הראשי של בנק צפון אמריקה בירושלים, ראינו השבוע פקידים נבוכים, לקוחות נדהמים, רבנים שהפצירו „לא ללכת רכיל". משה שטרון, בעיני רבים, עדיין נחשב איש חסיד, נותן צדקה בסתר, מיטיב עם לקוחות.

היכן הכסף?

חלק מהכסף, כך ידוע לחוקרים, עבר בהלוואות ובהעברות לידי אחרים מידידיו, או שותפיו לעסקים. אחד מהם, עו"ד גד רווה, קיבל כנראה, קרוב ל־5 מליון דולר, לצורך עסקיו באוסטרליה, הכוללים רכישת חוות־ענק שם. גד רווה, לפי שעה, שוהה בחו"ל. כספים אחרים הגיעו לקרנות ולקופות של ישיבות וכוללים, איתם, כך גיראה, שטרון ניהל עסקים מסועפים.

כאשר שהה בארה"ב, הבטיח בשיחות טלפון לאחרים מידידיו, כי „אחזיר את הכספים, רק תנו לי זמן".

מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, נתן למשה שטרון זמן לנסות ולהחזיר את הכסף, לשוב ארצה, ולהסדיר את העניינים. נתן זמן – אך לא יותר מדי. במחצית חודש רצמבר, היפנה קריאה למשה שטרון: „או שתחזיר את הכסף ותחזור ארצה – או שאנחנו נחזיר אותך לפה". באמצעות ידיד, שב וטען שטרון: „עוד אחזיר הכל", אך איש כבר לא נתן אמון בהכרזותיו.

רק שבועות ארוכים לאחר שנתגלתה המעילה הגדולה של משה שטרן בבנק צפון אמריקה, הולכות ונחשפות „שיטות העבודה" שלו, באמצעותן הצליח „לעבוד" על הבנק.

שיטה אחת מתגלה בבקשתו של בנק צפון אמריקה מבית המשפט המחוזי בירושלים, להוציא צו עיקול על דירה בת 4 חדרים, השייכת לבנו ולכלתו של משה שטרן.

מה לבנק ולדירתם של אריה ותמירה שטרן? הבנק טען, ששטרן העביר 90 אלף דולאר מכספי הבנק לחברה הקבלנית "ארזי", ששטרן נמנה עם בעליה. באמצעות חברה זו, רכש שטרן את הדירה ורשמה על שם בנו וכלתו: הבנק, החושד ש־90 אלף הדולר נגנבו ממנו, ביקש וקיבל צו עיקול על הדירה, שלטענתו נקנתה מכספו וללא ידיעתו.

אגב, יתכן שהמשטרה תתקשה לאתר בישראל את כל הדרושים לשם חקירה ממצה בפרשת המעילה.

■ נורית מאנה וגד ליאור

האמריקנים, שהלכו עמו כברת דרך ב„אמפל".

היו כאלה, בקרב ידידיו בארה"ב ובישראל, שסברו כי עליו להשאר בחו"ל, ולא לחזור.

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, אברהם שפירא, אמר לי, בשעתו, גלויות: „אני במקומו הייתי נוסע לברזיל, או למדינה אחרת שאין לה הסכם הסגרה עם ישראל, ונשאר בה עד שתסתיים החקירה".

כאשר סיפרתי ללוינסון על „עצתו" של שפירא, אמר לי: „אני לא מהבורחים. לא אייעץ גם לאף אחד מידידי ומקורבי ללכת בדרך זו".

לוינסון, לדעתי, התכוון לחיים ברגשטיין.

אחרי מותו של לוינסון, נשאר ברגשטיין מחוץ לישראל. הוא ניסה להשתלב בתפקיד ניהולי בכיר בבנק הכללי של הברון רוטשילד, ובחברת „כלל". היו מי שרדפו אותו, ועשו הכל כדי לטרפד את העסקתו במוסדות אלה ואחרים.

לפני נסיעתו, אמר לי: „לצערי הרב אני נאלץ לנסוע ללא משפחתי ללונדון. אני חייב לעבוד כדי לפרנס את המשפחה ולממן את ההגנה המשפטית היקרה שלי. ישראל היא ביתי, אני לא בורח. משפחתי נותרה בארץ. בהזדמנות הראשונה אחזור, ואני מתכוון לכך

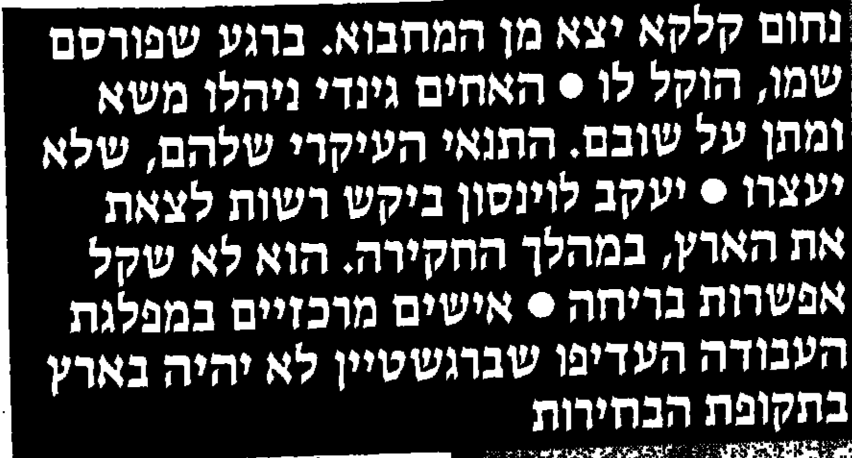
סביר להניח, שאישים מרכזיים במפלגת העבודה ביקשו מברגשטיין לצאת את הארץ, ערב הבחירות האחרונות לכנסת.

מזכ"ל המפלגה, חבר הכנסת עוזי ברעם, בתשובה לשאלתי, לפני כשנה: „למרות שלא הועברו כספים באמצעות בנק הפועלים בתקופת כהונתו של שמעון פרס כיו"ר המפלגה, נוח היה לנו שברגשטיין ישב בחו"ל, כדי שכל נושא מימון המפלגות לא יתעורר מחדש".

שר האנרגיה, משה שחל, לפני כשבועיים: „שאלתי את פרס אם יש ממש בטענות הליכוד שלוינסון וברגשטיין העבירו כספים משווייץ למפלגה, והוא הרגיע אותי שבתקופתו הכל היה חלק".

הפירסומים האחרונים בכלי התקשורת בארץ, על כוונה לדרוש את הסגרתו, התקבלו אצל ברגשטיין ברגשות מעורבים. הוא מקפיד שלא לשוחח עם עתונאים. ב„פריסת שלום", בע"פ, שהעביר אלי, לפני כמה ימים, באמצעות ידיד משותף, טען כי אינו חושש לעצמו, מאחר שלא נטל אגורה לכיסו.

אם יפתח בארץ משפט, שבמרכזו יעמוד ברגשטיין, יהיה זה, כנראה, משפט פוליטי. משפט שיאזן את משפט הקרקעות, מבחינה פוליטית.

נחום קלקא יצא מן המחבוא. ברגע שפורסם שמו, הוקל לו ● האחים גינדי ניהלו משא ומתן על שובם. התנאי העיקרי שלהם, שלא יעצרו ● יעקב לוינסון ביקש רשות לצאת את הארץ, במהלך החקירה. הוא לא שקל אפשרות בריחה ● אישים מרכזיים במפלגת העבודה העדיפו שברגשטיין לא יהיה בארץ בתקופת הבחירות

צילום: שאול גולן

גינדי, עצור עד תום ההליכים. הוא מתייחס לניסיון ההתאבדות, ולבריחת אחיו

יצחק גדיש. עם מעט עזרה מידיד

יצחק גדיש, בעליה לשעבר של חברת התעופה „מעוף", שפשטה את הרגל אחרי שהסתבכה בחובות בס"ך 16 מליון דולאר – הצליח להסתלק מהארץ, אחרי שאירעה המפולת הפיננסית.

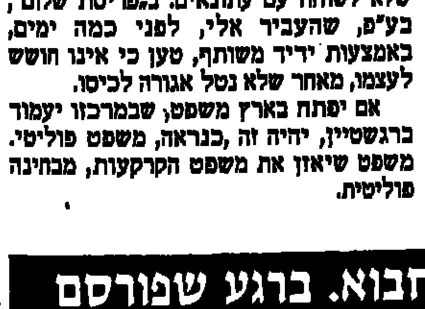
בשנה החולפת, ניסה להקים חברת נסיעות ששמה „גוליבר" בפרנקפורט. עפ"י הדיווחים המגיעים ארצה, גדיש לא חוגג.

לפני זמן קצר, נחל אכזבה מכיוון אחר. ידיד ותיק שלו, יעקב בר גרא, לשעבר מנהל החברה התל אביבית לתערוכות וירידים, שהושעה מתפקידו אחרי שנחשד בקבלת שוחד, ויצא לארה"ב, אחרי שהתפקיד ערבות בנקאית מתאימה – הציע לו לשמש כנציגה של חברת תעופה אמריקנית הפועלת בפלורידה.

גדיש קפץ, אמנם, על המציאה אך שלטונות התעופה המערב גרמנים מתנגדים לכך בחריפות. נימוקם, אדם המבוקש בישראל בשל התסבכות כספית גדולה, אינו יכול לייצג חברת תעופה אמריקנית במערב גרמניה.

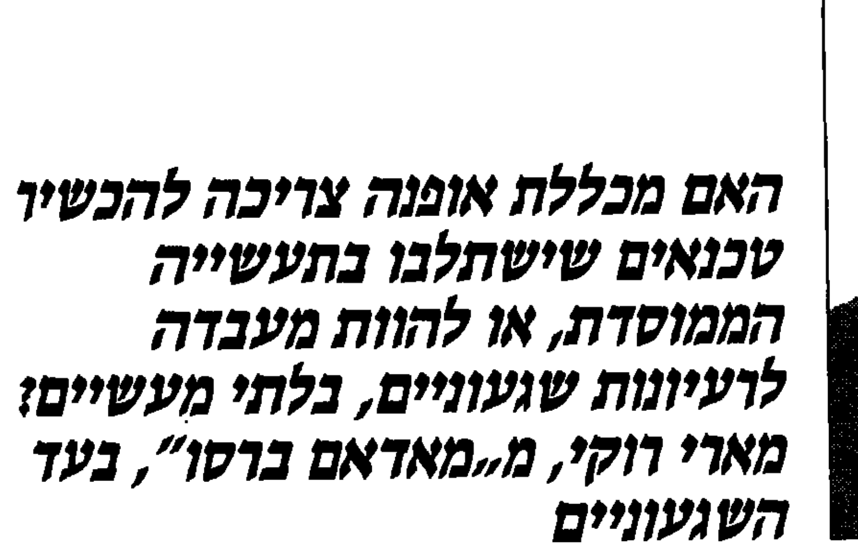

פאריז: מיגרש המשחקים של האופנה המודרנית

מאת נורית בת־יער

תצלומים: מתיו רולסטון,
באדיבות „אינטרוויו"

מארי רוקי. להתלבש היטב זה חופש

האם מכללת אופנה צריכה להכשיר טכנאים שישתלבו בתעשייה הממוסדת, או להוות מעבדה לרעיונות שגעוניים, בלתי מעשיים? מארי רוקי, מ„מאדאם ברסו", בעד השגעוניים

אירוטי

ע ם רגליים ארוכות מתנופפות, המציצות מתחתוניות תחרה מרשרשות, ובפיתויים מרטיטים אחרים, סוחפות רקדניות ה„קנקן" את אורחי ה„פולי ברג'ר", בימים כתיקונם. אבל מי שמגיע לפאריז בימי תצוגות האופנה העונתיות, עשוי למצוא ב„פולי ברג'ר" קנקן מסוג אחר. קנקן־תה, שאינו אלא שמלה פיסולית, המציבה כו זמנית גם סימן שאלה וגם סימן קריאה ליד הפתגם – „אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו".

שמלת קנקן־התה, שעוצבה על־ידי ויויאן רוי ודיאן דה סן אורס, משדרת מתח ארוטי לא פחות, אם לא יותר, חריף מזה שמקרינות תחתוניות הקיטש המתקתק של רקדניות ה„קנקן" הקבועות של מועדון הלילה, שהונצח בציורי טולוז לוטרק.

אבל כאחת מאוסף של יצירות אופנה מהממות, הנולדות בבית־הספר לעיצוב, „מאדאם ברסו" – הייעוד שלה שונה. ב„סטודיו מאדאם ברסו" עוצבו גם דגמים יוצאי דופן אחרים: שמלת פלקסיגלאס דמויית מזרקה של ואלרי גארלן, עדי פיסולי מעץ ושריון צב שעוצב על ידי מיגואל סן מרטין, יחד עם כיסוי ראש שזור בכמרקורי־עכבישן הכובע של מאטס מארנר, המזכיר ספק פיאות של שופטים ספק מבנה פיסולי מקרטון ניירוד גלי.

„מאדאם ברסו" שונה ממכללות האופנה המסורתיות של פאריז. מארי רוקי, המנהלת את הסטודיו, נחושה בדעתה להוציא מתוכו אמנים, לא רק טכנאים.

הסטודיו, שהפך בשנים האחרונות לשיחת העיר בפאריז, נוסד ב־1955, על ידי מאדאם ברסו, ציירת האופנה של המגזין „ואוג" דה „מוד". כאשר ב־1968 הלכה לעולמה, עבר הסטודיו לידיה של מארי רוקי, אחת מבוגרותיו היותר אהודות על המייסדת.

בניגוד לשיטת ההוראה המסורתית, מארי רוקי מאמינה, שראשית יש להתמקד במציאת רעיון, ורק אחר כך בפיתרון הטכני שיממש אותו. והדמיון של הסטודנטים שלה, עונ כתוצאה מכך, שעות נוספות.

את הפירות, תצוגת אופנה ייחודית של מבנים סקסיים, ותלבושות פואטיות עם שמות כמו „טרופיים עצובים" ו„לילה אחר כחצר המלכות השוודי" – היא מעלה גם באתרים בלתי שגרתיים. לפעמים ב„פולי ברג'ר", לעיתים באולם מאטיס שבמוזיאון לאמנות מודרנית. פעם, גם במוזיאון השעווה גרווין.

מארי רוקי, ממושקפת, 50, מסתובבת בחליפת סריג בכחול צי שמרני. מתלמידיה יש לה ציפיות אחרות. „מצא לך מראה משלך, לפני שאתה מנסה ליצור מראה בשביל מישהו אחר", היא פוקדת עליהם וכאשר הם מסיימים את הכשרתם אצלה, היא מצפה שיהיו מושלמים כחיילים מאומנים עשויים ללא חת, אחראיים, ובלתי מסוגלים לשקר.

מארי רוקי היא תופעה יוצאת דופן בשטח הוראת האופנה. כמו קנדינסקי, חלוץ הציור המופשט, גם מארי רוקי מאמינה בריגוש מוסיקאלי של המוח כמקור השראה. היא מאזינה למוסיקה מכל הסוגים, ושואבת השראה גם מצפייה בעוברים ושבים נשפ אליזה.

בראיון שהעניקה באחרונה לקלוד רלוז מה„אינטרוויו", האשימה את התפירה העילית הפריזאית בכך, שנפלה לידיהם של בורגנים קטנים. לדעתה, להתלבש היטב – זה חופש וזה גם לא להכיך אחרים.

כיוון שהיא מאמינה, שאינך מסוגל להורות אם אינך מעורב בעצמך בבעיות היומיום של הענף, היא מעצבת לשתי חברות צרפתית ואמריקנית. עיצוב בגדי יום קשה עבור החברה האמריקנית, מרגש אותה יותר מהעיצוב עבור המפעל בפאריז, אשר בו „האנשים משעממים אותי עד מוות של המנהגים המופרזים שלהם. על איזו פלנטה הם חושבים שהם חיים?".

לעומת זאת, ארה"ב משרה בה תחושה יעילות ותיפקודיות, שאותה היא מתארת בחומור השחור שלה כדו „אני ממלאה את החוזה שלי כמו רוצח להשכיר. באה עם מזוודתי, יורה, ומכניסה את הכסף לכיס".

לא פחות בוטה ומשעשעת היא התשובה שלה לשאלה, מדוע הפכה פאריז למוקד ההתרחשות האופנתית: „הצרפתיות הן פשוט הנשים המכוערות ביותר באירופה. אז כמובן שהן חייבות לעבוד קשה על שיפור המראה. אין להן ברירה. זהו מאבק נצחי נגד אמא טבע".

מעבדת רעיונות

שאלתי את אליקים שפיגל, מעצב הטקסטיל והאופנה הישראלי, הזוכה להצלחה בפאריז, בארה"ב וביפאן, על איזו מכללת עיצוב פאריזאית היה ממליץ לצעיר המעוניין ללמוד בחו"ל.

שפיגל ניסנף את פאריז. ללמוד היום אופנה, אומר שפיגל, זה בניו יורק. ליתר דיוק, במכללת פארסונס. כאשר בכל זאת התייחס לפאריז, ציין בראש ובראשונה מכללה חדשה, אינסטיטוט דה לה מוד, העוסקת להיפתח בצמוד למוזיאון התלבושות. המורים כאן יהיו, בין השאר, פייר ברג'ה, שותפו לחיים ולעסקים של איב סאן לורן, ואליקים שפיגל עצמו.

על בתי ספר הקיימים בפאריז, אומר שפיגל: ב„אסמוד" הרגש הוא טכני ושיטת ההוראה אורתודוכסית. ב„סינדיקאל דה לה קוטור" מלמדים איך להשתחל לבית אופנה ואילו ב„סטודיו ברסו" עובדים על פיתוח העיצוב ועל פנטזיות.

ומהן מעלותיו של „פארסונס" האמריקני, שבהשראתו יעוצב מכון ההוראה החדש העומד להיפתח בצמוד למוזיאון התלבושות בפאריז? בפארסונס, אומר שפיגל, מקיפים את האספקטים השונים של הענף. מעיקר – עובדים על פרוייקטים עם אופנאים שונים. מאחר ולכל מעצב גישה, שיטה, וסוג התמחות שונים, החשיפה למיגוון של אופנאים והעבודה עימם זו עבודה טכנית, ...בתוך מסגרת הלימודים עצמה.

האם צריך להתמקד בתודה המיומנויות הטכניות של סטודנטים לאופנה, או שיש לעודד אותם ליצור מבנים עתירי דמיון אך בלתי מעשיים?

באופנה, או שיש לך את זה או שלא. אם יש לך חוש אסתטי יצירתי – די במה שבית־הספר יעניק לך ידע טכני. [illegible]

[illegible]

פיאת השופט
מראה קטיפתי

קנקן תה

אתה זכאי, עו"ד סיטון

(המשך מעמ' 13)

תיפקד, הפסיק לעבוד, היה שבור. הסבל שראיתי אצלו היה נורא, משהו נורא ואיום".

■■■

כתב האישום אמר: חגי סיטון מואשם בעבירה על סעיף 237 לחוק העונשין – מסירת עדות שקר בבית המשפט. העונש על עבירה חמורה זו הוא 7 שנות מאסר בפועל.

המשפט נפתח בנובמבר 1984. שנה וחודשיים אחרי־כך יסתיים. 20 ישיבות. חגי סיטון חי מישיבה לישיבה. „כאשר נותר שבוע לישיבה הבאה – היה חגי מתוח, עצבני וחושב כל הזמן על מה שיהיה בדיון", מעיר פרקליטו.

מי שלא נטשו אותו את חגי היו חבריו. „לא רק שלא אבדתי אפילו חבר אחד", מספר חגי בהתרגשות, „אלא שאף נוספו לי ידידי־אמת, חברים בלב ובנפש". החברים לא החמיצו ישיבה בבית המשפט.

דן אבי־יצחק, עורך־דין הנוהג לעבוד לבד, עם כל היתרונות והחסרונות שבנוהג זה, זכה לפתע ב־20 סטאז'רים ממיטב המשפטנים בארץ – חינם אין כסף. הם רצו ואספו חומר, העתיקו פרוטוקולים מהישיבות, צמצמו ותמצתו אותם, חיפשו ראיות להפרכת העדויות נגד סיטון. הם תרו אחר קבלות ומסמכים שיסייעו לזכות את חברם מהעלילה שנרקמה נגדו. בין המסייעים: תת־אלוף „ג'וקי" הגואל, עוה"ד חזי ברקלי.

היתה להם סיבה טובה לעזור לו. מסירותו של סיטון לחבריו היא שהכניסה אותו למעשה לבוץ. לגודל תדהמתו של עוה"ד אבי־יצחק, נהג סיטון להעניק לעשרות מחבריו שרותים משפטיים ללא תמורה. בין אלה מצויים חבר מהסיירת הירושלמית, שאותו ייצג חמש פעמים במשפטים אזרחיים מסובכים, או חבר אחר שעליו הגן במשך חודשים במשפט ארוך – חינם.

זאת היתה גם העילה לאחר החשדות העיקריים נגדו. כאילו נהג לתת שרותים חינם ולקבל בתמורה, בשיטת ה„קיזוז" שרותים אחרים, כמו במוסך, כביכול.

■■■

חגי סיטון: „הרגשתי שאני נולד מחדש. אני חוזר לעצמי לאט לאט, כמו תינוק העושה את צעדיו הראשונים. הפסדתי שנתיים מהחיים. חיי קוצרו. ממש הזדקנתי. לילדים לא היה שנתיים אבא. התיסכול שלי מהפרקליטות הפך לכפל כפליים ממה שהיה קודם. אין לי רגשי נקמה. זאת אומללות לחוש רגשות כאלה. דבר אחד אני יודע לבטח: אני אראה מעכשו כל קליינט אחרת. עכשו אני יודע מה עובר עליהם. אני כבר אשנה את מנהגי. אסור לצלוב כך את העדים על הדוכן. הפרקליטות בוחה את העץ שעליו היא יושבת. יש לי רושם שעורכי־דין לא יסכימו להעיד עוד במשפטים. אני עצמי ודאי שלא אעיד יותר"...

מססיים כהן לפרט, בשעה האחרונה לעדות, שלף אבי־יצחק מאי־שם חבילה קטנה: „את הקבלות האלה אתה מכיר?", שאל את את כהן. זה נראה כהלום רעם. „ואת אישורי שכר הטירחה על התיקים האלה, אתה מכיר", הוסיף וחקר אבי־יצחק. משה כהן התעשת: „הכל זיוף", טען. אבי־יצחק שלף קבלה ועליה מתנוססת חתימתו של כהן. „אלוהים עדי", קרא כהן.

■■■

יום ראשון, ה־12 בינואר 1986, נקבע להקראת פסק־הדין. יום קודם לכן, בשבת, חש סיטון שהוא עומד להתמוטט. חברים ובני משפחה מילאו בשבת זו את ביתו. „הם לא נתנו לי מנוחה. היו אצלי עד חצות. לא נתנו לי ללכת לישון לבד. בסוף נרדמתי על הכסא", הוא משחזר.

למחרת, בשעות הבוקר, היה בדרכו לבית המשפט: „נכנסתי לאולם כפיק־ברכיים. קיוויתי שאהיה לבד באולם, שהחברים לא יבואו הפעם. רציתי להיות לבד. אבל, הם לא זנחו אותי. האולם היה שוב מלא בהם. המתנתי לשופטת. כל דקה נראתה כמו נצח. בסוף היא נכנסה. הורתה לי לעמוד. עמדתי. השופטת אמרה קצרות: „מצאתי אותך זכאי בדין". זה היה מספיק בשבילי. יותר לא הבנתי ולא שמעתי מה קורה שם. אפילו שלפי הנוהג הייתי חייב להמשיך ולעמוד עד כתסיים את פירוט תקציר נימוקי ההחלטה – נפלתי על הכסא. ישבתי מבולבל ולא ידעתי מהנעשה סביבי".

■■■

השופטת דליה דורנר: „רמות הנאשם שמצייר כהן בעדותו - נוכל המרמה לא רק את רשויות המס, אלא גם את שותפו הבכיר, שאיננו נהנה מהסדר התשלומים והקיזוזים השחורים, רודף בצע המסתכסך במעשים הפליליים של לקוחותיו, איננה מתיישבת עם המוניטין שיצא לנאשם... כהן בעדותו גילה טינה רבה כלפי הנאשם... לנגד עיניו לא עמדה המטרה של גילוי האמת, אלא רגשי כעס וטינה כלפי הנאשם. הוא הסיק מסקנות מרחיקות־לכת על יסוד חשדות ושברי עובדות ולא פעם השלים את החסר מדמיונו"...

■■■

5 ימים נמשכה עדותו של העד המרכזי, משה כהן, „עד המדינה". דן אבי־יצחק ידע היטב, שגורל מרשו תלוי במשה כהן. אם יכשל זה וישחק לידיו – יקל להוכיח את העלילה נגד מרשו. אם יתחכם כהן, מי ידע כיצד יחלץ סיטון מהמלכודת.

כהן נכשל. במשך ארבעה ימים ומחצה, טווה אבי־יצחק את החוטים סביבו. הוא משך אותו בלשון, חסר אותו שתי וערב, ואיפשר לו לחזור ולהצהיר, ללא הפרעה: חגי סיטון לא שילם במועד זה ובמועד אחר, לא קיבל קבלות ביום ההוא וביום הזה, לא נטל שכר טירחה על תיק זה ועל תיק ההוא.

הורוסקופ

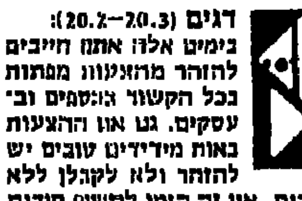
מאת
האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־31.1.86 והמסתיים ב־7.2.86

האירועים המרכזיים הצפויים השבוע

- התגברות התסיסה במשק. שביתות והשבתות הולכות ומתרבות במגזרים שונים. האווירה אלימה מאוד.
- הישג מרשים לישראל במישור הבידור, הספורט או התרבות.
- ישראל זוכה ליוקרה ולהישגים במישור הבינלאומי.

דלי (20.1–19.2): השבוע אתם מנסים ואף מצליחים ליצור בסיס חדש לפעילות עסקית או קארייריסטית. הבעיה היא, שהשאפתנות והרצון לשלוט בעניינים כה חזקים, עד כי הם מסכנים את מערכת היחסים שלכם עם ידידים קרובים. בני משפחה יאשימו אתכם בחוסר רגישות. זה הזמן להביע יותר את רגשותיכם נחפשיות. לפנויים ולפנויות – ימים טובים למציאת בני או בנות זוג. אדם מסויים, שתיפשתם זמן רב את קרבתו, מאפשר לכם זאת באופן בלתי צפוי. זה יעלה את המורל ואת הבטחון העצמי.

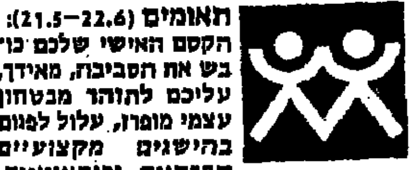
דגים (20.2–20.3): בימים אלה אתם חייבים להזהר מהזנקות מפתות בכל הקשור בנכסים ובעסקים. גם את ההצעות באות מידידים טובים יש להזהר ולא לקבלן ללא בדיקה יסודית. אין זה הזמן לחשוף סודות אישיים או מקצועיים או פינאנסיים, שכן אנשים בלתי מהימנים עלולים להשתמש בסודות אלה נגדכם או להביא לחשיפתכם בטרם זמן ולגרום לכם בכך נזק רציני. שיתוף פעולה רגשי או עסקי יתאפשר באם לא תתעקשו על עמדתכם. קחו אחריות או היכנסו לתפקיד חדש.

טלה (21.3–19.4): השבוע אתם נותנים את הטון ולוקחים את היוזמה בכל הקשור בחיי החברה ובהרחבת ההכרויות. ביקור של אדם חשוב, מעלה לכם את המוראל. מפגש רעים עם ידידים ותיקים ירענן ויוציא אתכם מהשגרה. זה הזמן לתכנן או אף לבצע טיול או נסיעה למרתקים ולשלב עסקים ועבודה עם בידור והנאה. קשרי ידידות הופכים לקשר רומאנטי.

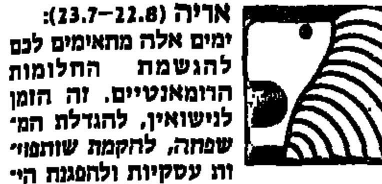
שור (20.4–20.5): השבוע תתמקדו בשיפור מעמדכם בעבודה ובקאריירה לאחר תקופה של מתח ותוסר בהירות. חברים לעבודה תומכים בכם ובתכניותיכם. אין זה הזמן לתת לאחרים להתערב בענייניכם הפרטיים. בעניינים הפינאנסיים יחול שיפור עם זאת, יש להמנע מסכסוכים על רקע זה עם שותפים, בני זוג או בני משפחה. זה הזמן לטפל בבריאותכם שהוזנחה בשבועות האחרונים.

תאומים (21.5–22.6): הקסם האישי שלכם כובש את הסביבה, מאידך, עליכם להזהר מבטחון עצמי מופרז, עלול לפגום בהישגים מקצועיים חברתיים ורומאנטיים. על אף עומס עבודה בו אתם נתונים בימים אלה אתם מרוצים מעצמכם. שמירה על מוסר עבודה ועל יושר אישי, יאפשרו לכם לגבור על יריבים. במישור הרומאנטי, זה הזמן לחשוף את רגשותיכם ולהציג תוכניות מעשיות, שכן באם לא תעשו זאת, צפויה לכם אכזבה מכאיבה. זה הזמן להכנן נסיעה למרחקים או לחדש קשרים עם אנשים מרוחקים לאחר תקופה ממושכת של ניתוק.

סרטן (23.6–22.7): השבוע תגלו, שמלבד החלומות הרגשיים או הקארייריסטיים קיימת גם מציאות שלא תמיד תואמת את הציפיות שלכם. עם מציאות זו, אתם חוזרים ומתמודדים ונאבקים מחדש תוך הכרה במגבלות ובאילוצים בהם הנכם נתונים. לחצים במקום העבודה אינם מותירים ספק בדבר הצורך להתארגן בדרך אחרת מזו שהלכתם בה עד כה. בעניינים פינאנסיים, חל שיפור משמעותי כתוצאה מגילוי מקור כספי נוסף או חדש או כתוצאה משינוי מקום מגורים או מכירה ורכישה של נכסים.

אריה (23.7–22.8): ימים אלה מתאימים לכם להגשמת החלומות הרומאנטיים. זה הזמן לנישואין, להגדלת המשפחה, להקמת שותפויות עסקיות ולהפגנת היכולת האישית. עם זאת עליכם להזהר מתוקפנות ומנסיון להשיג דברים בכח. הדרך היחידה שבה מובטחת לכם הצלחה היא בדרך השכנוע. אין לכם ממה לחשוש, כושר השכנוע שלכם יוכיח את עצמו. הקסם האישי שלכם עושה בימים אלה ממש פלאים ובלא משים אתם במרכז הבמה.

בתולה (23.8–22.9): השבוע אתם חוזרים להאמין בעצמכם, לאחר תקופה ממושכת של ירידה בערך העצמי. הרגשות הרומאנטיים עושים את שלהם ומעלים לכם את המוראל. בעבודה ובקאריירה נותנים בכם אמון מלא ותמיכה, דבר המאפשר לכם להוכיח את המיומנות והכישורים שלכם בזמן קצר. הסבלנות תשתלם בכל הקשור במישור היחסים במשפחה. זה הזמן המתאים לשיפור תנאי המגורים, לשיפוץ בבית או לתכנון מעבר למקום מגורים אחר.

מאזניים (22.10–23.9): בימים אלה אתם מתמקדים בסילוק העיוותים שנוצרו בעבר במסגרת עבודתכם ובגישתכם לביצוע תכניות אישיות. תתפנו לעבודה יצירתית, אשר מזה זמן רב לא מצאה אצלכם פורקן וביטוי. תמיכתם של הסובבים אתכם מחזקת ומעלה את המוראל ואת הבטחון העצמי, על אף המצוקה הפינאנסית הממשיכה להטריד. היחסים עם בני משפחה וקרובי משפחה הולכים ומתהדקים. אין זה הזמן לוותר במשא ומתן עסקי. העקשנות תשתלם. עמדותיך יתקבלו, בסופו של דבר.

עקרב (23.10–22.11): אתם מתמקדים בשיפור תנאי העבודה וכן בשינוי במקום מגוריכם. מוטב להתפנות לרכישת ריהוט חדש או לשיפוץ הבית. אין זה הזמן עבורכם לקחת סיכונים פינאנסיים. היחסים עם בני המשפחה משתפרים אף כי אין בכם את הסבלנות להקשיב להם ולשמוע את תלונותיהם. הדאגות במישור הכספי והעסקי מטרידות אתכם ואף גורמות לכם להאיט את הקצב בעבודה.

קשת (23.11–21.12): אתם נכנסים בימים אלה לתקופה חדשה בחייכם, מצויידים מחדש במרץ ובתנופה שאיבדתם בחודשים האחרונים. קשר חדש במישור הרומאנטי יתגלה כמרגש וכמלהיב, עד כדי מבוכה. אין זה הזמן להגיב בתוקפנות או בכח להשגת מטרות או לשכנוע אחרים. נטייתכם למריבות ולסכסוכים בימים אלה עלולה לפגוע בכם ואף למנוע מכם הישגים. מסעות וטיולים יעלו לכם את המוראל ויאפשרו לכם מפגשים מעניינים ומרתקים.

גדי (22.12–19.1): השבוע תתמקדו בניקוי השולחן ובתיסול סיגורים. אין זה הזמן לחשוף את תוכניותיכם האישיות. פעלו בסודיות, השימוש בשכל ובהגיון עדיף הפעם על שימוש ברגשות. סכסוך עלול להתפתח עם בן או בני משפחה והדבר עלול להוציאכם משיווי המשקל, על כן אל תגיבו לפרובוקציה. שיפור משמעותי חל בעניינים הפינאנסיים שלכם דווקא מהכיוון הבלתי צפוי. קשרים חברתיים יועילו לקידום מטרות מקצועיות או עסקיות.

האישיות בחדשות

חוסני מובארק, נשיא מצרים – בן מזל שור. במפת לידתו השמימית נמצא כוכב המאדים (כוכב המלחמות) במזל דגים בקרינה חיובית לירח הנמצא במזל עקרב, ולשמש ולכוכב חמה הנמצאים במזל שור (ברום השמיים) וכן לפלוטו הנמצא במפה במזל טרטן. מאידך, המאדים מקרין היבט שלילי מאד לכוכב שבתאי (כוכב השלטון), הנמצא במזל קשת ואילו הכוכבים אורנוס, צדק ונוגה ממוקמים במזל טלה ונמצאים בקרינה חיובית לשבתאי ולנפטון.

בולטים במפתו של מובארק מיקומם של כוכבים במצבי משולשים הנחשבים כחיוביים, היינו, משולש מזלות המים ומשולש מזלות האש. אלה מקנים למובארק יתרון טבעי על פני יריביו וסמכות טבעית כלפי הסובבים אותו.

עלייתו של מובארק לשלטון באה בעקבות רציחתו של סאדאת ב־6.10.81, כאשר באותה עת כוכב המאדים (שהוא גם כוכב האלימות) עבר במזל אריה בהיבט שלילי לצמידות שנוצרה בין אורנוס לבין נוגה במזל עקרב. ואמנם, גם מובארק נפצע באותו ארוע.

מצרים עצמה כמדינה, משתייכת למזל אריה. מפת לידתה השמימית נמצאים במזל אריה חמישה כוכבים, היינו השמש, נוגה, כוכב חמה, הירח ופלוטו. זאת, בהיבט שלילי לכוכב המאדים הנמצא במזל עקרב, ובהיבטו חיובי לשבתאי הנמצא במאזניים. מתוך מפת הלידה השמימית של מצרים ולמד כי היא תמיד נועדה להכשל במלחמות, ולא משנה הדבר נגד מי המלחמה. מאידך, הגאווה הלאומית חזקה שם מאד ומהווה גורם מרכזי. התסיסה שעברה על מצרים לאחרונה נבעה מצמידות הכוכבים מאדים ופלוטו בחודש האחרון במזל עקרב. וצמידות זו היא גם שגורמת למובארק להיות במצב רגיש ביותר ואף חסר סבלנות.

מכל מקום, קיימת סכנה לחייו או לבריאותו בימים אלה, ובתקופת מרץ–אפריל הקרובים. גם במשך השנה עוד נכונות לו התמודדויות מסובכות במישור הפנימי והבינלאומי במיוחד בתקופת הקיץ והסתיו.

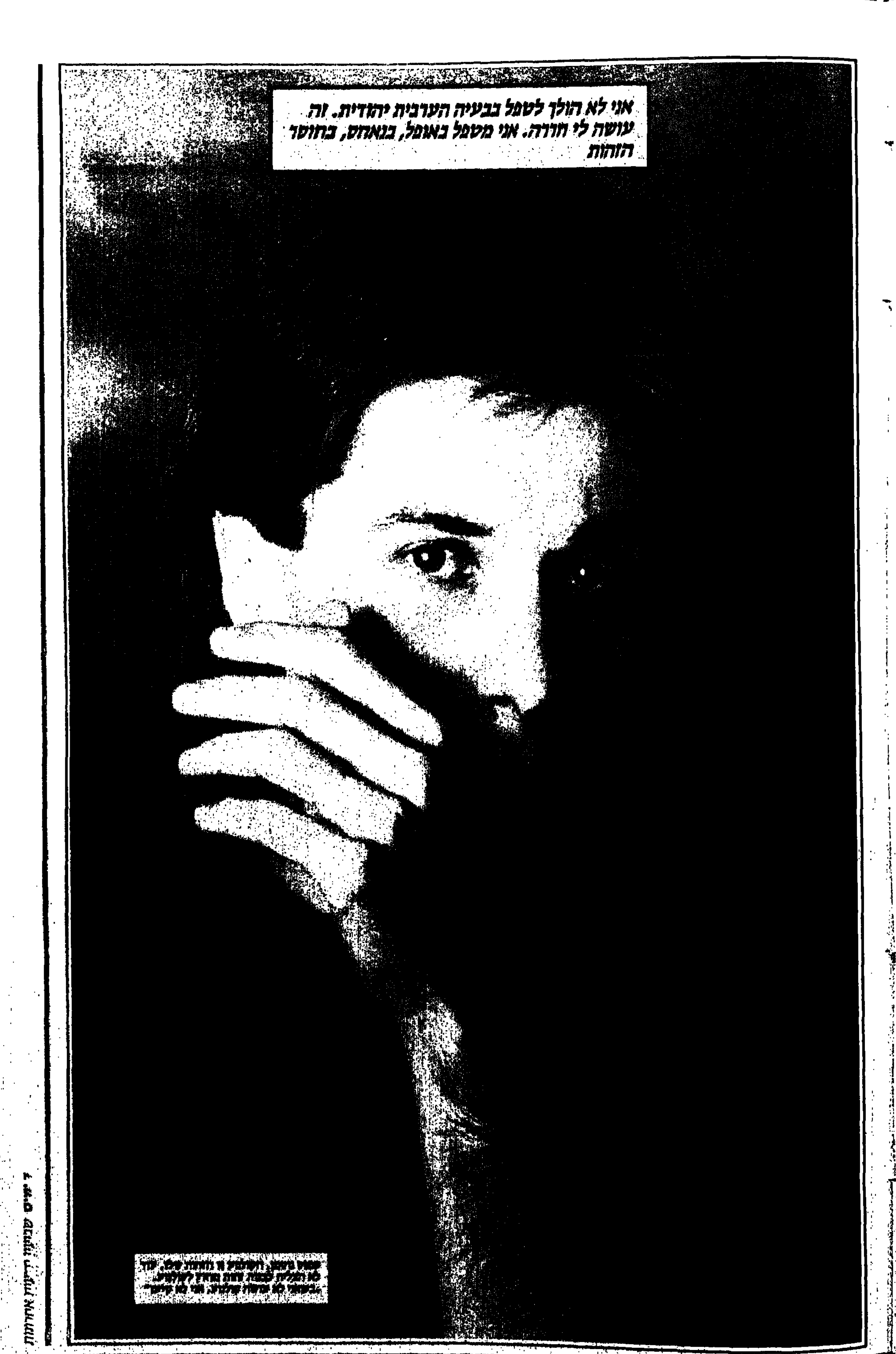
אין ספק שבשנה הקרובה נהיה עדים לנסיון התירה תחת כסא של מובארק מכיוון של קבוצות קיצוניות, אך הוא יחזיק מעמד.

מפת השמיים השבוע – מראה על המצאותם של ארבעה כוכבים במזל דלי, היינו השמש, כוכב חמה, כוכב נוגה וכוכב צדק, כאשר שלושת הראשונים יוצרים ביניהם צמידות בהיבט חיובי לכוכב שבתאי ובהיבט שלילי לכוכב פלוטו. מאידך, המאדים חולף ועובר ממזל עקרב למזל קשת ביום 2.2.86 כשהוא מצטרף לכוכבים שבתאי ואורנוס, הנמצאים אף הם במזל קשת.

התמונה שלפנינו מצביעה על תסיסה ומרדנות במוסכמות ועל רצון לפרוץ מסגרות. המאבק על דעות ורעיונות הופך לסכסוך אלים, דווקא כשיש מקום לשכנוע שקט. עם זאת, אנחנו נוטים בתקופה זו להיות יותר מעורבים עם החברה סביבנו ועם בעיותיה ומוכנים להצטרף או להזדהות עם קבוצות שונות המתמודדות על דעת הקהל. זה הזמן לכל אחד מאיתנו להתפנות לפעילות יוצרת, לשכלול התחביבים לנסיעות וביקורים וליציאה מהשגרה.

ילידי השבוע – משתייכים לשליש השני של מזל דלי. הם נשלטים על ידי הכוכבים אורנוס וכוכב חמה. בולטת אצלם הנטייה להצלחה במישור התקשורת, החינוך, ההנדסה, המחקר והמדע. אף כי לעיתים נראה כי בני קבוצה זו מגיבים לסביבה באופן בלתי צפוי או אף נראים לכאורה כבלתי יציבים, הרי ניתן לסווגם כטיפוסים עקשניים ובלתי מתפשרים. עם זאת, יש בהם את הכושר להתאים את עצמם לאלה שלגביהם יש להם איכפתיות או רגשות אך גם זאת לא בכל תנאי.

אני לא הולך לטפל בבעיה הערבית יהודית. זה עושה לי חררה. אני מטפל באופל, בנאחס, בחוסר הזהות

ביום שמרלין מונרו מתה, שמוס גוטמן הגיע ארצה. ילד בן 7, שנולד בהונגריה והתחיל במלחמה על המקום שלו בחברה. הקולנוע בשבילו, כמו תהליך תראפי. דרך לביטוי האני, לשיקומו, להתמודדות עם פחדים ממחלות, מבדידות • ב־83' עשה את „נגוע", סרט כמעט־אוטוביוגראפי, שזכה לאוסקר הישראלי. בקרוב ייצא „יתומי הסערה" – על אהבה בלתי אפשרית. שני סרטים נוספים, בדרך • בטחון בלכלי, אין כאן. מי שמחפש בטחון, שיילך ללמוד מחשבים

ג'וליאנו מר וסמדר קליצ'ינסקי ב„פאב 51" („יתומי הסערה"). הסרט שוכב עדיין במגירה, משיקולים של המפקה. ייצא להקרנה אחרי הסרט הבא בקולנוע גורדון, תל־אביב

מאת קובי ברוק

תצלום: מיכל היימן

יתומי הסערה

ון של מונחי הד. עוד מועמדת, שלום שלום, מה שנקו? אין צורך להתרגש. את מוכנה? בבקשה. חמש דקות סצינה, ו„אנחנו כבר נתקשר אליך בחזרה". המו־עמדת הבאה, בבקשה. ככה מהבוקר. אולם גדול, חסר אווירה, ב„בית צבי". עמוס גוטמן עושה צעדים ראשונים בהפקה של „יתומי הסערה". מחפש את מריאנה, אחותו של תומ־אס, שניהם דמויות מפתח, יתומי הסערה. עם תומאס לא היתה לו בעיה. ג'וליאנו מר נכנס לו לראש, עוד מהדראפט הראשון. מריאנה, עדיין לא נמצאה.

לקראת הערב, התחיל להימאס. כמה פעמים אפשר לחזור על שתי סצינות מהתסריט – הקטע של האונס והקטע של הסטירה. ג'ול כבר היה מיואש. חצי מהמעומדות לא היו שוות אפילו את הסטירות. אפשר לוותר על אישה בת ארבעים, שבאה להיבחן לתפקיד של תתיכה בשנות העשרים. אבל עמוס גוטמן...נו...עמוס. קשה לו להגיד לא. יושב בצד, מטפל בהן בעדינות. מדי פעם מרגיע את ג'ול במשיכה קלה בשרוול. ילד טוב של אמא. אם היה אפשר לקבל את כולן, היה לו הרבה יותר קל.

עדנה מזי"א מכירה את עמוס גוטמן. חברים. ידעה גם מה צריך להיות במריאנה. היא ועמוס עבדו ביחד על התסריט. הסתובבה למטה בין המועמדות, מנסה לעזור בסלקציה ראשונית.

עדנה, יוצרת תל־אביבית שעברה לכתוב סרטים בנהלל, פגשה את עמוס בתחילת שנות ה־80. עמוס הסתובב אז מיואש עם התסריט של „נגוע", חימש משקיעים.

„עבדתי בחנות של ההורים וחשבתי לחסוך כסף, שאוכל לעשות איזה סרט קצר פעם בשנה. פשוט להישרד, להראות שאני קיים. זה לא קשור ליצירה, זה חלק מהאגו שלי הנה, תשבו עכשיו שעה וחצי מול המסך, ותסתכלו. עדנה קראה את התסריט, נרלקה, וכתבה ל„נגוע" את מונולוג הפתיחה.

„המדינה בוערת, אין זמן לחיטוט עצמי. יש מלחמה עכשיו, יש מלחמה כל הזמן. הקהל כאן לא יקבל את זה, יש יותר מדי קרובי משפחה מתים... למה שיודהו איתי? למה שיודהו איתו?

„אם הסרט הזה היה מטפל בבעיה חברתית. אם הגיבור היה בעל מודעות פוליטית, לפחות. שיהיה חייל, שיהיה תושב עיירת פיתוח, שיישרת על משמרת, שיחזור בתשובה, שיהיה אלמנת מלחמה. אבל אם אתה מוכרח שיהיה הומו, אז שיסבול לפחות. שלא יהנה מזה.

„בשביל מה להמשיך ולעשות עוד סרט? שוב בשביל האגו. להוכיח שאתה קיים, שאתה מדבר, שאתה שווה משהו. איפה אני בתוך כל זה? למי מיועדים הסרטים שלי? מה אתם אוהבים? מה יגרום לכם לצרוח?

„כל כך הרבה דברים עברו מאז שהתחלתי לנסות ולהריץ את הסרט. אין יותר התלבטויות הומו סכסואליות, אני חי את זה, אין לי רצון לנשים, ויתרתי על נשים.

„על מה הסרט? על מה שנשאר. לא נשאר הרבה, רק הצורך הזה לעשות סרט. על מה הסרט? אתה לא באמת מתכוון להשקיע בסרט שלי?"

עמוס מצא משקיע. לקח לו שלוש שנים עד שנתקל באנריקה רוטנברג. סרטים זו היבלת של אנריקה. איש עסקים, בעל חברת „סארב" לבניין, שכל החיים חלם לעשות סרט. החיים דחקו לאנריקה את החלום, הוא בחר ללכת על כסף. כשעמוס פגש בו, היה לאנריקה כבר מספיק כסף. הוא שם על „נגוע" 70 אלף דולר.

70 אלף דולר זה ארבעה שבועות עבודה בקולנוע הישראלי. ב־83' יצא „נגוע" למסכים. סיפורו של הומוסכסואל צעיר, בודד, שרוצה לעשות סרט בחיים. הסרט הארוך הראשון של עמוס גוטמן. כמעט אוטוביוגרפי. „עבדתי בלי הגיון. זו היתה היסטריה. לא ראיתי את הקהל, עשיתי את הסרט מהביצים ממש".

המבקרים פירגנו לו. כתבו שזה „קולנוע אחר". עמוס היה עובר פעמים ביום ליד קולנוע פריז. ככה, כאילו במקרה. „הייתי בפאניקה של סרט ראשון. אני יכול לדקלם לך היום מלה במלה את שתי הביקורות הפחות טובות שקיבלתי. לקחתי את זה נורא כבד".

בסופו של דבר, „נגוע" נחשב להצלחה. עמוס זכה בפרס האוסקר הישראלי. מה זו הצלחה בישראל? – הסרט כיסה את ההשקעה.

את נגוע עשה ממצוקה אישית, כמו בתהליך תראפי. בקולנוע מצא את הדרך היחידה לביטוי האני, לשיקומו.

גם להצלחה יש מחיר משלה. פתאום הגיעו פידבקים. „פתאום הייתי צריך להתייחס, לחשוב על הקהל. איבדתי את

הצורך לעשות קולנוע, לא קשור ליצירה. זה בשביל האגו, להוכיח שאני קיים, שווה משהו

ההיסטריה. אחרי נגוע, אני כבר מתייחס לדברים כאל עבודה. הלכה לי לאיבוד האש הראשונה".

לפני שנה וחצי התחילו לעבוד על „יתומי הסערה". עמוס ועדנה כתבו את התסריט ואנריקה הפיק. מן רצף של עשייה לשלישיה שעשתה את „נגוע". הפעם הלכו על גדול, יחסית למקום, כמובן. 300 מאות אלף דולר השקעה, חודש חזרות, ותשעה שבועות הסרטה.

בהתחלה קראו לסרט „יתומי הסערה". סרט על אהבה בלתי אפשרית בין אח לאחות. ברקע, זורק עמוס גוטמן את פח האשפה של החברה הישראלית. לא מנסה לסגנן, לש את החומרים שלו. את הגיוון, את האלימות, אלימות מינית, פאתולוגית כמעט. צילום סרט בתוך הקיבה של החברה.

„יש בי איזה צורך לנקום. מן צורך להתקבל. זה הפך לאגרסיה איומה כלפי כל אלה שלא קיבלו אותי. כלפי הסביבה. עם הזמן, זה מתאזן. גם בסרט אפשר לראות את זה, בדמות של מריאנה. אתה יכול לראות גם את המחיר שהיא משלמת. את מה שאתה משלם, אם בחרת ללכת בזוים. ההליכה הכפופה, הפחד התמידי, הבינוניות.

„הדחף הראשון שלי לעשות סרט, בא מנקמה. גם אני חי כפח אשפה. פח אשפה מנטלי, אבל אני גאה בו. יש לי מעט חברים. אבל גם לגור ברמת כשרון עם ארבעה ילדים זה לפעמים פח אשפה".

עמוס גוטמן בחור עדין, רגיש ליופי. שותה במציאות שהיא מינית ואלימה, ומציג אותה כאסתטיקה ברמה גבוהה. הוא מצליח לתפוס אותך בקיבה. הוא לא עוסק בערכים מוסריים, גם לא בתיעוד. פשוט מנסה ליצור קשר אישי, הבנה.

הפח אשפה שלו, לא נמצא ברמת השרון. גם אין לו ארבע ילדים. בן 31, מול שור, למי שחושב שזה מוסיף לתמונה. חי לבד, בדירת שניים וחצי חדרים ברמת־גן.

ביום שמרלין מונרו מתה, עמוס גוטמן הגיע ארצה. ילד בן שבע, שנולד בהונגריה והתחיל במלחמה על המקום שלו בחברה. הקולנוע עזר לו לעמוד מול החיים, להחזיר להם קרב. בסוף הקרב מצא את עצמו הולך

(המשך בעמ' 48)

חיים טובים

רהיטים יפים-למי שיש...

מאת דליה גל

יש בתים שאתה רק נכנס לתוכם וכבר אופפת אותך אוירה מיוחדת: של רגיעה, נינוחות, הרמוניה. לא חשוב מנין אתה בא ומה מוכב הלחצים בהם אתה נמצא — האוירה הטובה משתלטת עליך.

כדאי היה פעם לחקור ולבדוק מהם ה־מרכיבים של תחושה הרמונית זאת. ממה היא נובעת? בוודאי יש לבני הבית חלק לא מבוטל בכך. אך, לבטח משמשים הרהיטים (צבעיהם, צורתם, אופיים) מרכיב חשוב של העניין.

אצל עדנה ש. אהבנו תמיד להתארח. שם הרגשנו תמיד נעים ובבית... לכן שמחנו, כשקבלנו הזמנה לערב גבינות ויין ב־ביתה החדש בהרצליה.

זוך מה שחיכה לנו היה מעל ומעבר ל־ציפיות שלנו. אפילו מאחת כמו עדנה. ה־סלון שלה היה פשוט כמו: „תמונות בתערוכה" — מה שראינו לא מזמן בתערוכות רהיטים בקופנהגן, בקלן ובמילאנו. לבן עם נקודות צבע — בדיוק במידה, ושילובים של עץ וזכוכית בגוונים חמים, היוצרים שלמות מלאה.

שקענו בכורסה כדי לתפוס זוית נינוחה יותר. הרכות עטפה אותנו: מיששנו את ה־כורסה — „אלה הן נוצות, רמזתי, ולא שום דבר סינתטי", סייעה לנו עדנה בחיוך. האם יכול „זרוק" להראות אלגנטי? מסתבר שכן, בסלון של עדנה...

בפינה לכד את עינינו מזנון בסגנון איטלקי מעץ מכוסף עם ויטרינות עגולות — „סטייל" של ממש. פינת האוכל הלבנה־אדומה (שולחן משושה לבן — צבע אפוקסי בתנור, כסאות עם מסעד לבן מעץ וריפוד אדום) היתה מושלמת במראיה. גם המזנון הצמוד אליה היה מותאם בצבעיו ובסגנונו.

המארחת נתנה לנו להזין את עינינו כ־אוות נפשנו. ובינתיים הרעיפה עלינו „דליקטסים" כיד האירוח הטובה עליה. משה־תיישבה לבסוף, פתחנו בשאלה המתבקשת מאליה: „עדנה, מי עיצב עבורך את הרי־הוט המקסים הזה? האם שכרת ארכיטקט במיוחד?"

בחיוך, כממתיקה סוד, פלטה המארחת הנאה שלנו רק שתי מילים: „רהיטי שרון". כתגובה למבט מלא ההפתעה וההערכה שלנו, הוסיפה המארחת: „בואו, תראו עוד משהו".

יש כאלה שיש להם הכל: טעם טוב, חוש ליופי, הבנה בעיצוב (DESIGN) וכשרון להסתדר עם התקציב בלי להתפשר על איכויות. אצל עדנה ש. מהרצליה מצאנו את כל הדברים הללו. מקור השראתה — "רהיטי שרון".

ריהוט פרקטי לנוער המודרני

סקרנים, השתרכנו אחריה לחדר הנוער: קירות חדרה של הבת ענת, בת ה־16 היו מלאים פוסטרים צבעוניים של זמרי פופ ו־כוכבניות קולנוע. עדנה הסיחה את דעתנו: הביטו. ספת הנוער המשובצת נפתחה לפתע למיטה זוגית — „לשעת הצורך... שיקיה..." פלטה האם המודרנית. שולחן הטואלט של הנערה, הספריה ושולחן הכתיבה — הכל מעוצב בקווים נקיים, גימור של וורוד — פסטל, שהלם ברוחו את וילון התחרה הרומנטי, והדפנות, כמובן מעוגלות. מה שבטוח...

„גם מערכת זו רכשנו ברהיטי שרון," השיבה עדנה לשאלה שלא נשאלה. „חבל שאינכם יכולים לראות עדיין את חדר ה־שינה. הוא יגיע תוך ימים אחדים. כן — רהיטי שרון. לא היתה לי סיבה לחפש מקום אחר. הרהיטים שלהם פשוט התאימו לי, ו־אני — להם". „זה בטח עלה הון". פלטנו. „לאו דווקא", אמרה עדנה בחיוך מרגיע, "ה־מחירים שם סבירים בהחלט. תקפצו לר־אות".

וכך, בתום המסיבה, לאחר הפטפוטים ו־הרכילות, הגבינות והיין, עוגות הקצפת (יסלח לנו האלוהים) והקפה, הסבירה לנו המארחת היפה שלנו כיצד להגיע לרהיטי שרון.

איך מגיעים

„את הדרך לחוף אכדיה בהרצליה אתם מכירים? אז תפנו מכביש החוף לכיוון „אכדיה" ומשם פניה ראשונה שמאלה: רח' משכית 3. לא תפספסו. את הטלפון אתם רוצים?" ומיד רצה ורשמה לנו על פתק: 052־550592, 052־559354.

בדרך הביתה הצצנו לתוך אולם התצוגה הדו־קומתי של רהיטי שרון. אהבנו את שראינו כאן, לא פחות מהריהוט בביתה של עדנה. רשמנו לפנינו לחזור שנית בשעות הפתיחה.

ימים א'—ה': 09.00—20.00
ביום ו': 09.00—13.30
בשבתות: 18.00—22.00
בשבת ה־1.2.86 יפתחו את המקום בין השעות 10.00—22.00
גם אתם באים?

כ׳יופים

אודטה א. דנין

בריאות

תרופה לנזלת

מכירים את תרופת הפלאים לנזלת, שאתה נרפאים צ'יק צ'ק תוך שבעה ימים, ובלעדיה רק אחרי שבוע?

ובכן, יש כנראה משהו יותר טוב. „רינו טרם" קוראים לזה, הסנוקרת הכי מדעית שהומצאה נגד נזלת. זו הנגיפית – המאופיינת באף סתום או דולף, על כל עשרות סוגי נגיפיה, וזו האלרגית, הנגרמת ע"י אבק ופריחה.

זו קופסת פלסטיק קטנה, עם צינור ו„מיקרופון" מרובע בסופו, שאותו מסדרים כשני ס"מ לפני האף. המיקרופון הזה פולט בכוח שני זרמי אוויר חם מאוד מאוד, ישר לתוך האף.

שואפים את זה ככה חצי שעה, עושים הפסקה של כשלוש שעות, ושוב שואפים חצי שעה, ומכבים את המכשיר. עדיין לא קורה כלום. אבל למחרת, 24 שעות מגמר ה„ישיבה" האחרונה – השמש מפציעה, החיים שוב ורודים, ואין זכר למיטרד הדולף.

זאת בתנאי, שאתה שייך ל־76 האחוזים שהמכשיר פועל עליהם. כך, לדברי ד"ר ירושלמי.

פקק פלסטי קטן, ניתן להרתחה, מולבש על „המיקרופון" והופך את השימוש בו לסופר־הגייני. העסק מיוצר בלעדית בקיבוץ נצר סירני, ויש על זה פטנט בין לאומי. הוא מבוסס על מחקריו של פר' א. לבוב ממכון פסטר, פאריז, חתן פרס נובל לרפואה על תגליותיו בשטח הנגיפים. היישום המעשי ניתן לד"ר א.ירושלמי ממכון ויצמן למדע, שתירגם את העקרונות המדעיים למכשיר מיסחרי.

ראש היהודי שבדק את ה„פרינציפ", מיד חשב על הקומקום הרותח, שזרבוביתו פולטת ישר לאף זרם אוויר חם ולח, במקום. אמנם יש להביט בו בעיניים אוהבות ישר, חצי שעה, וזה לא שקול כנגד ישיבה נוחה בכורסה – אבל מצד שני, זה גם לא מגלח מהתקציב 240 דולר.

נכון שתיתכן הקלה גדולה, לעיתים אף ריפוי, בשיטת הקומקום (למי שתהיה הסבלנות לשבת מולו חצי שעה (!) ברציפות, פעמיים ביום), אבל עדיין קיימת בעיה פיזיולוגית קטנה, שרק המכשיר הזה נותן לה פיתרון טכנולוגי.

נמצא, שהחום ההורג את כל סוגי נגיפי הנזלת הוא 43 מעלות צלסיוס – שאותו יש להחדיר עמוק לאף, עד המקום שם יש נגיפים, באמצעות אוויר חם ולח. וזו בעיה. מכיוון שהאף הוא מזגן אוויר יוצא מן הכלל של הגוף. גם לאסקימוסי הנושם אוויר קפוא, וגם לבדווי הנושף אוויר שורף – יש טמפרטורת גוף של כשלושים ושבע מעלות. ז"א – לא חשוב כמה חם יהיה האוויר הנשאף, עד הגיעו עמוק למערות האף, הוא כבר ממוזג „לצרכי הגוף", שפרושו פחות כמובן מ־43 מעלות. ופחות מ־43 מעלות, לא הורג את הנגיפים, גם אם מרגישים ש„חם מאוד".

המכשיר הזה, ע"י מערכת פנימית ממוחשבת, לא רק מוציא אוויר בטמפרטורה מדוייקת וקבועה של 43 מעלות (שדי בה להרוג את החיידקים, אבל עדיין לא לגרום נוק לרירית האף) אלא הוא גם מצוייד כמאוורר, „פאן" כזה, ה„זורק" את האוויר ומחדירו בכוח לתוך חלל האף.

ומכיוון שאמבטיה חמה מאוד מאוד זה 39 מעלות, חום של 43 מעלות במרחק שני ס"מ מהאף, בצרוף ה„רוח" שזה פולט, זה דבר כמעט בלתי נסבל, אבל נשארים מזה בחיים.

חבל, אבל ילדים מתחת לגיל עשר מנועים מלהשתמש. לא מסיבות רפואיות, אלא מטעמי סיבולת. זה חם להם מכדי לשאת.

בגלל מחירו הגבוה, דומה שקהל היעד של המכשיר יהיה, כמו עד עכשיו, קליניקות של רופאים ורופאי שיניים, הנהלות מפעלי תעשיית מזון שאינם רוצים עובדים נושאי נגיפים וגם לא הפסדים של ימי עבודה - ואנשים עם נזלות אלרגיות כרוניות שישלמו כל מחיר ובלבד שייפטרו מהמיטרד.

ולי זה המקום לציין, שבתי מרקחת המוכרים את העסק אינם מוכנים להתעסק עם החזרות, אבל מי שקונה את המכשיר ישירות אצל המפיצים, יכול לקבל בתום שימוש בן שבוע 90% מהכסף בחזרה.

ועל שיטות אלטרנטיביות של רפואה באמצעים ביתיים - למי שמאוד אוהב חידושי מדע אבל לא כל כך ביוקר בפעם הבאה.

אביי געוונט.

איור: עמיר דום

בישולים

נולדה ליישורים

פעם התבקשתי ע"י ידידתי, אשת יחסי ציבור, לעורך במדורי אכילת גלידה בחורף, כי היא קיבלה על עצמה את קידום המכירות של העסק. היצרנים הגיעו למסקנה, שבמקום להילחם אחד בשני, עדיף לרכז מאמצים ולשכנע את הציבור פשוט לצרוך יותר גלידה. אם יצרכו יותר, ממילא יפיל בחלק של כל יצרן סלח מכירות גדול יותר.

ובכן, מכיוון שמדור זה לא נמסר למיבצעים של יחסי ציבור, לכוזות חסרונם המצער של כל מיני ליפסטיקים, כרכיסים ואבקות מרק חישות בתא הדואר שלי נאלצתי לסרב. אבל יום אחד מגישתי את אחי וויס, יפהפיה חיפאית, שהיתה פעם דוגמנית הבית של המעצבים הכי הכי של פריז, וקיבלתי ממנה מירשם מנוי שמכיל גלידה. וזהו. רוצה לא רוצה, הצליח לה לזירה.

זו עוגת פירות זורפית נהדרת, הכנתה גוזלת שתי דקות וטעמה עולמי.

צריך:

מעבד מזון, מיקסר, תבנית פיירקס מלבנית 22 על 35 עם בדידה פנימי.

- 100 גרם שקדים מרוסקים לפרורים בגודל ראש גפרור.
- קילו ומאתיים גרם תפוחי עץ גרנד חמוצים (חשוב!) לא מקולפים.
- 4 ביצים.
- 8 כפות סוכר, בתוך כוס.
- 100 גרם חמאה.
- כף מחוקה קמח רגיל
- כפית תמצית וניל
- גלידה וניל (ולא שום טעם אחר!) בעריפות ראשונה, או קצפת בעריפות שניה, או כלום בעריפות שלישית.

ראשית לרסקים במעבד מזון יבש, עם להב הפלדה את השקדים, לגודל ראש גפרור. למי שאין, צריך לעבור בפרך עם סכין או קוצץ ידני. מאפסנים את השקדים הקצוצים בסיר קטן, ומפנים את המעבד, שמחליפים לו את הלהב לדיסקית פריסה, לפריסת התפוחים. לא מקלפים רק חותכים לרבעים ומוציאים גרעינים.

למי שאין מעבד, לא לגרר. לחתוך לפרוסות בעובי חמישה מילימטר. את כל הפרוסות הדקיקות המתקבלות, לשטח כשיכבה על הפיירקס בלי לשמן אותו.

בקערת המיקסר מקציפים לקצף מאוד חזק 4 חלבונים פלוס חצי מכמות הסוכר (4 כפות), מוציאים ומעבירים לצלחת.

בלי לרחוץ את הקערה, שמים בה את 4 החלמונים עם יתרת הסוכר ומקציפים חזק עד שמלבין.

מוסיפים גם 100 גרם חמאה, כף קמח רגיל וכפית תמצית וניל. מקציפים עד שזה חלק. מפסיקים את פעולת המיקסר. שופכים פנימה את השקדים המרוסקים. מקפלים בעדינות ידנית. שופכים פנימה גם את קצף החלבונים, ומערבבים בעדינות עד שהצבעים מתמזגים.

שופכים את העיסה על שכבת התפוחים, ומסדרים שתהיה ישר ושווה. מכניסים לתנור שכבר בחום בינוני ל־30 דקות בערך, או עד שהמשטח החיצוני מזהיב מאוד. להיזהר מחום גבוה מדי, כי אז יתחרך הציפוי לפני שהתפוחים תופסים מעט ריכוך.

מוציאים, חותכים למנות כשעדיין חם, ומאפסנים בתא התנור הריק. למחרת זה אפילו יותר טעים.

לא להתפתות לאכול חם, כי בחום הם לשיכבת המאפה האלוהית הזאת יש יתרון טעם לוואי חלבוני, שנעלם עם הצינון.

לפני ההגשה שמים על כל מנה כף גלידה וניל שחצי נמסה, או כף קצפת, או שום דבר. אם הקפדתם על פרוסות לא יותר עבות מחמישה מילימטר, התפוחים אפויים אבל עדיין מוצקים מעט למגע. מי שאוהב את שיכבת התפוחים רכה, יכול לגרר אותם, אבל אז, בגלל בריחת המיצים, כל העסק יוצא יותר נמוך.

טעם גלידה וניל הרכה עם המאפה השקדים המריר ושיכבת התפוחים המוציצה הוא שילוב שמפיל לקרשים: פשוט עולמי:

פינת הגאון

לקצוץ בלהב הפלדה של מעבד המזון 100 גרם שקדים לגודל ראש גפרור. להחליף לדיסקית פריסה, לפרוס קילו ומאתיים גרם תפוחי עץ חמוצים, גרנד, לא מקולפים. (ורדני: עובי חמישה מילימטר). לשטח על תבנית פיירקס 22X35 לא משומנת.

במיקסר: קצף חזק מ־4 חלבונים פלוס 4 כפות סוכר. להעביר לצלחת. באותה קערה, בלי לרחוץ, 4 חלמונים פלוס 4 כפות סוכר, להקציף עד שמלבין. להוסיף 100 גרם חמאה רכה, לא נוזלית, כפית תמצית וניל, כף מחוקה קמח רגיל, ולהקציף עד שחלק.

לכבות מיקסר. להוסיף ידני את השקדים והקצף. לשטח על התפוחים. חום בינוני 20 דקות או עד שמזהיב יפה. לחתוך למרובעים בעודו חם. לצנן. לאפסן בתא התנור הקר. לא לאכול חם. למחרת הכי טעים.

על כל מנה כף שטוחה גלידה וניל חצי נמסה, או כף קצפת. חגיגה!

פטנט להגדלת הנפח

על אותה כמות עיסת בצק מקצפת. מגדילים את כמות פרוסות התפוחים לשני קילו. משטחים אותם בלי לשמן על תבנית התנור המקורית, ומורחים את הבצק למעלה שווה ושיכבתי בכה: מניחים בערימות כף עיסה בכל פינה של התבנית, ואחר כך כף עיסה בין כל פינה בפנים עיסה שכבר על התבנית, ואחר כך איתה ומהם, ו„למתיח" - למרוח עדין ו„לחבר" את נקודות הבצק למישטח אחיד. אופים עד שמזהיב, כרגיל. מתקבלות יותר מנות, בלי פגיעה עקרונית בטעם.

פטנטים

נגד מסטיק

דור ילך ודור יבוא, וכולם יתקעו על המסטיק שיחליט להדבק לאן שלא צריך בלי יכולת הסרה, ואז ידיעו מיטתלים בוואליום: „געוואלד! אוי!"

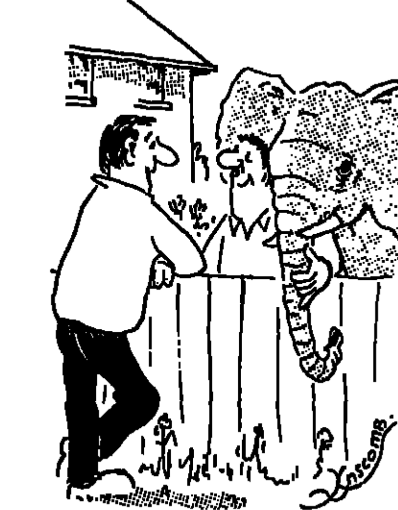
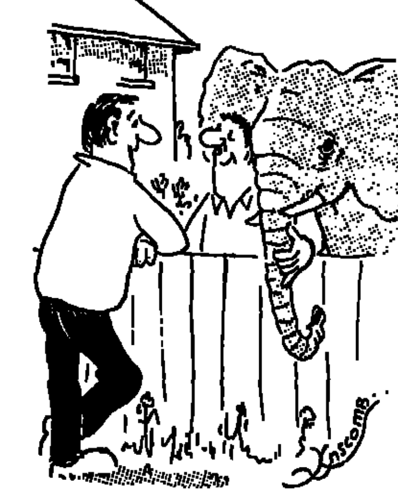
הנה איך: לספוחיאת המסטיק בקוביית קרח, עד שיקפא לנוקשות נוקשה. בתוך נוקשה נוקשה, אפשר לגרד אותו מקטיבים. אחר כך סובלים צמר ספוג ב„יין שרף", שהוא אלכוהול נקי כאחוזים גבוהים, ומנגבים את כתם שארית המסטיק. וזה ירד כמו כלום.

לא להשתמש בספירט כאוכל, לצורות שזופר וזל, כי זה עלול להכתים את הבד.

מסטיק בשיער ביידים אותו וגוזר.

"דוקטור, האנשים מתעלמים ממני..."

"אין הצלחת לגדל ורדים כל כך גדולים!..."

"העתיד לא נראה כל כך וורוד..."

"האוכל מתקרר!..."

"איזה אסון, הסנדוויצים אצלו..."

"לא אשם!... הכסף יישאר אצלו!"

"מה אתם עושים בזמן הפנוי שלכם מאז השביתה?..."

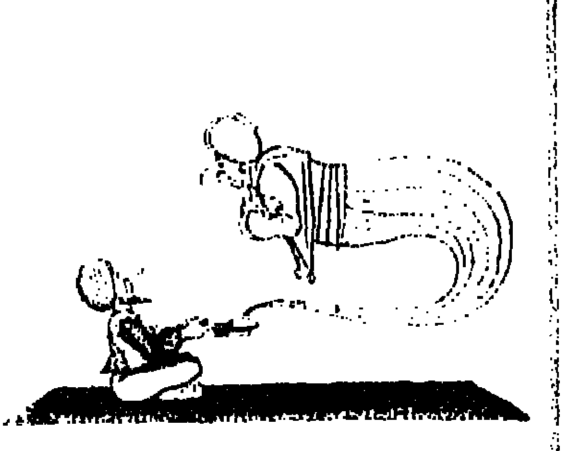
"מישהו מנופף לנו, אתה מכיר אותו?..."

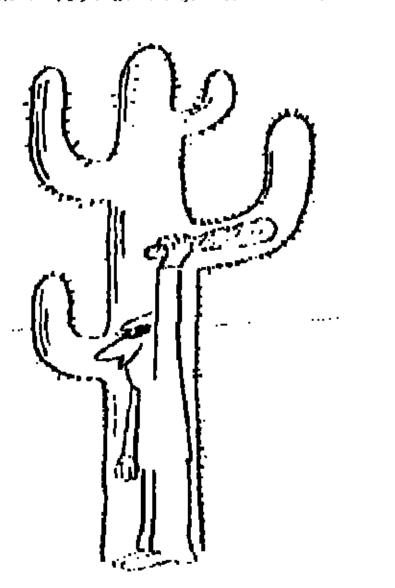
"כמה זמן עבר בדיוק מאז ההעלאה האחרונה שקיבלת?..."

"נראה היה לי שהיא לעולם לא תסתום את הפה..."

"אתה יכול לבקש 3 משאלות. אם הוועד יאשר..."

יתומי הסערה

(המשך מעמ' 43)

לסרט לבר. אין טעם לשאול אותו מי היה אז ראש ממשלה. עדיף שתשאל על איזו פרמיירה של לנה טרנר. הוא יזכור בדיוק מה לבשה.

לפני שנה נמדרו להסריט את „יתומי הסערה". מישהו לא אהב כל כך את השם. היום קוראים לסרט „פאב 51". שם מהחיים של שמורת אלכוהול, המתפקדת בסביבת רחוב הירקון בתל־אביב. מי שמכיר את המיצג הזה יודע, ששם זה לא ישראל. גם לא השוליים שלה. פשוט, עולם אחר.

„פאב 51" שוכב עדיין במגירה. אנריקה, המפיק, נעל אותו חזק, כבר כמעט שנה. הסרט ייצא להקרנה אחרי הסרט הבא בקולנוע גורדון. נכון להיום, זה המועד המתוכנן. שיקולים של הפקה, ניסיון לזהות את העיתוי הנכון, פחד. המפיק משקיע כסף, הבמאי משלם בבעלות על היצירה.

„זו הרגשה איומה. אם זה היה תלוי בי, הייתי יוצא עם זה כבר מזמן. אני מבין את זכותו של המפיק להוציא את זה מתי שהוא נמצא לנכון. אני גם מאמין באינסטינקטים של אנריקה. הוא לא רוצה לצאת עם זה בחורף. זכותו. מה איתי? אני משתגע".

עמוס גוטמן נרקומן לפידבק. חי עם התיסכול ומתכופף. הוא יודע להתכופף, יודע שזה חלק מהמחיר. קורה שבעל המאה מעריף לאונן על היצירה. יש חלקים יותר גרועים. אורסון וולס, לדוגמה, לא הצליח לערוך אף סרט כמו שרצה. עמוס מכיר את הביוגראפיה של הגדולים. רק תן לו לדבר על קולנוע, על הוליווד, על כל אלה שנגעו בחלום.

„איכפתיות היסטרית מורידה את הערך שלך בעיני המפיקים בארץ. הם רוצים שיהיה לאמן, סליחה על הביטוי, אותן רגישויות או צורות התייחסות לעבודה שיש להם. דורשים מבמאים מיומנות שהיא לא נכונה לאמנות. רוצים שתהיה מקצוען קולנוע, שתוכל לעשות מערבון, סרט בורקס, קומדיה ותשדיר שרות. המפיקים כאן מקבלים אולקוס כשהם שומעים את המלה השראה".

זה לא המקום להתווכח, זה המקום לרוות. קולנוע זה ביזנס. מעט מאוד במאים מצליחים לעבוד חופשי. „אין עוד אמנות שכל כך הרבה אנשים לא מוכשרים עוסקים בה, כמו קולנוע. בארץ שורדים רק אלה המסוגלים לטפל גם בענייני כספים. פחות מעריכים כאן קולנוע פרופר.

„דורשים ממך מסר מיידי. אקטואלי. המיידיות כאן היא על סף עיתונות, כמעט. הרבה מאוד במאים ישראלים מקווים, שהנושא יעשה להם את העבודה. מנסים לקלוע לרגישויות של השנה בה עושים את הסרט. עושים סרטים פוליטיים בגרוש. אני לא מאמין בסרטים פוליטיים. זה בולשיט אחד גדול".

קשה לברוח מפוליטיקה. עמוס גוטמן עובד עכשיו על „חמו מלך ירושלים", ספר שכתב יורם קניוק. אחר כך יעבור לטפל ב„ערבי טוב", גם הוא ספר של קניוק.

„אני בטוח שיהיו ביקורות על הצורה בה אני הולך לטפל בסרטים האלו. אני לא הולך לטפל בבעיה הערבית־יהודית. זה עושה לי חררה. יש לי שם את החומרים שלי, את האופל, את חוסר הזהות, את האהבה שלא יכולה להתממש. מיהו ערבי טוב אם לא אאוט סיידר?

„נכון, יש כאן שינוי דרך מסויים. יכול להיות שזו פשרה או התבגרות. אנחנו עובדים כשלישיה, וגם ערנה ואנריקה גדלו. לכל אחד יש כבר רצונות משלו, מחפש את עצמו בסרט. זה המחיר שאני משלם. אבל אולי הגיע זמן להפסיק ולדשדש באותם נושאים. זה יכול לעזור לי לצאת מהבועה בה אני חי. אולי אאבד משהו. אם כך, אהיה סתם עוד במאי".

במאי, יתחילו לצלם את „חמו מלך ירושלים". הפקה משותפת לטריאומווירט הזה ולבית צבי. עמוס גוטמן יחזור לשבת על הסט. כאן, זה עמוס אחר. יושב עם ווקמאן, מסדר את העולם דרך העדשה. עולם בו שליטים נקיון הדעת, הבהירות. עובד בעדינות עם השחקנים, בפסיכולוגיה שעוברת דרך הפרטים הקטנים. בלי אגו־טריפ של במאי כאלוהים.

גם „ערבי טוב" נכנס לשלבים מתקדמים. מדברים על אפוס קולנועי בקנה מידה ישראלי. משהו כמו מליון וחצי דולר, עם הרבה „לוקיישנים" בחו"ל. שפילמן מישראפילם לקח על עצמו למצוא משקיעים. ערנה מזי"א כבר הורידה שלושה דראפטים. לא סופיים. ג'וליאנו מר ישחק בתפקידים הראשיים.

„ג'ול מייצג אותי בהמון דברים. הוא לא רק שחקן. יש לו איכויות שאף אחד אחר לא יכול להעביר. אני רוצה לעשות איתו סרט שיהיה בשבילו מה ש„נגוע" היה בשבילי. ומה יותר טוב מערבי טוב. לא בגלל פוליטיקה. זה מראיית חיים משותפת שיש לשנינו. מבלי לעשות מזה מרי פופינס. הצלחה שלו זו הצלחה שלי. בסופו של דבר, זה אני".

התלתולים של החיים. עמוס אוהב את הדימוי הזה. הוא לא חתול רחוב, גם לא חתול של גגים ציבוריים. חתול רגיש, שלא אוהב לחשוף ציפורניים. לפני חודש, בערך, ערכו בצוותא ערב התרמה לחקר האיידס. הקרינו שם שני סרטים ישראלים קצרים. „במקום חלום", של עידית שחורי, ו„נגוע" של גוטמן. שני סרטים על הומוסכסואלים. מאיר שניצר, מבקר קולנוע, חשב שצריך היה להקרין שם סרטים אחרים. עמוס, כפעם הראשונה, מצא את עצמו מגיב. ענה לשניצר במדור „קוראים כותבים".

„אני לא מבין מה הוא רצה, שיקרינו שם סרטים דוקומנטריים?" עמוס הוא לא אחד שימהר לצאת למלחמה. שניצר, כנראה, פגע בו בנקודה רגישה. „הוא מבקר עם הרבה אינפורמציה, שמבין בקולנוע. אבל הוא הפך את הידע והאינפורמציה לכלי שאיתו הוא מופיע. שניצר עבר תהליך. גילה את הכוח שאפשר לצבור מביקורת קולנוע והפך אולי לפרפורמנס ארטי".

במבקרים אחרים, הוא לא מוכן לגעת. לא רוצה להזכיר שמות. „ממעט מאוד מבקרים אני לומר. ממנחם אינגבר...מרחל נאמן...וזהו, בעצם. מעט מאוד מבקרים כאן באו מקולנוע. לרובם אתה יכול לסגור את הסרט באמצע. הם בלאו הכי מתייחסים רק לתוכן, מחפשים אקטואליה. אין התייחסות למשחק, לתסריט, לקולנוע".

במאי בישראל. מ„נגוע", לא ראה לירה. על „פאב 51" קיבל עמוס גוטמן משהו כמו 2400 דולר. תשעה חודשי עבודה. יש גם סעיף שמבטיח אחוזים, במקרה של הצלחה. מי שמחפש כאן בטחון כלכלי, שיילך ללמוד מחשבים.

עמוס מעדיף לחיות קולנוע. מרצה בבית צבי, יושב בועדות לעידוד סרטים, נלחם בריכאון שמוריד אותו לקרשים, מחפש אהבה כמו אני ואתה. לעיתים, כשהחיים קשים, האוברדראפט מפחיד, מרימים טלפון להורים.

„אני פוחד. פוחד ממחלות, פוחד מבדידות, פוחד מלא לעשות סרטים. זו הזהות היחידה שלי. הקולנוע. עוד לא הצלחתי לבנות איזה עמוס שקיים גם מחוץ לקולנוע. אני מרגיש אימה גדולה. כשאני לא עושה קולנוע, אני לא קיים. פשוט נעלם".

חמישה סרטים בשנתיים וחצי

„המתופפת הקטנה" ו„הזעם והתהילה" – שני סרטים שעשה ג'וליאנו מר לפני „פאב 51". שני סרטי אקשן. האחד, בהפקה אמריקנית בבימויו של ג'ורג' רוי־היל. השני, הפקה ישראלית של אבי נשר. ג'ול משחק בשניהם את תפקיד הקילר המקצועי.

מעט מאוד שחקנים הצליחו לשבור את התדמית הראשונה שבנתה אותם. עמוס גוטמן, ב„פאב 51", הצליח להוציא את הרגש שהסתתר מאחורי המאצ'ו של ה„זעם והתהילה".

ג'וליאנו מר וסמדר קליצ'ינסקי עובדים ב„פאב 51" כמו סיר ומכסה. משלימים אחד את השני. סמדר, בשילוב של מניאקיות ויופי קלאסי. ג'ול, כמי שסוחב על הגב את כל הנאחס שבעולם. שני שחקנים המזינים את עצמם.

על הנייר לפחות, מצפה לג'ול שנה פורייה. „חמו מלך ירושלים" ו„ערבי טוב", על פי ספריו של יורם קניוק. עמוס בונה סביבו את שני התפקידים הראשיים. ג'ול הוא סרט בפני עצמו. שני הסרטים נוגעים בהסטוריה שלו. אם אכן הכל ידפוק כמתוכנן, אז כ„ערבי טוב" הוא יעשה אוטוביוגרפיה כמעט.

ב־1985/4 הוא היה השחקן הפורה ביותר בישראל. חמישה סרטים בשנתיים וחצי, שלושה מהן בהפקות חוץ. פתיחה מכובדת לקאריירה של סטאר.

ג'ול יושב היום בלונדון. בונה את עצמו לחיים ולסרט הבא. למה לונדון? כי קשה בישראל לחיות מסרט אחד בשנה.

גם סמדר קליצ'ינסקי כבר לא גרה כאן יותר. עברה לניו־יורק. סמדר, חזה קטן, פנים יפות, נאסטסיה קינסקי הישראלית. היא עובדת בניו־יורק כדוגמנית. עושה שם כסף וחולמת על קולנוע.

עמוס גוטמן ויוני סגל, גיבור „נגוע". עובד בעדינות עם השחקנים, בלי אגו־טריפ של במאי כאלוהים

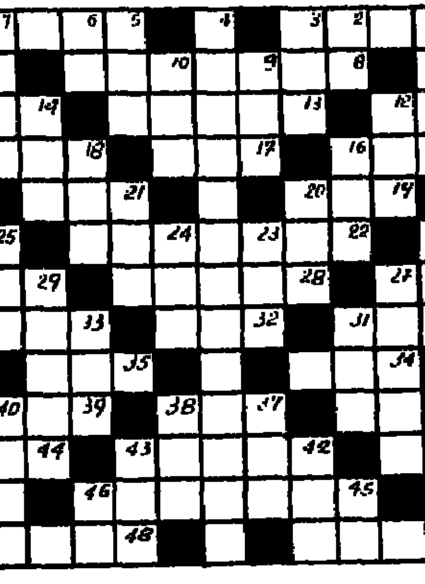
שעה של פנאי

תשבץ מאת הלל הרשושנים

מספר 1355

21 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר „הכנסת ואני" מאת ד"ר יוחנן בדר ועוד 20 ספרים שונים. המען למשלוח פתרונות: „חללי" — תשבץ 1356, ת"ד 20227, תל־אביב 61 201.

במאוזן — מימין לשמאל: 1) ון הדרים 5) סמל החריצות 8) הגדולה בערי מרילנד, ארצות־הברית 11) כלי הנשה 13) כלי לירית פגזים 14) שביב 15) נבר 17) „תרדיף" (שם נרדף) ל„הפרפרת" 18) כרך בשווייצריה 19) חקלאי 21) חרטה 22) מושב לרגלי הכרמל, נוסד בשנת 1949 26) חסר־כל 28) כינוי לאריג צנור דק ונעו־לה 29) „תרדיף" ל„אור" 30) מערכת העצמות של הגוף 32) שר, אנדי של חים 33) אטיפה רבת־עם 34) אחד מחברי הכנסת והפעילים 35) היסטוריון יהודי בעל־שם (1881-1817); נוזבר „דברי ימי ישראל" 36) שדה אחרי הקציר 37) חבר לעסק 39) „תרדיף" ל„רקח" 41) זמן 42) מומחה להכנת לבינות 44) מעון הציפור 45) רובע עיר ניו־יורק 47) מעביר מחלה לאחרים — „וירוס" בלעז 48) מוזבר כף־הרגל אל השוק.

במאונך — מלמעלה למטה: 1) אחד מטעמי המקרא 2) חיה מלקקת דבש 3) יעקב אבינו ראה אותו בחלומו 4) מידה טובה שכל אדם חייב להשתמש בה 5) מקום־מירעה 6) תואר כבוד לאמוראי בבל 7) „אדריכל" „מדינת היהודים" 9) מעמסה 10) כל אחד משלושת הכיוונים במדידת ההתפשטות 12) „תרדיף" ל„חרב" 14) ארכה צעיר 16) החרמון מכוסה בו בחורף 18) נערה בראשית התבגרותה 20) מקום חיבור הירך והשוק 21) חיית טרף 23) רכוש רב 24) קטטה רבתי 25) פעם — מובנו „לעג" ופעם — מובנו תהילה 27) טעם, נגינה בתנ"ך 29) הצהרה מעין שבועה 31) התעוררות לפעולה 33) תולעת טפילה במעי האדם 36) מורה־שעות 37) שקט ובוטח 38) פרי עסיסי המשמש לייצור מיצים 40) לשון הפעמון 42) תקופת בשנת 43) חסר־תוכן 45) איצטבה קטנה 46) אביו של אבנר, שר־צבאו של שאול המלך.

הציור השבועי לילד

איפה השומר?

תשבץ הגיוני מאת נדיב אבידן

תשבץ מספר 113

מאוזן

1. הולך לו אבל הלך לעולמו (2, 3) (עפ"י פרץ כהן);
4. קהל ימאים חסר השכלה (מ) (5);
7. כשיש גן יש סדר (5) (עפ"י רמי לירון);
8. אות ירזה בבקבוק (5);
9. בפיקוד מרכז הוא המציא שיטה לא מוצלחת להתקרב לאלוהים (4, 3);
11. זו ילדה על תנאי (2) (עפ"י עמוס אוליך);
13. ראו „6 אנכי";
14. מרוץ פרות! (4, 3);
18. מצחיק שבים יש המשכיות (5);
19. להיות נע ונד זה לא דבר חדש (מ) (5) (עפ"י פרץ כהן);
20. נבואת הרעב (5);
21. הוא כן נאמן (5).

מאונך

1. זה לא מבט בחשאי 4;
2. הוא עושה הרבה כסף משני שומרים (5);
3. למי שלא משקר יש סיבה (3);
4. מקובל לחשוב שמוטב לשנות דבר צפוי (4, 3);
5. גושא המכתבים לא רופא (4);
6. עם „צו אופקי + 17 אנכי" שמענו את עצת הזמר לרעייתו, כאשר נשאל עלידה: „באיזו דיאטה אנקוט ז" (2, 4, 2, 4);
10. איך לעשות כסף מצמר — בהפסקות (7) (עפ"י אילן גולד־הירש);
12. בשתיקתן הן מבקשות להתפגר (6);
15. פניה מנומסת ביותר (6);
16. מגרפה מנידי (4);
17. ראו „6 אנכי";
19. במקרים דחופים השני עולה (3).

(בין הפותרים יוגרל סך 10 ש"ח)

את הפתרונות יש לשלוח למי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

עושים חושבים

10	21	?	76	120	115
10	15	?	45	85	165
10	22	?	46	58	70
10	26	?	122	250	506
10	19	?	73	145	289

אילו מספרים חסרים בכל אות מן השורות בתבנית?

בין הפותרים יוגרל עט יקר ערך

מי אני

לפניכם צמד מלחינים. האב יליד פלרמו אשר בסיציליה (1659), היה מייסדה ו־נציגה הבולט של האופרה הנאפוליטנית. 115 אופרות, קטעי מוסיקה קולית ואינ־סטרומנטלית הותיר אחריו. הוא ניצח על תזמורתו של מלך נאפולי והיה מורם (ה־נוקשה) של מלחינים חשובים אחרים, ש־הגדול בהם היה בנו.

בן זה, יליד 1685, היה ידוע בקלילות הליכותיו ושמחת החיים שלו (שהיוותה ניגוד בולט לאביו מחמיר הסבר). הוא היה המלחין האיטלקי הבולט בדורו. אהבתו הגדולה היתה נתונה לכלי המקלדת, להם חיבר למעלה מ־600 יצירות! בן זה היה איש העולם ה„גדול".. ברומא סיפק אופ־רות לתיאטרון הפרטי של מלכת פולין והיה האחראי המוסיקלי על כנסיית סנט פטרוס.

האופרה האיטלקית בלונדון, חצרו של מלך פורטוגל, דבלין בירת אירלנד וחצרה של נסיכת ספרד במדריד, היו תחנות בדרכו המוסיקלית. מתחילת דרכו ידוע ה־מקרה של התחרות שאירגן פטרונו קרדינל אוטובוני בינו לבין הנדל. השניים כה היי־טיבו לנגן שלא ניתן היה לבחור כמנצח.

בין הפותרים יוגרל מחשב־כיס.

אותיות ומספרים

מספר 1102

לפניכם חידת „אותיות ומספרים". בפעולת הכ־פל הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את הספרה שאינה משתתפת בה

ג ב ו ל
ש ב
א ד ג ו ב
א צ ב א
א צ ח ת ג

★ 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה ★ המען למשלות הפת־רון „אותיות ומספרים מס' 1102", ת.ד. 20227, ת"א.

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מספר 1098

א. שיחזור פעולות החשבון בספרות:

+7243
4059
3184
−875

ב. הסיפרה שאינה משתתפת בחידה היא: "6".

שמות 5 חיילי צ.ה.ל. שזכו כ"א בספר, בתגרולת "אותיות ומספרים" 1097
1) מנחם ארסלן, מ.א. 4309405, ד.צ. 01065, צ.ה.ל. 2) רס"ב ראובן גרינברג, ד.צ. 02150/ד', צ.ה.ל. 3) קוק כהן, ד.צ. 02375, צ.ה.ל. 4) שמעון סומך, מ.א. 2164153, ד.צ. 02139/כט', צ.ה.ל. 5) חיים לוי, מ.א. 3789856, ד.צ. 03652, צ.ה.ל.

הפתרונות והזוכים

„איפה האחות?" גליון 1139
פרס א' — אורי הראל, רח' נורדון, כפר־סבא; פרס ב' — גל ליפשיץ, רח' עליית־הנוער, תל־אביב; פרס ג' — שניר זילברמן, רח' התאנה, עין־התכלת, נתניה.
כן זכו בפרסים: מיה פולג, רח' השופ־טים, רמת־השרון; ליאור עלפי, נוה־יעקב, ירושלים; ענת עובדיה, רח' הכף־גימל, גב־עתיים; ליאת גלבר, רח' הרצל 158/14, מעלות.

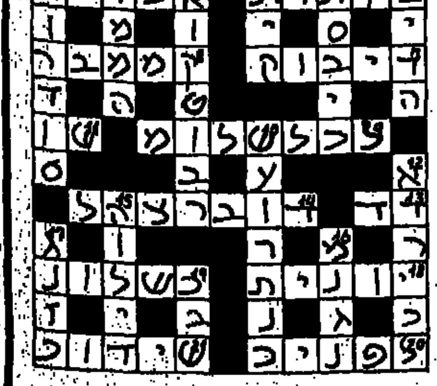
„איפה תבת השנייה?" (גליון 1140)
פרס א' — אבי בנימיני, בן 7, רח' סר־לין, תל־אביב; פרס ב' — עומר לוין, רח' הדרור, הוד־השרון; פרס ג' — יקי וייס, בן 8, רח' מח"ל, ירושלים.
כן זכו בפרסים: הגר מגן, קיבוץ אפיק, רמת־הגולן (12482); כרמית קשווב, בת־ים; דר חפץ, ק. מצר; ליאור עלפי, ירו־שלים.

„איפה הנער מסתתר?" (מגליון 1141)
פרס א' — שלח אלינור, רח' כצנלסון, ק. נורדאו, נתניה; פרס ב' — שרית פריד־מן, רח' בני־יהודה, פתח־תקוה; פרס ג' — יהונתן גוטר, בני־יהודה, רמת־הגולן.
כן זכו בפרסים: לירון נימני, גבעתיים; פיטו תונגר, רמת־גן; רונית אלון, רמלה; גל משת, ירושלים.

„איפה הסביבון?" (מגליון 1142)
פרס א' — ברק מנור, בן 6, ק. שריד; פרס ב' — אייל ברוכאל, בן 7½, מרחבים, דימונה; פרס ג' — עידו סלומון, רח' דרור, הוד־השרון.
כן זכו בפרסים: מיכל איציקגן, כרמיאל; זאבי פבין, רח' א.ה. סילבר, חיפה; אלעד קרבסט, הוד־השרון; שני גור, קיבוץ גליל־ים.

פתרון גליון 1144
- חשבון קטן: מ־2, ז־7, ל־1, ט־1, ו־5, ב־9.
- כתב ציורים: חיסול חשבונות.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 108

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה למו הכתובת "7 ימים", שבועון "ידיעות אחרונות", "שעה של פנאי", ת.ד. 20227 תל־אביב, מיקוד: 61201.
■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
■ נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט מאת אורי צחור

פיסגה בווינה

בווינה, בירת אוסטריה, נערכה תחרות גדולה, בהשתתפות אלופי העולם בעבר אנאטולי קארפוב ובוריס ספאסקי. בתחרות שנערכה לפי השיטה השווייצרית, בתשעה סיבובים (46 מתחרים), ניצחו ויקטור קורצ'נוי משווייץ ואלכסנדר בלייאבסקי מברה"מ שכ"א מהם צבר 6.5 נקודות, לאחר שסיימו ביניהם בתיקו הסיבוב האחרון.

אחריהם סיימו: פטאצ'ניק מצ'כוסלובקיה, גיאורגיו מרומניה, קארפוב מבריה"מ, ספאסקי מצרפת, נאן מאנגליה, קינטרוס וגארסיה־פאלרמו (שני האחרונים מארגנטינה) — 6 כ"א, דיקשטיין (אוסטריה), צוגר משווייץ וצ'נדלר מאנגליה — 5.5 כ"א. בין עורי 5.5 נקודות ה"א גם ההונגרים פורטיש הנודע, וירזה פולגאר בת ה־17 ותאראגו וכן קינדרמן מגרמניה המערבית ומדנים מארה"ב. שהגוויל לקורצ'נוי הספר יחיד ו תחרות — הסיבוב הראשון.

קורצ'נוי המתמודד גם עם אנאטולי קארפוב, שלהוא שוגאו בלב ונפש וסיים עימו בתיקו. היה זה הישגו השלישי ברציפות של קורצ'נוי, לאחר נשלונו בתחרות המועמדים במונפלייה. קורצ'נוי היה המצטיין באליפות העולם לקבוצות כשצבר ליד הלוח הראשון 7.5 נקודות בתשעה משחקים. לאחר מכן ניצח קורצ'נוי בתחרות בבריסל..

ייערכו משחקי חצי גמר ו־21 שחמטאיות מצטיינות יוזמנו ישירות לגמר.

קספרוב המלך

לאחרונה יצא לאור הספר „קספרוב המלך". מאת העיתונאי שאול הון. בספר, כל משחקי הדו־קרב האחרון על אליפות העולם, בו ניצח גארי קספארוב, מלווים בהערות של טובי המנחחים העולם. כן מובא בו סיפור הדו־קרב וכל העוללות סביב המאבק בין שני השחמטאים הטובים בעולם. המשחקים מוצגים בצורה בהירה ונקיה בלוויית דיאגרמות נאות. מחירו 14.90 שקל חדש. מומלץ.

בעקבות בובי פישר

לשנינו [illegible] ...דות בברית־המועצות. [illegible]

[illegible]

ארבעת מסעים הראשונים של המישחק [illegible]

גמביט המלכה

לבן: חריטונוב
שחור: ננאשיב
אומסק 1989

1. ד4, פ־ו6; 2. ג4, ה6; 3. פ־ו3, ד5; 4. פ־ג3, פ־ב־ד7; 5. ר־ג5, ר־ה7; 6. ה3, 0־0; 7. צ־ג2, ג6; 8. ר־ד3, ה:ד5 (חריטונוב שיחק נגד צייטלין, בתחרות זו, 8...ד:ג4; ולאחר 9. ר:ג4, פ־ד5; 10. ר:ה7, מה:ה7; 11. 0־0, פ:ג3; 12. צ:ג3, ה5; התקבלה עמדה שקולה) 9. ר־ח4, ד:ג4; 10. ר:ג4, ב5; 11. ר־ד3, א6; 12. א4, ב:א4; 13. פ:א4, מה־א5+ 14. פ־ד2, ר־ב4; 15. פ־ג3, ב5; 16. פ־ב3, מה־ד8; 17. 0־0, ג:ד4; 18. פ:ד4, ר־ב7; 19. ר־ח4! (רעיון של בובי פישר. ספאסקי המשיך 19... מה־ב6; ולאחר 20. ר־ג3, מה־א7; 21. פ־ג6, ר:ג6; 22. ר:ג6, צא־ג8; 23. פ־א4, צו־ד8; והיתה ללבן עדיפות עמדתית, אך הדבר לא סייע ביורי פישר והמשחק הסתיים בתיקו) 19...מה־ב6 ! 20. פ־א4, מה־א7; 21. צ־ג7, פ:ה4;

משחקי חצי הגמר

בחמש ערים בישראל החלו תחרויות חצי הגמר לאליפות ישראל בשחמט בהשתתפות 74 שחמטאים. הבית החזק ביותר, הוא זה שמשחקיו נערכים במועדון ע"ש שייקה ירקוני ז"ל, במרכז ביכורי העתים בתל־אביב. בתחרות זו משתתפים 26 שחמטאים, בהם אלופי ישראל בעבר, שמעון כגן ונתן בירנבוים, שכל אחד מהם ניצח בשני משחקיו הראשונים. מבית זה עולים ארבעת הראשונים לגמר. המשחקים נערכים אחת לשבוע בימי שלישי.

בפתח־תקוה נערכת תחרות בהשתתפות 22 מתחרים (שלושה עולים לגמר) שהבולטים בהם הם: יוחנן אפק, עופר ברוק, ניר גרינברג, אהוד להב וישראל גלסר.

מכל בית נוסף עולה אחד לגמר. בבאר־שבע משתתפים שישה מתחרים, שכל אחד מהם נתמודד פעמיים עם יריבו. בירושלים ובחיפה עשרה מתחרים בכל בית.

לגמר הוזמנו ישירות, אלוף הארץ אלון גרינפלד, סגנו: יהודה גרינפלד, הראשון והשני במוד הכושר: יעקב מוריי ולב גוטמן, ורבי האמנים ולאדימיר ליברזון ויאיר קריידמן. באליפות הארץ לנשים לא

22. צ־ד7, א5; (הלבן איים 23. פ־ג6) 24. פ־ה4, (איום חדש 21. פ:ה6) ... 25. (מסע יותר טוב מזה אין בנמצא במצב שנוצר) [illegible]

[illegible] ... ונגאשיב קיווה ל[illegible] ... ומתקבל מצב שקול. אך תחבולת הלבן. בתגירה, וורה המשך כפוי [illegible]

אלוף אירופה לנוער

אלכסנדר וליסמן, יהודי [illegible] ... ...בכותרת אליפות אירופה לנוער עד גיל 20 [illegible] ... בהולנד. [illegible] ... ליברה בסימום ... של וליסמן, גור הזוכה באליפות אירופה לנוער הדצמבר 1984.

לבן: חליפמן
שחור: אלביסט
ברה"מ 1985

תור הלבן

השחור מאיים במט מידי. אך שני מסעי תחבולה מרתיבים, מעבירים את היתרון לידי הלבן, שניצח תוך מסעים ספורים. כיצד? התשובה לכך מוצגת להלן במהופך.

פתרון

[illegible]

ברידג' מאת רחל שמיר

הוויכוח הנצחי

„בֵּיני לבין אחד משותפי הקבועים קיים ויכוח מתמיד", סיפר לי ידיד. „אני טוען שאין לצאת בפתחת למלך נגד סלאם שהוכרז עלידי היריבים. שותפי טוען שידוע לו כי כל המי ומי בעולם הברידג' יוצאים דווקא כך".

להלן מתואר המישחק בו הוכיח ידידי את גירסת צידקתו:

	צפון	
	♠ K 8 7 5 4	
	♥ Q 3	
	♦ Q 2	
	♣ K J 7 7 3	
מערב		**מזרח**
♠ J		♠ 10
♥ 9 8 6 5 4		♥ A J 10 2
♦ K 7 4 3		♦ J 10 9 8 5
♣ 10 9 5		♣ Q 8 6
	דרום	
	♠ K Q 9 6 3 2	
	♥ K 7	
	♦ A 6	
	♣ A 4 2	

חילק דרום - שני הצדדים פגיעים.
„אני ישבתי בדרום", ממשיך ידידי, „וכך התנהלו ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 ספייד	פאס	2 קלאב	פאס
3 ספייד	פאס	4 ספייד	פאס
4 נו־טרמפ	פאס	5 קלאב	פאס
6 ספייד	פאס	פאס	פאס

„היציאה היתה בשלישית ריאמונד. אילו לא יצא מערב בשלישית ריאמונד, לא היו לי כל סיכויים לבצע את החוזה", ממשיך ידידי, „אולם היציאה נסעה תקווה בליבי. כשהמלכה ריאמונד ברומם ובתה -- משכתי את שני הקליסים בידי ידידי נמלך ברומם ושזקתי את הכד לישית הארט, במחשבה שהאלוף בידי מזרח, כי אחרת – אני מתאר לעצמי – מערב היה בוודאי יוצא באלוף, כפי שקיוויתי, לא עלה מזרח באלוף במהלך הראשון וזכיתי במלך ביד, משכתי את האלוף ריאמונד ושזקתי הארט אל האלוף של מזרח. כמצב זה שום החור שלו לא היה בכוחו להכשילני.

„כשהיריבים האשימו זה את זה, מדוע יצאת בתחת למלך מצד מזרח, ולמה לא זכית באלוף הארט מיד כשניתנה לך ההזדמנות לכך? הפי מערב וכעסם כל אחד (יהם צדק בתורו) – הייכתי אל שותפי ושאלתי, „נכון מי צודק." וכוונתי היתה לא מי מן היריבים צודק, אלא מי משנינו צודק.

„איני יודע אם שותפי ירד לסוף דעתי", הוסיף ידידי, „בכל אופן לא קיבלתי שום תגובה, כי אין אנו נוהגים להכניס את אפנו בויכוחי היריבים.

„לאחר שהיריבים עזבו את השולחן, הסברתי לשותפי למה התכוונתי, והוא בשלו, „זה מקרה יוצא דופן ולא הוכחת לי דבר, פסק".

כאשר לדעתי אני:

א) איני נוהגת לצאת בתחת לשום קלף מבוטר נגד חוזה של סלאם.

ב) מזרח צריך היה להיכנס מיד באלוף הארט, ואז לא היתה לברום כל אפשרות להימנע מהפסדת קלאב אחד.

ג) כאשר לתגובת שותפו של ידידי, לדעתי, היושר והוא הנכון. זה מקרה יוצא דופן כשיציאת בתחת למלך נגד סלאם, מכשילה חוזה.

ועד חדש להתאגדות

ביום ג', 14 בינואר, התקיימה בבית הברידג' בתל־אביב, האסיפה הכללית של חברי סניף ההתאגדות הישראלית לברידג'.

אסיפה כזו מתקיימת אחת לשנתיים. יזר ברדך, יושב־ראש הוועד היוצא, מסר דו"ח מנהלי ובספי. בפתגר, שהחברים קיבלו בברכה את „בית הברידג'". בספר החברים גדל, ומהווה כיום כ־25% אחוז מכלל חברי ההתאגדות.

בבחירות לוועד נבחרו שני חברים. בנוסף, [illegible]: יזר ברדך - יושב־ראש; ישראל אהרנבאום - קפטן; חיים סלית - מנהל ארגוני [illegible] איציק סוחר - סגן הקפטן; ויזה סלית - גזברית; רינה סוחר - מזכירה ואבי עופר - חבר ועד [illegible]

בהצלחה!

על בולים ובולאים מאת שלמה שמגר

ילדים של וולט דיסני

סידרת חג־המולד של גליון שבאמריקה המרכזית שאלה את ציוריה מתוך „עולם קטן" של וולט דיסני. הבולים מראים דמויות של ילדים מחלקי תבל שונים: קנדה, ארה"ב, דרום־אמריקה, אפריקה, הודו והמזרח הרחוק, מצרים וסעודיה, יפן.

ליכטנשטיין בצבעים

בסיכות לוכטנשטיין, שבולים מצטיינים כרגיל בשלל צבעים ובטוב־טעם סגנוני הנסיכה שלוש סדרות, שאחת מהן מוקדשת לתיאטרון, השניה לסממנים של חג־המולד והשלישית לכלים מתוך בית־הנשק הלאומי.

160 שנות הופעה

בראזיל הנפיקה בול לכבוד הדואר הצבאי של חיל המשלוח הבראזילי שלחם במלחמה העולמית השניה באיטליה. כן הונפק בול לכבוד העתונות הברזילית.

הבול מראה קורא חבוש צילינדר מהמאה הקודמת על רקע העמוד הראשון של העתון „דיאריו דה פרנאמבוקו", העתון הוותיק ביותר בלשפה הפורטוגזית והיומון הראשון באמריקה הלטינית. עתון זה חוגג השנה 160 שנות הופעה, ללא הפסק, מעל דפיו [illegible]

יון ורואת הדגל של מדינת פרנאמבוקו.

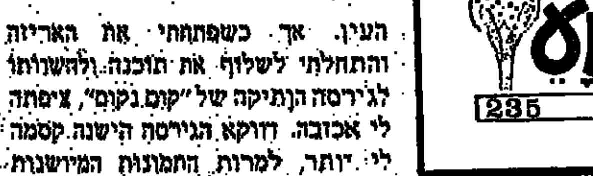
פינה לקורא

● בקשר לפניית יונתן [illegible] כנוה־כוכבן [illegible]

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

הלוח הסיני

[illegible]

מדור המשחקים

להבין מה קוראים

״קום נקום״ הוא משחק ותיק של ״אמקור אמהד״. הכינוי משחק מטעה, כי מדובר בערכה שלמה ומעולה של תכנית לפיתוח מוכנות להבנת הנקרא; או במלים של יומיום: תירגול לילדים שהתחילו זה עתה לקרוא, שיבינו מה הם קוראים.

התכנית שפותחה במרכז לטכנולוגיה חינוכית מצוינת, ולא הייתי מתעכבת עליה אלמלא הבחנתי כי לאחרונה הופיעה מהדורה חדשה, באריזה קטנה יותר מן המקורית, צבעונית ומושכת את העין. אך כשפתחתי את האריזה והתחלתי לשלוף את תוכנה ולהשוותו לגירסה הותיקה של ״קום נקום״, ציפתה לי אכזבה. דווקא הגירסה הישנה קסמה לי יותר, למרות התמונות המיושנות קמעה.

לפני שאעמוד על ההבדלים בין ״קום נקום״ הישן לחדש, אקדים הסבר קצר על עקרונות התכנית. העבודה בעזרת בלוחות עבודה, המציעים פעילויות שונות שיש לבצע בעזרת קלפים ודסקיות. הפעילויות המדורגות מבוססות על תמונות, מלים ומשפטים, וכן על קטעי קריאה קצרים. כשהמטרה היא, כאמור, הבנת הנקרא. בקטע המורכב, למשל, משלושת המשפטים ״גבי אוכל פלפל. גבי מקבל פלפל. גבי מזמין פלפל״, צריך הילד לסמן בעזרת דיסקיות את הסדר ההגיוני הנכון של המשפטים; בחלק אחר עליו ליצור בעזרת ארבעה קלפים סיפור ברצף הגיוני. לוחות העבודה עוסקים בחמישה היבטים של הבנת הנקרא: איתור פרטים, זיהוי רעיון מרכזי, הבנת רצף, הסקת מסקנות וחיזוי אירועים.

עד כאן הכל טוב ויפה. ״קום נקום״ הישן והחדש גם יחד מתבססים על רציונאל זהים אלא שהביצוע ושה את ההבדל. אמרנו שהחדש קטן וקומפקטי יותר? אמרנו. הוא נוח, אולי, לאחסון בארון, או על המדף, אך פחות נוח לילד בשלבי הקריאה הראשונים, המעדיף את הדפים הגדולים והאותיות הגדולות של הגירסה הישנה. הדיסקיות הן חלק חיוני של המשחק, אך רק בגירסה הישנה יש דיסקיות פלסטיק של ממש. בחדשה יש במקומן סיפות קרטון עגולות וקטנות – תחליף גרוע. קשה לאחוז בהן ונטייתן גבוהה ללכת לאיבוד. ואחרון חשוב: בגירסה הישנה צורף היצרן חוברת מכובדת של תשובות לבדיקת הבנת של התכנית. ואילו בגירסה החדשה, למרבה הפלא, אין תשובות כלל. הילד אינו יכול לבדוק את עצמו והוא זקוק לשם כך לעזרת מבוגר.

מסקנה: אם יש לכם בבית ״קום נקום״ ישן, ירושת הילדים הגדולים, אל תרוצו לקנות חדש לקטנים. מה שיש לכם בבית טוב ממנו!

שושנה חן

יומנה של אמא

כְּשֶׁסַּבְתָּא וְסַבָּא מַגִּיעִים לְבִקּוּר

א. לְסַדֵּר אֶת הַחֶדֶר לְמוֹפֵת לִפְנֵי הַבִּקּוּר.
ב. לְהִתְרַחֵץ וּלְהִתְלַבֵּשׁ כָּרָאוּי לִפְנֵי הַבִּקּוּר.
ג. בָּרֶגַע שֶׁהֵם מוֹפִיעִים – יֵשׁ לָזוּז אֶל סַבָּא וְסַבְתָּא, לְנַשְּׁקָם וְלִשְׁאֹל בְּנִימוּס: מַה שְּׁלוֹמְכֶם?
ד. לְצַבֵּעַ אֶת לְחָיֵי הַתִּינֹקֶת בְּוָרֹד, כְּדֵי שֶׁסַּבְתָּא לֹא תַּגִּיד שֶׁהִיא נִרְאֵית רַע.
ה. לְסַפֵּר לָהֶם שֶׁבַּאֲרוּחַת הַבֹּקֶר הָיוּ הַיּוֹם אַרְבַּע מָנוֹת.
ו. לְהַרְאוֹת לָהֶם אַךְ וְרַק אֶת הַצִּיּוּנִים הַטּוֹבִים.
ז. לְנַגֵּן קֶטַע נְגִינָה (רָצוּי קֶטַע שֶׁהֵם מַכִּירִים).
ח. יֵשׁ לְהִתְאַפֵּק וְלֹא לָרִיב בִּזְמַן הַבִּקּוּר.
ט. יֵשׁ לְהַפְגִּין עֶזְרָה בְּעֵת הֲכָנַת הָאֲרוּחָה וְאַחֲרֶיהָ.
י. לְהוֹדוֹת שׁוּב וָשׁוּב עַל כָּל הַמַּתָּנוֹת.
עַל כָּל הַמַּאֲמָץ הַנַּ״ל יָבוֹא גְּמוּל.

גִּילָה מַנְדֶּלְסוֹן־זְשֵׁר

מבשלים עם הילדים

סֹלֶת שֶׁל סָלָט

תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁלִּפְעָמִים אֲנִי רָבָה עִם הַבֵּן שֶׁלִּי בִּגְלַלְכֶם. בְּכָל פַּעַם שֶׁהוּא אוֹכֵל מַשֶּׁהוּ טָעִים, הוּא מַצִּיעַ לִי לְגַלּוֹת לָכֶם אֶת הַמַּרְשָׁם. אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָם נִרְאִים לִי מַתְאִימִים לִילָדִים, וַאֲנִי מְסָרֶבֶת. שִׁלְשׁוֹם הוּא אָמַר לִי: ״מָה אַתְּ חוֹשֶׁבֶת שֶׁכָּל הַיְלָדִים הֵם מְטֻמְטָמִים שֶׁאוֹכְלִים רַק שְׁנִיצֶל? הֲרֵי יֵשׁ יְלָדִים כָּמוֹנִי, שֶׁאוֹכְלִים הַכֹּל.״ אָז בִּשְׁבִיל יְלָדִים כְּמוֹ הַבֵּן שֶׁלִּי אֲנִי מְבִיאָה הַפַּעַם מַתְכּוֹן שֶׁל סָלָט נִפְלָא, שֶׁהוֹלֵךְ נֶהְדָּר עִם בָּשָׂר וְעִם עוֹף.

מַה שֶּׁצָּרִיךְ זֶה שְׁתֵּי גַּמְבּוֹת אֲדֻמּוֹת וּבָצָל אֶחָד גָּדוֹל. רוֹחֲצִים אֶת הַיְּרָקוֹת וּפוֹרְשִׂים אוֹתָם לִפְרוּסוֹת דַּקּוֹת דַּקּוֹת. מוֹסִיפִים מֶלַח, קְצָת שֶׁמֶן, קְצָת חֹמֶץ וּמְעַרְבְּבִים. מַכְנִיסִים לְתוֹךְ צִנְצֶנֶת סְגוּרָה וּמְחַכִּים שָׁעָה. אַחֲרֵי שָׁעָה מוֹצִיאִים אֶת הַסָּלָט וּפוֹתְחִים בַּסְּעוּדָה. אִם בְּמִקְרֶה נִשְׁאַר קְצָת, אֶפְשָׁר לִשְׁמֹר אוֹתוֹ בַּמְּקָרֵר יוֹתֵר מִשָּׁבוּעַ.

דָּנִיאֵלָה שֶׁמִי

ממדור הספרים

לָה לָה לָה, שִׂמְחָה גְּדוֹלָה

הפסטיבל הישראלי לשירי ילדים מס׳ 16, קלטת + ספר, סידרת ״קרא ושמע״.

השאלה הנשאלת כבואכם לרכוש תקליט או קלטת + ספר משירי פסטיבל היא: מה יוצא לך מזה? מה נשאר אחרי השמיעה הראשונה בבית, כדי להיזכר בשירים שלא מכבר שמעתם בהופעה החיה (או ברדיו, אם לא השקעתם בכרטיסים)? מה רוצים לשמוע עוד, ומה מזמזם בראש בהנאה, ולא כזמזום מטרידן?

מי שנהנה ממרבית שירי הפסטיבל, עשוי לצאת נשכר גם מן התקליט או הקלטת. מי שלא – כדאי לו לחשוב פעמיים אם לרכוש אותם רק למען שיר או שניים שמצאו חן בעיניו. טבעם של שירי פסטיבל, שרובם נוצרים כדי להתחבב בשמיעה ראשונה, ולהתחרות עם השירים האחרים שנכתבו באותה מטרה עצמה. כך נוצרים פזמונים, שמילותיהם אינן אומרות דבר מלבד היותן קליטות וקלות במידת האפשר, ומנגינות רדודות שכולן דומות זו לזו.

איכותם היחסית של שירים אלה תלויה, כמובן, בכשרונם של הכותבים והמבצעים. בקלטת זו, השיר היחידי שהתחבב מיד בביתנו היה ״ילדים טובים ילדים רעים״ של אהוד מנור ויהודית רביץ, בעיקר בזכות הזמרת והמלחינה המחוננת. הרחק אחריו בתור: ״״הייתי ילד רע״ ששר כנראה איל גפן (כנראה, כי בשום מקום, לא בקלטת ולא בספר, לא צוין מי שר מה, וצריך לנחש). שאר השירים חוטאים או בהתחנפות מוגזמת לילדים, בשפה ובתוכן (״החבר שלי, הטייס הכי גדול בעיר״), בשימוש במלים ריקות מתוכן בשביל ה״גימיק״ (״לב סוכריה, ראש פומפיה״) או – לרוב! – בהחטאה גמורה של הבנת המושג שיר ילדים (״מתוך נהר הרגש יזרום האור״, ״אתמולנו חלף ואיננו, שובי הרמוניקה״ ועוד ועוד). מי שבכל זאת מצליח ליהנות מכל זה – שיהיה לו לבריאות!

יעל בן־עטר

כרטיס כניסה

חיות נדיבות

״פילים... פילים...״ כתיבה, עיצוב וביצוע: עלינא אשבל. יעוץ: אלן וינסטון. הפקה: תיאטרון ״הקרון״.

ביל הוא פיל אפור. בלהה, החברה שלו, היא פילה אפורה עם כתם אדום על האוזן. לבלהה נמאס שביל כל הזמן אפור, והיא מנדנדת לו שיעשה משהו בעניין הצבע. למזלם הם חיים בג׳ונגל רוחש פלאים. בשיטוטיו בג׳ונגל פוגש ביל חיות נדיבות, וכל אחת משאילה לו את הדוגמה והצבע המיוחדים אותה. בעזרת הזברה הוא נעשה מפוספס; הג׳ירפה עוזרת לו להיות מנוקד; ובעזרת התוכי הוא נעשה מקושט בשלל צבעים. אבל בלהה אינה מרוצה מן השינויים, ולבסוף היא מעדיפה אותו... אפור. יופי! סוף טוב, הכל טוב.

ביל הפיל מקמש את גקודותיו של נמר חברבורות

עיניהם של הצופים הקטנים עסוקות כל הזמן בצורות שעל הבימה, וזו גם כוונת ההצגה. המעברים הם מן האפור אל הפסים, העיגולים, הנקודות, הריבועים; ומכאן – למשמעות שמייחסת עין המסתכל לצורה ולצבע, במשמעות של קישוט ודוגמה.

אף־על־פי שההצגה צורנית בעיקרה יש תפקיד חשוב גם למוסיקה (תיפוף ונגינה מפנחית) ולתנועה. תנועתן של החיות הבובות גמישה ומפותלת, כאילו הפיחו בהן רוח־חיים, וכל גודלן ככף ידו של גבר. החוויה מתנגנת, קצבית וקלה לתפיסה, וההצגה כולה יפהפיה, משעשעת, מבדחת ומחכימה. מומלץ מאוד לבני שלוש ומעלה.

שרה ארנון

מדור פרסומי

עברית-ערבית שפות מפגש العبرية و العربية محل اللقاء